

Årsrapport 2016

Innhold

I.

**Styrets beretning
Report from the Board**

II.

**Introduksjon til virksomheten
og hovedtall**

III.

Årets aktiviteter og resultater

IV.

Styring og kontroll i virksomheten

V.

Vurdering av framtidsutsikter

VI.

Årsregnskap 2016

VII.

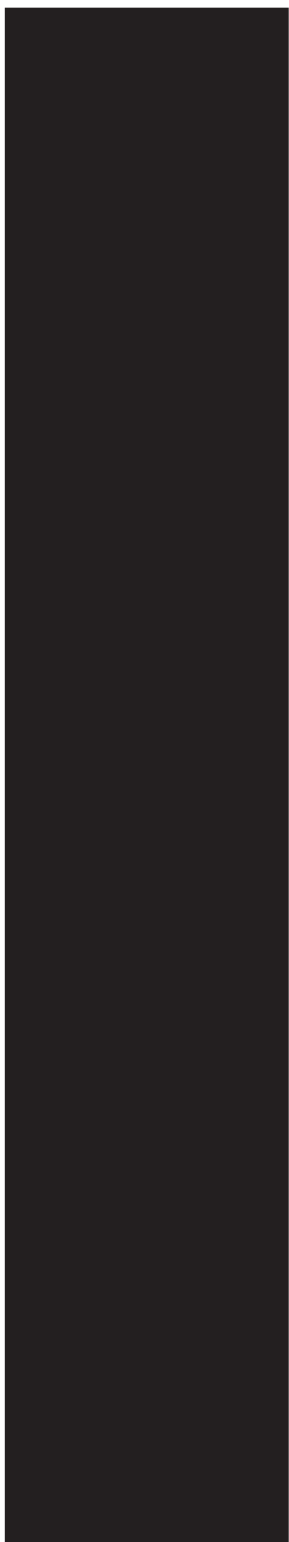
Appendiks

Elvelangs

Kunsthøgskolen i Oslo var ett av fem stoppested under Elvelangs – et prosjekt der bydelene arrangerer vandring langs Akerselva en høstkveld i september. KHIO-studentene deltok med en rekke aktiviteter. Her er fossen ved Nedre Foss lyssatt og farget rosa.

I.

Styrets beretning

Report from the Board

En etappe avsluttes og en ny begynner

For Kunsthøgskolen i Oslo ble 2016 et år for vekslinger, som i stafett. 2016 var siste året i vår strategi for 2012-2016 og det første året i vår diskusjon av hvordan den neste etappe vil se ut, 2017-2022.

Styret kan konstatere at målene som ble satt for forrige strategiperiode langt på vei er oppnådd. Kunsthøgskolen i Oslo rekrutterer godt og er studentenes førstevalg på mange av studieprogrammene. Studietilbudet er utvidet slik at alle bachelorprogrammer har relevante masterprogram og det faglige samarbeid og felles studietilbud med relevante institusjoner er videreutviklet. Rekruttering av stipendiater bygger opp om faglige prioriteringer og satsinger.

Det kunstneriske utviklingsarbeidet og forskningen har økt i omfang og den er synlig både i utstillinger, forestillinger, gjennom publikasjoner og i vitenarkiv. Kunsthøgskolen er på flere områder ledende og internasjonalt deltakende i diskusjonen om og utviklingen av kunstnerisk utviklingsarbeid. Formidlingen av og diskurs omkring egen faglig aktivitet er styrket i perioden.

Alle mål og ambisjoner er selvsagt ikke nådd. Rekruttering er et mål som alltid må holdes høyt. Her er det behov for å jobbe mer med å bli studentens førstevalg på alle fagområder. Ikke alle de nye masterprogrammene har helt funnet sin form og kunstneriske utviklingsarbeid skal i enda større grad integreres i undervisningen.

Neste strategiperiode

I 2016 har styret deltatt i to strategiseminarer og tre bredt sammensatte arbeidsgrupper har utarbeidet grunnlag for strategidiskusjonen internt. Også utenfor skolen utredes spørsmål av stor betydning for institusjonens virksomhet.

One leg ends as a new one begins

For the Oslo National Academy of the Arts, 2016 became a year of passing the baton – much like in a relay race. 2016 was the final year of our strategy for 2012–2016 and the first year of our discussion on how the next leg of 2017–2022 will look.

The board can declare that the goals that were set for the previous strategy period have largely been accomplished. The Oslo National Academy of the Arts recruits well and is the students' first choice at many of its programmes. A greater number of courses are on offer, so that all Bachelor's programmes now lead to relevant Master's programmes, and the Academy has continued its professional cooperation with relevant institutions and offered joint courses with them. The recruitment of research fellows is based on the Academy's academic priorities and areas of commitment.

Work on artistic research and development has increased in scope, and this work manifests itself in exhibitions, productions, publications and documentary archives. The Academy is a leading actor in several areas in this field and participates internationally in debating and facilitating such research and development. Dissemination and discussion of the staff's professional activities have been strengthened during the period.

Of course, not all the goals and ambitions for 2012–2016 have been achieved. Recruiting top-notch students is one particular goal that must always be a high priority. This is an area where more work is required for the Academy to become the students' first choice in every discipline. Moreover, not all of the new Master's programmes have found their final form yet, and artistic research and development must be integrated into the teaching to an even greater degree.

Arbeidsgruppen som skal gjennomføre Mulighetsstudiet for mer forpliktende samarbeid mellom KHiO, NMH og AHO fikk sitt mandat og startet arbeidet i mai i 2016. I Kunnskapsdepartementet ble arbeidet med Stortingsmeldingen om kvalitet i høyere utdanning påstartet. Stortingsmeldingen kom januar 2017, rapporten fra Mulighetsstudiet kommer til påske i 2017. Begge vil kunne åpne nye muligheter og stille nye krav til Kunsthøgskolen i neste strategiperiode. Det er svært gledelig at Kunnskapsdepartementet i 2016 har besluttet å opprette en kunstnerisk doktorgrad. Dette vil gjøre utdanningene på Kunsthøgskolen enda mer attraktive. I løpet av den nye strategiperioden vil Kunsthøgskolen i Oslo ha på plass et doktorgradsprogram, som erstatter dagens nasjonale stipendiatprogram!

Styret skal etter planen vedta ny strategi i mars 2017.

Kvalitetsresultater som synes i hverdagen

Kunsthøgskolen i Oslo er en utdanningsinstitusjon med en helt spesiell samfunnskontakt. Gjennom aktiv bruk av gjestelærere, åremålskontrakter for faste ansatte, og løpende studentforestillinger og studentutstillinger, skapes et læringsmiljø som står i et en-til-en forhold til profesjons- og praksisfeltet. For å forklare utdanningskvaliteten på Kunsthøgskolen i Oslo, må man forstå den helt spesielle relasjonen mellom institusjonen og omgivelsene. En forutsetning for Kunsthøgskolens resultater er derfor den løpende kontakten med arbeidslivet gjennom utstrakt bruk av gjestelærere og eksterne sensorer. Denne kontakten sikrer både at studiene har arbeidslivsrelevans og at kvalitetsstandardene sjekkes mot profesjonslivets standarder.

The 2017–2022 strategy period

In 2016 the board has participated in two strategy seminars, and three broadly constituted task forces have created a basis for further internal discussions on the Academy's strategy. Issues of great importance to the institution's activities are also being studied outside of the school. The task force charged with carrying out a feasibility study for a stronger cooperation between the Oslo National Academy of the Arts, the Norwegian Academy of Music (NMH) and the Oslo School of Architecture and Design (AHO) received its mandate and began its work in May 2016. At the Ministry of Education and Research, work began on the Report to the Storting (the Norwegian parliament) on the quality of Norwegian higher education. The report was published in January 2017, and the feasibility study is slated to be published Easter 2017. Both the report and the study might open up new possibilities and set new demands to the Academy during the next strategy period. It is very good news that the Ministry of Education and Research decided in 2016 to create a PhD in art. This will make the educational programmes at the Academy even more attractive. During the new strategy period, the Oslo National Academy of the Arts will establish a PhD programme that will replace the current national Artistic Research Fellowship Programme.

The board is scheduled to adopt a new strategy in March 2017.

High-quality results that are seen in everyday life

The Oslo National Academy of the Arts is an institution of higher learning with its own special connection to society at large. The Academy's active use of guest lecturers, fixed-term contracts for permanent staff and ongoing student productions and exhibitions

På Kunsthøgskolen er forestillinger og utstillinger en del av den pedagogiske metoden. Vi eksponerer resultatene løpende og omfanget er stort, om lag 250 publikumsrettede arrangementer. Kunsthøgskolen driver ikke med formidling, Kunsthøgskolen er formidling. For å understreke dette ble alle avgangsforestillinger og avgangsutstillinger i 2016 samlet under én paraply: *Avgang 2016*.

Styret er tilfreds med at KHiOs studenter fullfører på normert tid. I Kunnskapsdepartementets "Tilstandsrapport for høyere utdanning 2016" scorer Kunsthøgskolen i Oslo best på gjennomstrømming for masterstudenter. Kunsthøgskolene generelt scorer høyere enn noen andre i sektoren på gjennomføring av studiene. Dette skyldes selvsagt svært motiverte og dyktige lærere, men det har også å gjøre med trøkket, drivet og energien til studentene. Fulltidsstudenten finnes på Kunsthøgskolen og det er periodevis trangt om plassen på scener og gallerier. Skolens kapasitet utnyttes imidlertid ikke fullt ut, fordi noen studenter ikke møter til skolestart. I 2016 ble det etablert system for ventelister på noen av studietilbudene og det ser ut til å ha ført til bedre kapasitetsutnyttelse.

Studentundersøkelsen dokumenterer mange gode resultater og viser en jevn økning i gjennomsnittlig studenttilfredshet. Studentene uttrykker særlig tilfredshet for valg av studium og det faglige tilbudet ved Kunsthøgskolen. Undersøkelsen gir noen få, men likevel uakseptable, utslag på spørsmål om mobbing og uønsket seksuell oppmerksomhet. Dette vil bli fulgt opp gjennom Læringsmiljøutvalget og gjennom egne aktiviteter i relevante avdelinger. Studentene la høsten 2016 ned et betydelig arbeid for få til et velfungerende studentdemokrati. Valg til studentrådet ble gjennomført med

creates an educational environment that relates directly to the professional and practical field. In order to explain the quality of the Academy's education, it is necessary to understand the entirely special relationship between the institution and its surroundings. A prerequisite for the Academy's results is therefore the ongoing contact with professional communities thanks to the extensive use of guest lecturers and external examiners. This contact ensures that the Academy's programmes are relevant to subsequent professional careers and that quality standards are checked against those that typify professional life.

The staging of productions and exhibitions is a core part of the Academy's educational method. Results are thereby put on display on an ongoing basis, and the scope of this activity is extensive. Such dissemination is not a part of the Academy's mission – it is the Academy's mission. In order to emphasise this point, all of the graduation productions and exhibitions in 2016 were gathered under the single, unifying banner of *Avgang 2016* ("Graduation 2016").

The board is satisfied that the Academy's students complete their education within the prescribed time. In the Ministry of Education and Research's report on the state of higher education in 2016 (*Tilstandsrapport for høyere utdanning 2016*), the Oslo National Academy of the Arts achieves the top time-to-degree score for Master's students. In general, academies of the arts score higher than other institutions in the sector when it comes to completion rates. This is of course due to highly motivated and skilled teachers, but it is also due to the students' own dedication, drive and energy. Full-time students are the rule at the Academy, and at times the various stages and galleries are more than crowded. Nonetheless, the

høyeste valgdeltakelse på mange år, og to nye studentrepresentanter tiltrådte styret.

Fornyelse

Semesterstart for skoleåret 2016-17 ble for første gang markert med en felles velkomst for studenter og ansatte på alle studieretninger. Styret er tilfreds med at det stadig utvikles nye formater som viser studentene at KHiO er én skole.

I 2016 fikk KHiO flere nye dekaner, ny direktør og en rekke nye faglig ansatte. Dette skaper dynamikk og spennende muligheter for fornyelse, men det er nok også mange nye og mer erfarne ansatte som opplever at det er krevende å få til gode vekslinger. Å holde tempo oppe og sørge for at erfaring og kunnskap deles og videreføres til neste etappe er en krevende oppgave for en kunnskapsorganisasjon.

Mange muligheter og noen utfordringer

I en sektor preget av strukturelle endringer i retning av større enheter, er det noen åpenbare fordeler med å være en liten institusjon. Små grupper med stor studentinvolvering, godt læringsmiljø og utbytte anses å være en styrke for vårt tilbud og en årsak til at så mange fullfører på normert tid. Det er tett kontakt mellom studenter og lærere og Kunsthøgskolen er en relativt flat organisasjon.

Studenter og ansatte har høye ambisjoner og stiller store krav til seg selv og til institusjonen. Skolen har fantastiske scener og verksteder og svært mange kompetente og engasjerte studenter og ansatte. Dette gir gode forutsetninger for å videreutvikle kvaliteten.

I tider med økte krav til effektivisering av driften og samtidig økte utgifter til fellesutgifter (hus, varme, folk og maskiner) må

school's capacity has not been fully exploited, because some students fail to show up at the start of the semester. In 2016 a system was put in place for waiting lists for some of the courses, and this seems to have led to a better use of the capacity.

The annual student survey documents many solid results and shows a steady increase in average student satisfaction. In particular, the students express their satisfaction with their choice of study and with the courses taught at the Academy. The survey indicates only a few, but still unacceptable, instances of bullying and unwanted sexual attention. This will be followed up by the Learning Environment Committee and by means of dedicated activities at the departments involved. In autumn 2016 the students put in a good deal of work to ensure a well-functioning student democracy. Elections to the Student Council were carried out with the highest turnout in years, and two new student representatives joined the board.

Renewal

In 2016–2017, for the first time ever, the start of the school year was celebrated with a common, Academy-wide welcoming ceremony for all students and employees. The board is satisfied that new formats are continually being developed to demonstrate to the students that the Academy is a single school.

In 2016 several new deans, a new director and several new members of the professional staff began their work at the Academy. This creates dynamism and offers exciting possibilities for renewal, but it is fair to say that there are also many employees, fresh recruits and veterans alike, who feel that passing the baton in a smooth way requires quite some effort. Keeping up the pace, while ensuring that experience and insights are

det imidlertid gjøres mer for å øke ekstern finansiering og det må settes inn tiltak for å sikre god kontroll på økonomien. Årsrapporten viser at økonomien totalt sett er tilfredsstillende også i 2016 men at det må ryddes plass til nye ambisjoner for neste strategiperiode.

Kultur er ikke kos, det er fremtiden

Kunsten gir erfaringer og opplevelser som skaper glede, refleksjon og kvalitative dimensjoner i livet for alle. Men kunsten står også i en forpliktende relasjon til meningsproduksjon, politikk og sosiale formasjoner. Det er derfor Henrik Ibsen, Hannah Ryggen og Håkon Bleken har vært og er viktige som kunstnere. I dag står vi overfor nye utfordringer som krever nye løsninger. Kunsten er i besittelse av noen kompetanser som vil vise seg å være svært nødvendige. Det rekker å nevne *kritisk tenking og problemløsning, kreativ innovasjon, samhandlingskompetanse*, og ikke minst *djevelsk pågangsmot*; alle såkalte *ferdigheter for det tjuførste århundre*. Kunsthøgskolen i Oslo skal være et laboratorium for utklekking av disse ferdighetene i årene som kommer.

shared and transferred to those running the next lag, is a demanding task for a knowledge organisation.

Many possibilities and some challenges

In a sector currently undergoing structural changes and conglomeration into larger units, there are some obvious advantages to being a small institution. Small classes, typified by highly involved students, a productive learning environment and educational progress, are seen as a strength of our academic programme and a reason so many students complete their studies within the prescribed time. Students and teachers are in close contact with one another, and the Academy is a relatively flat organisation.

The students and employees at the Academy are highly ambitious and very demanding of both themselves and the institution. The school has fantastic stages and workshops and a host of competent and enthusiastic students and employees. This provides a solid foundation for raising the academic quality even higher.

Nevertheless, at a time with increased demands to making operations more efficient, even as joint expenses (rent, heating, staff and machinery) are on the rise, more must be done to increase external funding, and measures must be implemented to ensure that the school's finances are well under control. The annual report shows that the school's financial situation is largely satisfactory in 2016 as well, but money must also be set aside to realise the new ambitions being set for the next strategy period.

Culture is not light entertainment – it is the future

Art provides insights and experiences that create joy, contemplation and other beneficial aspects in people's lives. But art also plays

a vital role in regard to politics, social formations and the production of meaning. That is why Henrik Ibsen, Hannah Ryggen and Håkon Bleken have been, and continue to be, important artists. Today we face new challenges that require new solutions. The field of art contains some of the skills that will prove to be highly necessary, such as *critical thinking and problem-solving, creative innovation, collaborative skills* and not least a *keen spirit of get-up-and-go* – all of which are so-called *skills for the twenty-first century*. The Oslo National Academy of the Arts shall be a laboratory for developing these skills in years to come.

Oslo, 14.3.2016

Jørn Mortensen
rektor/styreleder
rector/chair

Anne Grete Eriksen
faglig representant
academic staff rep.

Oslo, 14 March 2016

Olga Schmedding
vara/deputy for Kirsti Bræin
faglig representant
academic staff rep.

Karen Disen
faglig representant
academic staff rep.

Christian Tviberg
teknisk-administrativ repr.
technical-administrative
staff rep.

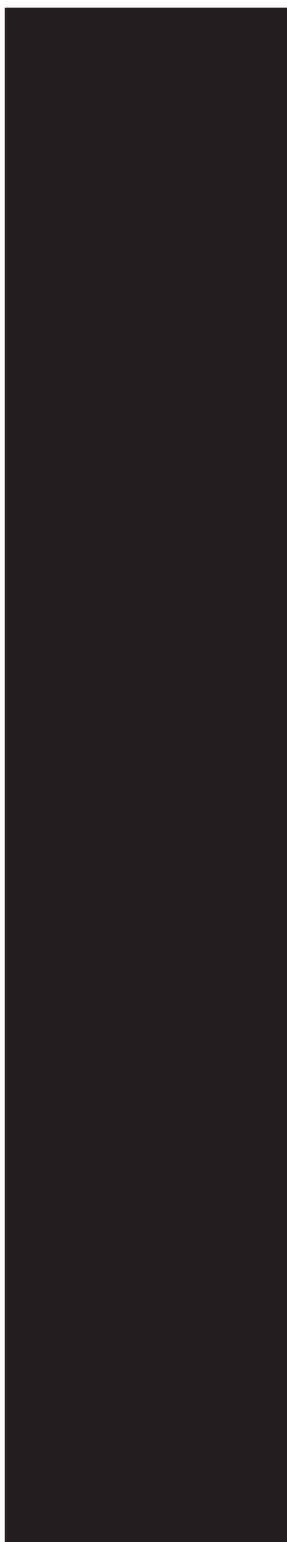

Helene Therese Duckert
studentrepresentant
student representative

Isak Wisløff
studentrepresentant
student representative

Morten Gjeltén
ekstern representant
external representative

Alfild Skaardal
vara/deputy for Karin Hindsbo
ekstern representant
external representative

Anna Lindal
ekstern representant
external representative

II.

Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Samfunnsoppdrag

Kunsthøgskolen i Oslo skal utdanne utøvende og skapende kunstnere og designere. Vi skal drive kunstnerisk forskning og utviklingsarbeid på høyt internasjonalt nivå og kunnskapsformidling om våre aktiviteter, virksomhet og verdier.

Kunsthøgskolen skal være en arena både for nytenking og forvaltning av fagtradisjoner i møte med nasjonale og internasjonale miljøer og impulser.

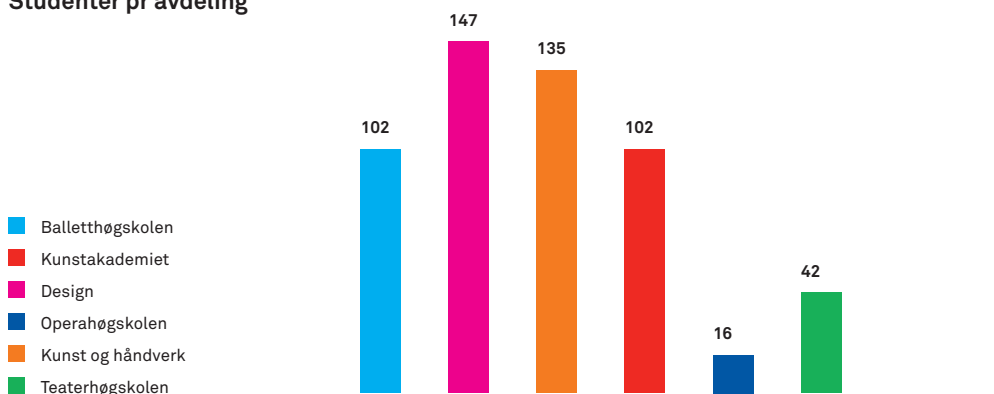
Om Kunsthøgskolen

Kunsthøgskolen i Oslo (KHiO) er landets største statlige utdanningsinstitusjon for kunstnere og designere. Vi er en sterkt spesialisert institusjon som tilbyr utdanninger på bachelor- og mastergradsnivå innenfor fagfeltene dans, opera, teater, design, kunst og håndverk og billedkunst. Studier på 3. syklus nivå tilbys gjennom Stipendiatprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid.

I 2016 utgjorde bevilgningen til Kunsthøgskolen i Oslo 330,037 mill. kroner.

Vi har 544 studenter fordelt på seks avdelinger. For de fleste av våre studenter er Kunsthøgskolen deres førstevalg.

Studenter pr avdeling

Design tilbyr utdanning på master- og bachelornivå i grafisk design, illustrasjon, klesdesign, kostymedesign, interiørarkitektur og møbeldesign.

Kunst og håndverk består av fagområdene tekstilkunst, grafisk kunst og tegning, keramisk kunst, samt metall- og smykkekunst.

Kunstakademiet tilbyr utdanning på bachelor- og masternivå i billedkunst. Kunstnerisk praksis utgjør kjernen i utdanningen ved Kunstakademiet.

Teaterhøgskolen tilbyr bachelorstudier for skuespillere og regissører, og et masterstudium i teater med fordyping i skuespillerfag, regi, scenetekst eller scenografi. Avdelingen tilbyr også praktisk-pedagogisk utdanning (PPU) i teater.

Balletthøgskolen tilbyr bachelorutdanning i klassisk ballett, i samtidsdans og i jazzdans og masterutdanning i koreografi og dans. Avdelingen tilbyr også praktisk-pedagogisk utdanning i dans.

Operahøgskolen tilbyr en allsidig og praktisk rettet undervisning i sang- og scenefag, med stor vekt på sceniske produksjoner. Avdelingen samarbeider med Den Norske Opera & Ballett og Norges musikkhøgskole (NMH) om utdanningen av operasangere.

Nøkkeltall for virksomheten

Antall program på bachelornivå (inkl. praktisk-ped. utdanning og årsstudium)	13
Antall program på masternivå	8
Antall søkere pr studieplass	9,2
Gjennomføring i henhold til avtalt utdanningsplan (%)	96,8
Kandidattall	176
Antall stipendiater i stilling	17
Antall studenter pr faglig ansatt	6,0
Andel førstestillinger av total fagansatte	75,3%
Bevilgning fra Kunnskapsdepartementet (mill. kroner)	330,037
Bidrag- og oppdragsfinansiert aktivitet (mill. kroner)*	0,806
EU-midler til undervisning og annet (mill. kroner)	0,402
Avsetning til reinvestering og vedlikehold (mill. kroner)	15,624

*utenom tilskudd fra NFR, RFF og EU

Kunsthøgskolen har om lag 100 faglig ansatte, hovedsakelig i åremålsstillinger. I tillegg har vi årlig i overkant av 900 gjestelærere/timelønnede som bidrar med spisskompetanse i ulike deler av undervisningen. Våre undervisere er ledende i norsk kulturliv og utmerker seg internasjonalt. En stadig økende andel av våre lærere og forskere har internasjonal bakgrunn.

Undervisningen er både teoretisk og praktisk rettet. Ansatte på scener og i verkstedene er ofte selv kunstnerisk utdannet og de legger til rette for undervisningen og studentenes selvstendige arbeid. Vi har om lag 30 ansatte på scener og verksteder.

For øvrig arbeider om lag 49 av våre ansatte administrativt, den største andel med studie- og forskningsadministrativt arbeid. Øvrige ansatte med bibliotek og arkiv, resepsjon for studenter og gjester, økonomi og regnskap, lønn, personal- og organisasjon og med kommunikasjonsoppgaver knyttet til rekruttering, avgang og løpende aktivitet på skolen.

Kunsthøgskolen holder til i lokalene til Seilduksfabrikken ved Akerselva. Vi disponerer ca. 43.000 kvm, fordelt på undervisningsrom, atelierer, verksteder, scener, utstillingsrom og arbeidsplasser til studenter og ansatte. Høgskolen er åpen for gjester til utstillinger og forestillinger. Om lag ti av våre ansatte jobber med drift av bygninger og IT og ni med renhold.

Organisasjon og ledelse

Kunsthøgskolen i Oslo er et statlig forvaltningsorgan med særskilte fullmakter (til bruttoføring av inntekter og utgifter utenfor statsbudsjettet) under Kunnskapsdepartementet.

Jørn Mortensen er rektor ved KHiO, valgt for perioden 2015-2019.

Det var skifte av direktør i perioden:

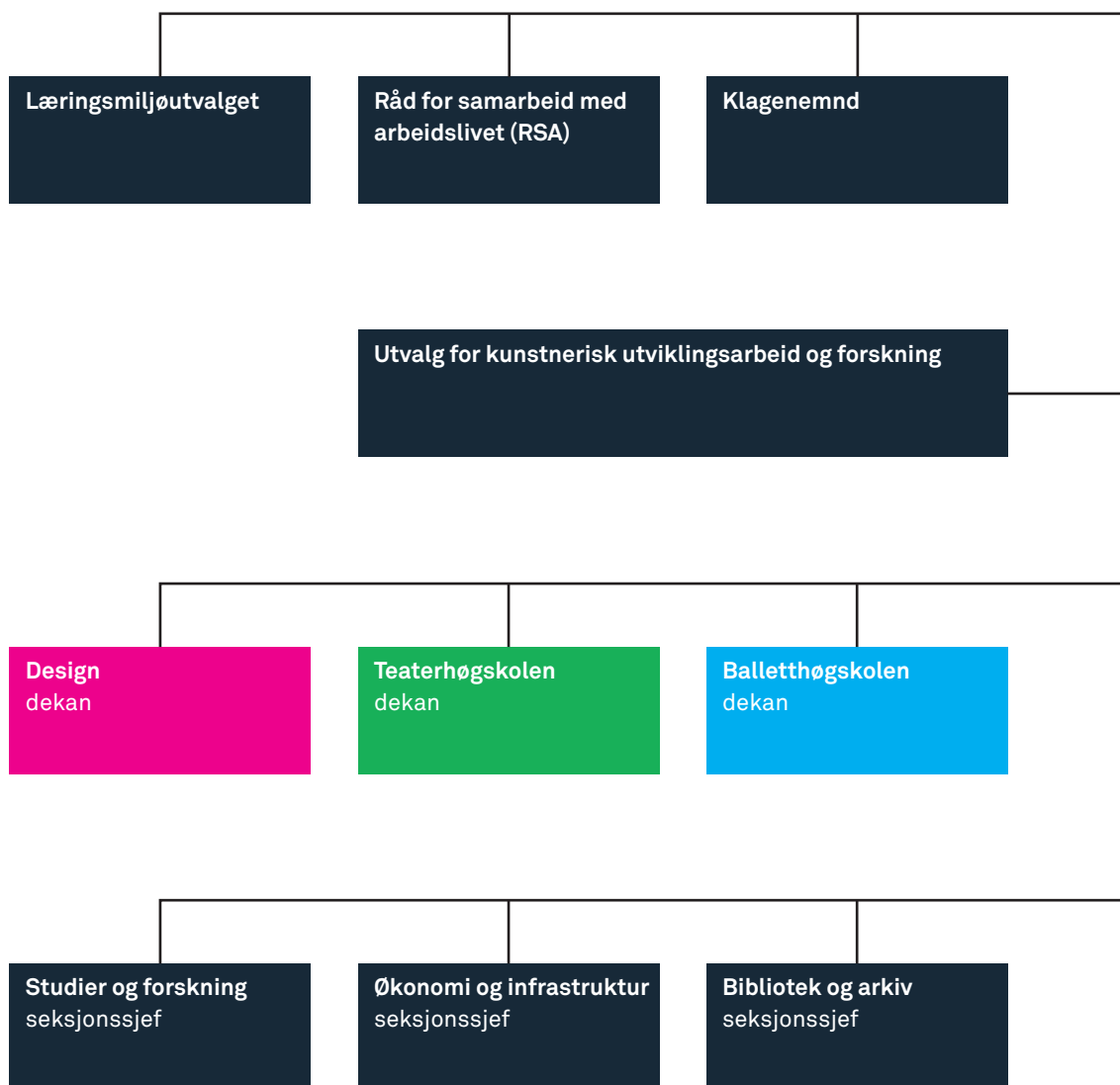
01.01. – 31.1: Gyrid Garshol (avsluttet åremål)

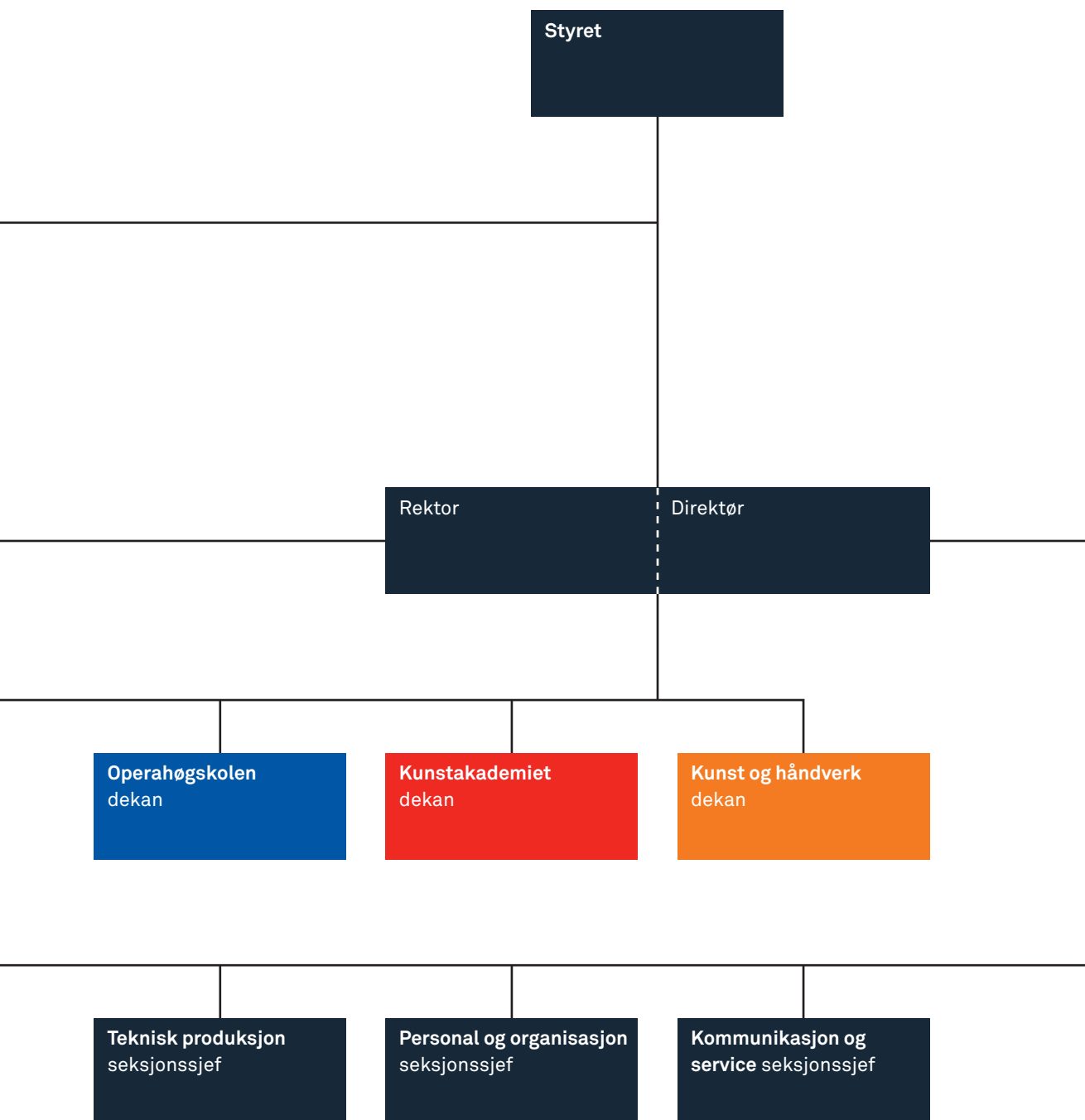
01.02. – 07.08.: Jon Ivar Strømmen (konstituert)

08.08.16 –: Annemarie Bechmann Hansen (nytt åremål for seks år)

KHiO har et styre med valgt rektor som styreleder og delt ledelse mellom rektor og direktør (UH-lovens §10). Styret har fire eksterne representanter, fire interne og to studenter. Vår faglige virksomhet er organisert i seks avdelinger med ansatte dekaner og en felles-administrasjon med seks seksjoner.

Organisasjonskart

III. Årets aktiviteter og resultater

Resultatene på nasjonale styringsparametere og vurdering av disse

Sektormål 1, 2 og 4

Data er også tilgjengelig på DBHs nettside.

	Resultat 2015	Resultat 2016	Mål 2016 ⁽¹⁾	Mål 2017 ⁽²⁾
Sektormål 1 Høy kvalitet i utdanning og forskning				
Andel bachelorkandidater som gjennomfører på normert tid	80,0	76,1	70	
Andel mastergradskandidater som gjennomfører på normert tid	82,1	71,0	80	
Andel PH. D.-kandidater som gjennomfører innen seks år				
Skår på hvordan studentene oppfatter studiekvaliteten	4,3	4,1		
Faglig tidsbruk (timer) ids per uke blant heltidsstudenter	49,4	44,3		
Antall publikasjonspoeng per faglig årsverk	-	-		
Verdien av Horisont 2020-kontrakter per FoU-årsverk				
Andel utreisende utvekslingsstudenter på Erasmus+ av totalt antall studenter		1,3	1,5	
Sektormål 2 Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling				
Andel mastergradskandidater sysselsatt i relevant arbeid et halvt år etter fullført utdanning	70,8	-		
Bidraginntekter fra Forskningsrådet per faglig årsverk	0	0		
Andre bidrags- og oppdragsinntekter per faglig årsverk	26,2	8,86	-	-
Andel forskningsinnsats i MNT-fag				
Sektormål 4 Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem				
Antall studiepoeng per faglig årsverk	343,1	334,9		
Andel kvinner i dosent- og professorstillinger	40,8	46,2		
Andel midlertidig ansatte i undervisnings- og forskerstillinger	2,8	4,4		

⁽¹⁾ Kun for dem som har satt opp et måltall

⁽²⁾ Kun for dem som har satt opp et måltall

Vurdering

Kunsthøgskolen har svært godt resultat knyttet til gjennomstrømning på bachelor- og masternivå. Studiebarometeret viser at studentene ved våre kunstutdanninger har høy faglig tidsbruk sammenlignet med studenter ved øvrige utdanninger i landet generelt – og at studentene er meget fornøyde med studiekvaliteten.

Det er en god utvikling i andelen utreisende utvekslingsstudenter på Erasmus+, men her mener Kunsthøgskolen at det fortsatt er mulighet for å øke nivået. Kunsthøgskolen har inngått avtaler med mange faglig relevante samarbeidspartnere og vi vil arbeide for at et økende antall studenter og ansatte får utbytte av disse avtaler.

Som varslet i årsrapporten for 2015 har Kunsthøgskolen ikke nådd målene for kandidatproduksjon i 2016. Dette skyldes tre forhold: Sykliske opptak ved flere masterprogram med en rytme som ikke ga kandidatproduksjon i 2016, manglende oppfylting av studieplasser på grunn av for korte ventelister ved enkelte studieprogram, behov for å justere opptaksfrekvensen ved det nye masterprogram i teater. Det er iverksatt tiltak for å sikre kontroll på kandidatproduksjonen.

I forhold til andre bidrags- og oppdragsinntekter, er Kunsthøgskolen i en slags institusjonell særstilling. Svært mye av institusjonens fagportefølje er såkalt "frikunst" og vi utdanner til liberale yrker. Det er også historiske og kunstfilosofiske tradisjoner for kunstens "autonomi" i forhold til økonomiske eller politiske interesser. Relasjonen mellom disse praksisene og oppdragsinntekter er derfor utfordrende. Vår vurdering er at Kunsthøgskolen ikke helt har "knekt koden" i forhold til forventningene om bidrags- og oppdragsinntekter.

Kunsthøgskolen jobber i forhold til en plan om økning av kandidatmåltall. På den ene siden ses i økning i kandidatmåltall i sammenheng med en ressursgjennomgang som er påstartet på skolen. Effektiviseringskravene gir behov for en analyse av hvordan romressurser og tekniske ressurser anvendes. Dette vil igjen fortelle mer om hvor skolen har kapasitet til økning. Relatert til denne analysen vil vi i perioden flytte ressurser internt som konsekvens av sviktende kandidatproduksjon, for å stimulere til produksjon på andre fagområder.

Operautdanningen på bachelornivå er et samarbeid mellom Kunsthøgskolen i Oslo, Norges musikkhøgskole og Den norske Opera & Ballett. Bachelorprogrammet har hatt svake resultater de seneste årene (kandidattall og kvalitet) og er derfor under revisjon. Plan og mål er nytt opptak med ny samarbeidsavtale og nytt program høsten 2018.

Etableringen av en mastergrad i teater og en mastergrad i dans har vært vesentlige satsinger i forrige strategiperiode. Satsingen har vært nødvendig for å stimulere til fagutvikling på områder som tradisjonelt har hatt fokus på ferdigheter og profesjonsorientering. Med etableringen av 2. syklus for teater og dans gis muligheter for egne studenter til å videreutvikle egen kompetanse med et forskningsperspektiv. Erfaringene med master i teater viser et ambisiøst miljø som trenger noe tid til å etablere det volumet Kunsthøgskolen opprinnelig satte som mål. Dette har med rekrutteringsgrunnlag å gjøre, både i forhold til studenter og faglige ansatte og avdelingsledelse. Kunsthøgskolen har derfor måttet justere opptak. Likevel er det vår vurdering at med ny dekan på plass samt justering av det faglige innholdet i programmet, vil masterprogrammet bli en suksess.

Sektormål 3

Tabellen under gjelder institusjoner som har kandidatmåltall fastsatt av departementet, jf. *Orientering om statsbudsjettet 2016 for universitet og høyskolar*

Kandidattall på lærerutdanningene	Mål 2016	Resultat 2016
Lærerutdanningene		
PPU i dans og PPU i teater		11

Dette kandidattallet inngår i Kunsthøgskolens samlede kandidattall. Det vises generelt til vurdering av Kunsthøgskolens kandidatproduksjon i foregående avsnitt. Kunsthøgskolen tok opp 17 søkere til studieprogrammene i PPU i dans og i teater i 2016. Det forventes at det økte opptaket vil føre til tilsvarende økt kandidatproduksjon innen PPU i løpet av kommende år.

Resultatrapportering på virksomhetsmål og vurdering av måloppnåelse

Kunsthøgskolen i Oslo når svært gode resultater på mange områder. Skolen er førstevalg på de fleste studieprogrammene, vi har svært god gjennomstrømming på bachelor- og masternivå, vi har få kandidater som stryker og vi har høy grad av tilfredse og motiverte studenter. Kandidatundersøkelser viser at Kunsthøgskolen utdanner kandidater som lykkes i det profesjonelle arbeidslivet.

Skolens ansatte trives på jobb til tross for stort arbeidspress, og de aller fleste finner mening i jobben. Fagmiljøene har en utpreget internasjonal orientering, og viser en økende interesse på tvers av tradisjonelle skiller, samtidig som faglig trykkgghet for det spesialiserte er til stede. Kunsthøgskolen vil i kommende strategiperiode legge bedre til rette for at studentene kan ta emner og kurs på tvers av programmer og avdelinger.

Utdanning

Dette og påfølgende mål er hentet fra Strategisk plan 2012–2016.

Rekruttering

– *Kunsthøgskolen skal være søkerens førstevalg.*

Studieprogrammene ved Kunsthøgskolen tiltrekker seg søkere med høyt nivå. Vi er førstevalg på de fleste avdelinger, og har også godt kvalifiserte søkere på venteliste. Design har jobbet målrettet med synlighet på messer (Stockholmsmessen) og mot spesifikke rekrutteringsmiljø. Avdelingen oppnår et økt antall motiverte søkere som takker ja til skoleplass. Visuell kunst har mange søkere og klarer seg også godt i sterk konkurranse med internasjonale utdanningsinstitusjoner. På bakgrunn av tidligere svikt i rekrutteringsprosessen, opplever vi at målrettet arbeid gir resultater og at kvaliteten i opptaket er økende, men at enkelte studieprogram fortsatt har utfordringer. Vi vil fortsette å jobbe reflektert og aktivt med rekruttering av godt kvalifiserte studenter.

Kunsthøgskolen lykkes godt med spissrekruttering, og i bruken av sosiale medier, for å synliggjøre det særskilte og unike ved skolens ulike studier. I 2016 deltok alle skolens seks avdelinger for første gang på arrangementet *Åpen skole*.

Kunsthøgskolen i Oslo har gode rutiner internt for gjennomføring av opptaksprosessen.

Studier

- *Alle bachelorprogrammer ved Kunsthøgskolen i Oslo skal ha relevante masterprogram.*
- *Det skal etableres masterprogram i kunst og offentlighet, teater og utøvende dans.*
- *Kunstnerisk utviklingsarbeid skal i større grad integreres i undervisningen, og det skal stimuleres til større (økt) studentdeltakelse i de kunstneriske utviklingsprosjektene.*
- *Kunsthøgskolen skal videreutvikle faglig samarbeid og felles studietilbud med relevante institusjoner.*

Kunsthøgskolen ser på institusjonen som medlem av et fellesskap; lokalt, nasjonalt og globalt, og etterstreber at utdanningen vi tilbyr skal være i kontakt med verden og samfunnet. Våre kvalitetskriterier er at studenter og lærere gjennom refleksjon og kritikk påvirker, endrer og forvalter ulike og likeverdige former for kunnskap og kunstproduksjon. Vi etterstreber hele tiden å ha en kritisk analyse av det vi gjør, slik at våre ferdige kandidater kan etablere en reflektert, profesjonell praksis der de integrerer ulike forståelsesrammer.

Kunsthøgskolen har etablert tre nye masterprogram for å utvide vår faglige bredde og kompetanse. Dette er nye fagområder der annen syklus tradisjonelt ikke har funnet tidligere. Med henvisning til tilbakemelding fra etatsstyring 2016 kan det opplyses at opptaksfrekvensen ved de nye masterprogram er: 6 studenter årlig (kunst og offentlige rom) 6 studenter hvert 2. år (dans) og 18 studenter hvert 2. år (teater).

De nye programmene har vært ressurskrevende å forankre og etablere, og noe skolen skal jobbe videre med. Vi arbeider nå med å videreutvikle disse fagene utfra erfaringer med de første kullene. Etableringen har vært særlig krevende på master teater der det har vært et misforhold mellom studiets innhold, struktur og realistiske opptaksrammer. Dette er oppdaget veldig tidlig, og er noe skolen nå reviderer og endrer. De to andre nyetablerte masterprogrammene utvikler seg godt.

Ved å tilrettelegge, støtte og oppmuntre for at faglige ansatte trekker kunstnerisk utviklingsarbeid inn i undervisningen på alle avdelinger skapes muligheter for å samarbeide med andre på måter som frembringer et resultat som ikke kunne vært skapt på forhånd. Kunsthøgskolen knytter kunstnerisk utviklingsarbeid direkte inn i langvarige undervisningsprosjekt som ofte omfatter flere fagområder på en avdeling eksempelvis, teaterskolens samarbeide med Viterbo Italia, der skuespillerstudenter, scenetekststudenter, stipendiater og alumni er involvert, og med dette solide fundamentet skaper et bredt engasjement og ansvar. Kunsthøgskolen har også en høy andel fagansatte på første nivå. Og vi vektlegger at de fagansatte skal ha en aktiv kunstnerisk praksis samtidig som de underviser. Fagansatte ved Kunsthøgskolen i Oslo har en unik mulighet til å løfte teoretiske og praktiske spørsmål de utforsker i egen praksis inn i undervisningen, hvilket gir meget verdifulle, realistiske og inspirerende erfaringer både for de faglige og studentene.

Atelierhuset i Villa Moderne i bydelen Arcueil som har tilhørt Kunstakademiet siden 1940-tallet totalrenoveres og er planlagt å åpnes fra høsten 2017 for prosjekt og undervisning fra alle Kunsthøgskolens studenter, stipendiater og fagansatte.

Eksempler på gode faglige samarbeid ved ulike avdelinger er:

- Teaterhøgskolen sitt prosjektprogram «Nye forestillinger – nye verktøy: kunnskaper og ferdigheter for et post-dramatisk teater».
- Design og Cirrus nettverk samarbeid Ways of drawing.
- World Wide Weaving 006 der avdeling Kunst og håndverk samarbeidet med studenter fra China Art Academy i Hangzhou og utviklet en workshop som i 2016 ble invitert til Hangzhou Triennial of Fiber Art.
- Ballettutdannelsen samarbeider aktivt med CODA (Oslo International Dance Festival)
- Operahøgskolen og Ultima utvikler en samtidsopera.
- Kunstakademiet i Oslo og International Art Academy in Palestine (IAAP) gjennomførte et stort prosjekt i emnet utstillingspraksis sammen med Kunstakademiet i København og kurator Tirdad Zolghadr.

Stipendiater

- *Rekruttering av stipendiater skal bygge opp om fagmiljøenes prioriteringer og satsninger.*
- *Stipendiatprogrammet skal styrkes gjennom at Kunsthøgskolen selv utvikler faglige kurstilbud.*
- *Veilederrollen skal styrkes.*

Kunsthøgskolen i Oslo har en bevisst spissing ved utlysninger av stipendiatprosjekt. Vi har mange kvalifiserte søkere, og vi har den største andelen av stipendiater i det nasjonale stipendiatprogrammet. Kunsthøgskolens stipendiatprogram er ettertraktet både nasjonalt og internasjonalt, og vi gjør et omfattende grunnarbeid med en fagjury som bistår i å veilede potensielle søkere, vurderer innkomne søknader, kunstneriske prosjekt samt påfølgende intervju. Dette leder igjen til at Kunsthøgskolen rekrutterer stipendiater som er engasjerte, ambisiøse og målrettet i forhold til hva som er fagmiljøenes utrykte behov og mål. Stipendiatprogrammet er praksisnært og fører til kunstnerisk arbeid og kompetanse som er meget relevant både i kunstfeltet og i akademien.

Det er vår vurdering at vi fortsatt må jobbe for å styrke veilederrollen. Dette vil vi adressere i forbindelse med at vi oppretter en ny funksjon som forskningsleder ved rektoratet.

Lys i rom

Stipendiat Birgitte Appelong
forsvarte sitt forskningsarbeid
«Lys i rom» i disputas ved KHiO

The economy of survival

Fra Siri Hermansens stipendiat-
prosjekt. Videostills fra filmene
Chernobyl, Mon Amour og Land
of Freedom.

I 2016 disputerte 4 stipendiater fra ulike fagfelt innenfor Kunsthøgskolens område, Eva Cecilie Richardsen (koreografi), Birgitte Appelong (interiørarkitektur), Andreas Bunte (billedkunst) og Siri Hermansen (visuell kunst). Det er god utvikling i gjennomstrømningen av stipendiater, og andelen forsinkede stipendiater er redusert. Dette er et resultat av et systematisk arbeid med å følge opp stipendiatene, og skreddersy arbeids- og produksjonsforhold, slik at stipendiater som er nesten i mål får fullført. Dette arbeidet skal videreføres fremover.

Kunnskapsdepartementet har besluttet å utarbeide en doktorgrad for kunstnerisk utviklingsarbeid og Kunsthøgskolen har påbegynt arbeidet med å utarbeide en studieplan for en slik kunstnerisk doktorgrad. Hensikten er å etablere en doktorgrad, enten alene eller i samarbeid, med andre institusjoner.

Kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning (KUF)

- *Det kunstneriske utviklingsarbeidet og forskningen skal øke i omfang og være synlig gjennom egne publikasjoner, i internasjonalt anerkjente publiseringskanaler, visningssteder og vitenarkiv.*
- *Kunsthøgskolen i Oslo skal være nasjonalt ledende og internasjonalt deltakende i diskusjonen om og utviklingen av kunstnerisk utviklingsarbeid.*
- *Kunsthøgskolen skal etablere arenaer/plattformer for interne faglige diskusjoner og dialog om fagansattes KU-arbeid. Kunsthøgskolen skal prioritere allianser, nettverk og prosjekt som innfrir avdelingenes satsningsområder for kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning.*
- *KUF-utvalgets rammer skal fordobles i perioden (strategi 2012 – 2016) og Kunsthøgskolens andel av prosjektprogrammets midler skal øke.*
- *Det skal utarbeides en KUF-plan.*

Kunsthøgskolen har sterk faglig kompetanse på alle skolens fagfelt. 78% har førstekompetanse; det er 74 årsverk fagansatte (pr. oktober 2016). Alle fagansatte i 50% stilling eller mer bedriver aktiv kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning. Det er en stadig økende utvikling i aktiviteten innen kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning og høy kvalitet på de ansattes KUF-prosjekt, hvilket gir skolen en særegen posisjon blant landets universitet og høyskoler innenfor feltet kunstnerisk utviklingsarbeid.

Eksempler på ansattes KUF-arbeid:

- Ved avdeling Kunst og håndverk har professor i keramikk Marit Tingleff startet et KUF-prosjekt med særskilt ambisjon å bringe KUF inn i undervisningen i keramisk kunst.
- På Kunstakademiet deltar faglige ansatte hyppig på nasjonale og internasjonale utstillinger, konferanser og publikasjoner, dette synliggjøres i registreringer i CRISTin.
- På Teaterhøgskolen deltar de faglige ansatte også hyppig på nasjonale og internasjonale forestillinger bl.a. Tore Vagn Lid: «Vår ære og vår makt», Den Nationale Scene, som for øvrig ble tildelt Hedda-prisen.
- Balletthøgskolen har også en jevnt økende produksjon, og A.G. Eriksen har sendt søknad til prosjektprogrammet for prosjektet «Choreographic Memory».
- Ved avdeling for Design har bla. T Kauppila/K Bræin søkt UTFORSK-midler til «Connecting Wool» i samarbeid med Tama University of the Arts, Tokyo, T Barth har sammen med flere søkt PKU for prosjektet «Merkwelten». Det har også C Lindgren/K Bræin med prosjektet «Uncanny Dress».

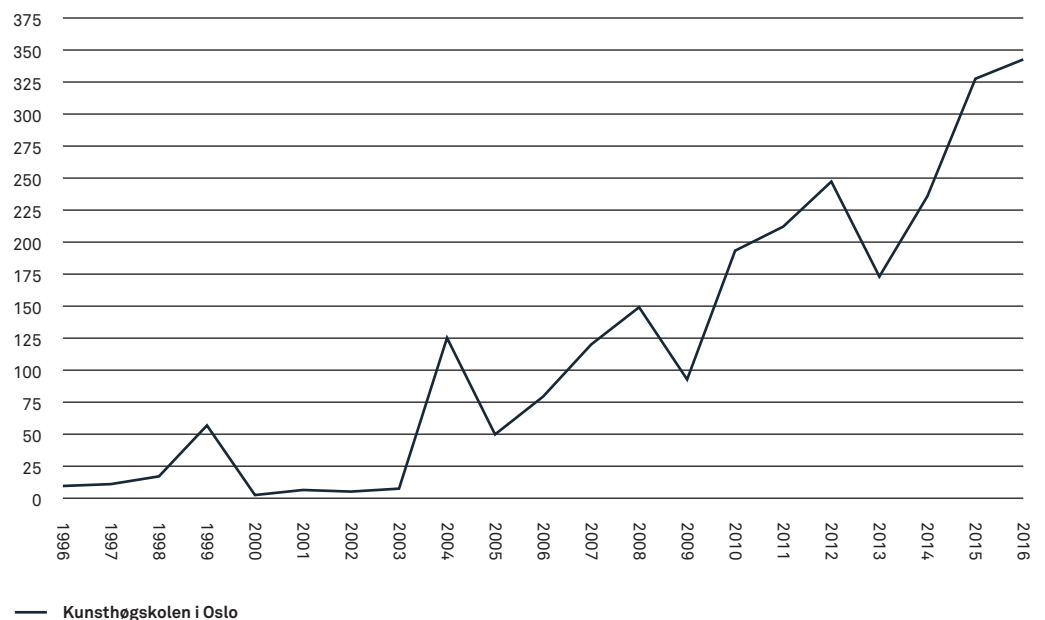
Prosjektprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid tildelte midler til to prosjekt ved Kunsthøgskolen, henholdsvis professor Amanda Steggells prosjekt «Amphibious Triologies» og professor Dora Garcías prosjekt «Segunda Vez». Kunsthøgskolens ansatte fikk dermed over halvparten av midlene som ble tildelt fra Prosjektprogrammet i 2016. Dette har bidratt til at antall eksterne, internasjonale søknader har økt, bl.a. Erasmus+ Global mobilitet, HERA gjennom NFR, Creative Europe og Prosjektprogrammet.

Kunsthøgskolen inngår i et forsknings samarbeid med kunstutdanningsinstitusjoner i Dublin, Glasgow, Bergen, Gøteborg og Leuven og skal sammen med disse sende søknad om midler fra Horizon 2020/Marie Curie. For å styrke Kunsthøgskolens kapasitet skal det etableres en faglig forskningsleder knyttet til rektoratet som kan tydeliggjøre forskningsledelsen på institusjonsnivå, samt lede og koordinere forskningsarbeidet på tvers av avdelingene ved større søknader.

For å bidra til å skape nye plattformer og arenaer for faglige diskusjoner planlegger Kunsthøgskolen fra 2017 en årlig KUF-uke som skal være et ledende forum for diskusjonen om kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning. Første gang vil være i januar 2017 hvor Kunsthøgskolens egne ansatte, forskningspartnere og sentrale nasjonale og internasjonale fagpersoner vil møtes, presentere og diskutere kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning.

Vi jobber aktivt med å synliggjøre ansattes kunstneriske utviklingsarbeid på best mulig måte. Biblioteket har utviklet et eget emneords- og klassifikasjonsregister (metadata) til bruk for registrering av dokumentasjon i vitenarkivet. Dette øker gjenfinnbarheten gjennom Google, vitenarkiv, bibliotekskatalogen og open access-portaler som f.eks. NORA og DOAR. Det er en veldig sterk fremgang i registrering av ansattes KUF-arbeider (CRISTin/KHIODA), men likevel en viss underrapportering. Vi fortsetter derfor å arbeide med å sikre at flere faglige registrerer sitt kunstneriske utviklingsarbeid.

Innførsler i CRISTin 1996-2016

Biblioteket har arbeidet med ytterligere forbedring av kvaliteten på den fysiske samlingen og det digitale tilbudet, flere og mer spesialiserte kurs for studenter og nyansatte og mer personlig veiledning. Biblioteklokalene har også blitt brukt som arena for flere arrangementer.

Arbeidet med CRISTin er prioritert og i 2016 satte KHIØ ny rekord i antall registreringer (se graf). Også i KHIØDA ble det registrert flere poster enn tidligere år.

Samfunn

Formidling, offentlig ordskifte

- *Kunsthøgskolen i Oslo skal øke synligheten av fagansattes kompetanse og KU-aktivitet og betydningen av denne.*
- *Kunsthøgskolen skal styrke formidlingen av refleksjon og diskurs omkring egen faglig aktivitet. (seminarer, workshops, debatt).*

Kunsthøgskolen har en praksisnær kunstutdanning og forskning. Gjennom hele utdanningsløpet trener studentene seg på et mangfold av scener, verksteder, atelierer, øvings- og gallerirom til en framtidig arbeidssituasjon som profesjonelt utøvende kunstner der kunsten også møter publikum.

Som en konsekvens av dette tilbyr KHiO et omfattende utoverretta formidlingsprogram der publikum jevnlig blir invitert inn til å se resultatet av den faglige undervisninga og de kunstneriske produksjonene. Parallelt blir publikum også invitert til å delta i faglige forum, seminar og åpne foredrag.

I 2016 gjennomførte KHiO over 250 ulike formidlingsarrangement for publikum.

Den viktigste enkelthendelsen var *Avgang 2016* med resultater fra alle studier på bachelor og masternivå parallelt med at studentene gikk opp til eksamen og fikk utstedt vitnemål.

Kunsthøgskolen lanserte nye nettsider i desember 2015, sidene har blitt tilpasset moderne kommunikasjonsplattformer og design og framhever nyhetsstoff og faglige arrangementer.

Som en del av den faglige virksomheten har det også vært lansering av flere bøker og faglige publikasjoner.

I juni holdt den verdenskjente danskunstneren og koreografen Deborah Hay den åpne forelesningen «Reorganizing Myself». Årlig inviterer KHiO mellom 700 og 900 eksterne timelærere og gjesteforelesere – flere av forelesningene er også åpne for publikum.

Offentlig ordskifte

- *Kunsthøgskolens faglige ledelse og fagmiljøer skal være aktive bidragsytere til den offentlige debatten om fagspesifikke og kulturpolitiske problemstillinger.*

Flere leserinnlegg og kronikker fra rektor, dekaner og fagpersonale har stått på trykk, men vi ønsker fremover at våre ansatte deltar mer aktivt i det offentlige ordskiftet.

Etter lansering av nye nettsider er det lagt vekt på å gi flere presentasjoner av fagpersoner gjennom utvikling av den nye intervjuerien *Fagprofilen*. Det er gode lesertall på slike artikler og nyhetssaker om den faglige virksomheten.

Samfunnsansvar

- *Kunsthøgskolen skal styrke relasjonen og interaksjonen med det umiddelbare nærmiljøet og videreutvikle samarbeidet med andre relevante institusjoner.*
- *Det skal utarbeides en strategi for Kunsthøgskolens samhandling med samfunns- og arbeidsliv, blant annet basert på forslag fra Rådet for samarbeid med arbeidslivet (RSA).*
- *Kunsthøgskolen skal lage en plan for sitt internasjonale sosiale ansvar.*

Kunsthøgskolen har styrket kontakten med nærmiljøet og invitert publikum på Grünerløkka til å ta del i høgskolens aktiviteter.

Avgang 2016 var for første gang en felles markedsføring for alle de seks avdelingene med hovedvekt på å invitere publikum til avgangsforestillinger og -utstillinger. Det ble satt ny besøksrekord ved felles åpning av utstillinger for de tre visuelle avdelingene.

Elvelangs er et prosjekt i regi av bydelene langs Akerselva og KHiO var ett av fem hovedstopp langs elveløpet. Studenter deltok med aktiviteter og flere tusen personer passerte høgskolens scene denne høstkvelden i september.

Professor Martin Lundell ved avdeling design vant to gull og en sølv ved den årlige prisutdelingen til Grafill, – interesseorganisasjonen for alle som arbeider eller utdanner seg innen visuell kommunikasjon.

Ved semesterstart i august 2016 ble foreldre, venner og nærmiljø invitert til åpningsmarkering sammen med nye studenter.

Flere fagansatte og studenter har fått spesielle utmerkinger og er viktige referansepersoner i sine fagmiljø og for faglige media.

Høsten 2016 ble det elektroniske nyhetsbrevet *På KHiO* lansert samtidig med et prøveprosjekt med fast annonsering av kommende ukes arrangementer i Klassekampen. Nyhetsbrevet når 2700 abonnenter og våren 2017 gjennomføres undersøkelser om kundetilfredsheten ved annonsering. Det er også gjort et arbeid for å kvalitetssikre adresselister og sikre mer treffbare målgrupper ved direkte invitasjoner.

Kunsthøgskolen har også gjort forsøk med å markedsføre opptak til de ulike studiene via annonsering på Facebook. Dette er også et økonomisk spørsmål ettersom annonsering er dyrt og KHiO har til nå avsatt avgrensede økonomiske midler til annonsering.

Det er utarbeidet plan for internasjonalt sosialt ansvar som er publisert på nettsidene.

Kunstkjøp

To avangsstudenter opplevde å få verkene sine innkjøpt til offentlige kunstsamlinger.

Jonas Olsson, bachelor medium- og materialbasert kunst (2016), sine tre metallskulpturer ble kjøpt inn til Oslo kommunes kunstsamling.

Antonio Cascos Chamizo, masterarbeid i design (2015), «To eat or to be eaten –A guide to Cannibalism», ble kjøpt inn av Museum aan de Stroom (MAS) i Antwerpen, Belgia.

Norgespulsen

Jubileumsmynten, utgitt til Norges Banks 200-årsjubileum, er designet av Kjersti M. Austdal, student ved Kunstakademiet, etter en konkurranse blant kunststudenter i Oslo, Bergen og Trondheim.

Rapportering på virksomhetsinterne mål

Personal og organisasjon

- *Kunsthøgskolen skal tiltrekke seg, utvikle og beholde riktige medarbeidere som bidrar aktivt til å nå avdelingenes prioriterte faglige mål.*
- *Vi skal tilrettelegge for aktiv bruk av åremålsstillinger og internasjonale gjestelærere.*
- *Kunsthøgskolen skal støtte opp om ansattes medvirkning til kunstnerisk utviklingsarbeid.*

Tabellen viser utvikling i antall ansatte i undervisnings- og forskningsstillinger (professor, professor II, førsteamanuensis, høgskolelektor, førstelektor og dosent). Rapporten viser årsverk fra 2012 fram til 2016. Referansedato for hvert år er 31. desember. Rapporten omfatter ikke time- og gjestelærere.

	2012	2013	2014	2015	2016
Årsverk KHiO totalt	175,27	170,68	179,09	183,08	188,47
Stipendiater	8,8	8	10,38	10,25	13,06
Undervisning – og forskningsstillinger	67,07	65,06	69,77	70,82	72,02
Åremål	17,58	21,73	25,31	32,29	37,33
Fast ansatte	40,99	39,03	39,46	33,73	35,04
Engasjement	8,5	4,3	5	4,8	2,65

Blant antall faglige årsverk ved skolen er det en fordobling av antall åremålsansatte fra 2012 til 2016. Antall åremålsansatte er doblet seg fra 2012 til 2016 i årsverk. Som et resultat av naturlig avgang ved pensjonsalder har antall fast ansatte i undervisnings- og forskningsstillinger gått noe ned.

Det er innført innstrammet praksis knyttet til ansettelse i undervisnings- og forskningsstillinger i ulike engasjementer/vikariater, hvor det ofte ikke stilles krav for sakkyndig vurdering av søkere. Statistikken viser en betydelig nedgang i ansettelser i undervisnings- og forskningsstillinger knyttet til ulike engasjementer/vikariater fra 8,5 årsverk i 2012 til 2,65 årsverk i 2016. Dette er et resultat av bedre planlagte rekrutteringer hvor det kreves sakkyndig vurdering av søkere som blir tilsatt i stillinger.

Kunsthøgskolen i Oslo er av de få institusjonene i Norge som har mulighet å benytte åremålshjemmel i Universitets og høgskoleloven § 6-4. Ansettelse på åremål j) *undervisnings- og forskerstillinger når skapende eller utøvende kunstnerisk kompetanse inngår som et vesentlig element i kompetansekravet.* I Odelstings- proposisjon 79 (2005–2006) om departementets vurdering av behovet for bestemmelser om åremål, står det at «*det er nødvendig med faglig fornyelse i kunstutdanningene, og det vil være uheldig om et lite antall lærere skal kunne prege en hel generasjon av kunstnere*».

Åremål er en tidsbegrenset kontrakt som gir mulighet for tolv års ansettelse samlet sett, med delperioder fra 4 til 6 år. De fleste åremålsansatte som har tiltrådt sine stillinger i 2016 fikk åremålskontrakter for 6 år, i tråd med det nye Personalreglementet som presiserer at 6-årige åremålsstillinger er hovedregelen.

Kunsthøgskolen tilbyr sine fagansatte gode utviklingstilbud gjennom KUF-ordningen, ustrakte muligheter for ekstern kompetanseutvikling, tilgang til velutrustede arbeidslokaler og fleksible arbeidstidsordninger. Utfordringen ved disse ordningene er risikoen for å miste tilknytningen til organisasjonen, fordi mye av arbeidet ikke skjer i daglig arbeidsfellesskap med andre ansatte. Det kan medføre at det skapes få felles arenaer får kollegaene å møtes.

Kunsthøgskolen har klare forventninger og behov for å være i stadig endring og ha faglig fornyelse. Det stilles krav til at særlig fagansatte skal være i forkant av utviklingen av sine fagfelt og ha en aktiv kunstnerkarriere ved siden av undervisningspraksis. Dette kommer bl.a. frem i flere kommentarer fra studenter i en nylig gjennomført studentundersøkelse, bl. a hvor det ønskes flere nyansatte lærere som er inspirert og motivert, det etterspørres at faget holder en standard og er «samtidig», at veiledere/lærere er aktive i de respektive feltene og at de bidrar til at studentene får et godt faglige tilbud.

FoU-tid

KUF-ressursen i form av arbeidstid er knyttet til ansattes stillingsbrøk og stillingskode:

Professor- eller førstekompetanse: 30%

Høgskolelektorkompetanse: 20%

Ordningen gjelder for fast ansatte (inkludert åremålsansatte) med minimum 50% stilling. Stillinger av mindre omfang enn 50% skal ikke være tillagt FoU-tid.

Økonomi

- *Kunsthøgskolen skal øke sitt handlingsrom gjennom å jobbe aktivt for å få økt rammebevilgning og økt ekstern finansiering.*
- *Kunsthøgskolen skal bygge opp reserver til fremtidig vedlikehold og gjeninvestering.*

Bevilgningen for 2016 utgjorde 330.037 mill. kroner. Udisponerte midler fra 2015 ble overført til 2016 med 22,3 mill. kroner. Av dette utgjorde avsetning til investeringer og vedlikehold 12,2. mill. kroner.

Bidrags- og oppdragsinntekter er redusert fra 2,202 mill. kroner i 2015 til 0,806 mill. kroner i 2016. I tillegg kommer EU-midler med 0,402 mill. kroner i 2016.

Kunsthøgskolen i Oslo har de senere år satt av midler til investeringer i maskiner og utstyr. Investeringsfondet vil i 2017 være i overkant av 10 mill. kroner.

Det vil i løpet av 1. halvår 2017 bli utarbeidet flerårig budsjett for investeringer i maskiner og utstyr og vedlikehold av lokaler.

Kunsthøgskolen har en stor del av sin bevilgning bundet opp i husleie/drift og i lønn. Skolen disponerer store arealer, noe som gjør oss sårbare for økninger i husleie og drift. Vi er svært sårbare i forhold til kutt i bevilgningene (effektiviseringskutt) fordi vi i liten grad har variable kostnader å plassere kuttene på.

Infrastruktur

- *Kunsthøgskolen skal utnytte bygningsmassen optimalt basert på faglige behov og prioriteringer*
- *Kunsthøgskolen skal utnytte og videreutvikle prosesser, systemer og verktøy for kvalitetssikring av faglig virksomhet, effektiv drift og kommunikasjon*
- *Kunsthøgskolen skal utvikle en plan for økt miljøbevissthet*

Vi har de siste årene sett en sterk nominell økning i husleie og energikostnader for Kunsthøgskolens lokaler. Andelen av tildelt bevilgning som medgår til husleie og drift av lokaler er på 40–41%.

Kunsthøgskolen i Oslo har i 2016 foretatt ny kartlegging av bruken av lokalene. Det arbeides videre med kartlegging av de ulike fagområdenes bruksfrekvens for lokalene.

Etter 10 års drift har det bygget seg opp et stort behov for utskifting av sceneteknisk utstyr og maskiner og utstyr til verkstedene. Det samme gjelder IKT-utstyr og utbygging av trådløst internt nett.

De faglige behovene er i stadig utvikling, og dette medfører endrede behov for utforming og disponering av lokaler. HMS-gjennomgangene de senere år har avdekket mangler med henhold til lys og luft i lokalene. Dette innebærer at det i økende grad må disponeres midler fra avsetning til investeringer og vedlikehold også til disse formål.

Samarbeid

- *Kunsthøgskolen skal utnytte SAK-samarbeidet med AHO og NMH og utvikle gode og fleksible administrative støttesystem. NIH er invitert inn i administrative prosessene.*
- *Kunsthøgskolen skal samarbeide med KHiB for å sikre kunsthøgskolenes posisjon og utviklingsmuligheter i UH-sektoren.*

Kunsthøgskolen har avsluttet SAK-samarbeidet om innkjøpskompetanse. Prosjektet har gitt verdifulle erfaringer.

Kunsthøgskolen har samarbeidet tett med Kunst- og designhøgskolen i Bergen og med Norges musikkhøgskole i Nasjonalt råd for kunstnerisk utviklingsarbeid for å sikre gode rammebetingelser for kunstnerisk utviklingsarbeid i Norge.

Kunsthøgskolen inngår i et faglig samarbeid med institusjoner i Dublin, Glasgow, Bergen, Gøteborg og Leuven (Nordic Artistic Research Consortium) for å fremme og videreutvikle den høyeste kvalitet innen kunstnerisk utviklingsarbeid. Dette skal skje gjennom deling av kompetanse på tredje syklus, tilrettelegging for forskersamarbeid mellom institusjonene og samarbeid om søknad om midler gjennom Marie Curie/ITN.

Kunsthøgskolen i Oslo deltar sammen med Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo og Norges musikkhøgskole en arbeidsgruppe for å vurdere ulike modeller for samarbeid som kan bidra til å sikre fremragende kunstfaglige utdanninger og sterke fagmiljø innen fagområdet kunst.

Kunsthøgskolen har en rekke andre samarbeidsavtaler og deltar i en rekke programmer internasjonalt

Erasmus

Erasmus + Global mobilitet; avtaler med tre institusjoner (2016-2017):

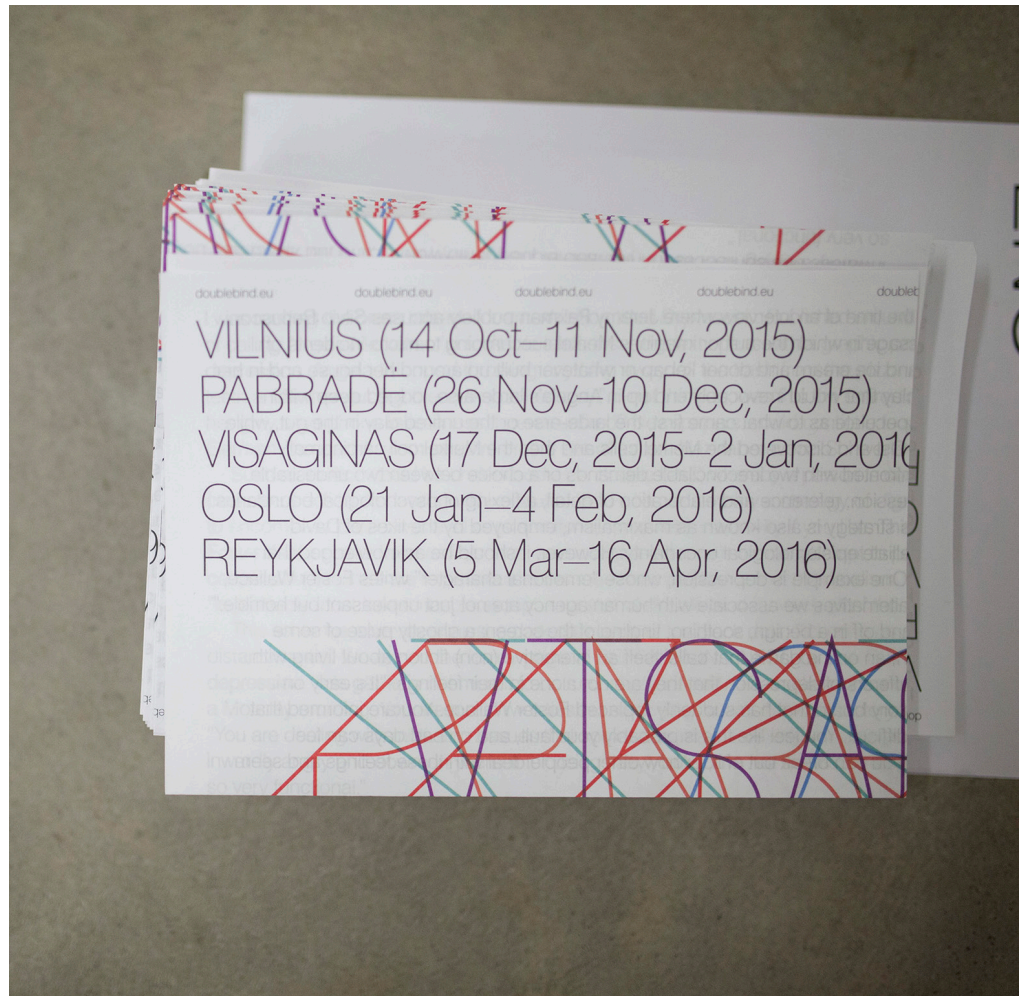
- International Academy of Art Palestine (IAAP)
- Tama Art University, Japan
- Geidai / Tokyo University of the Arts, Japan

Creative Europe

Partner i et prosjekt i Creative Europe; EU COLLECTIVE PLAYS! Teatro Stabile delle Arti Medioevali er prosjektleder (Gian Maria Cervo). 11 institusjoner innen samtidsdramatikk; «Polyvocal writing techniques.» Kollektiv skriving. Prosjektet går over 3 – 4 år med full produksjon 2019. Et verk i fire partier. Prosjektet involverer profesjonelle dramatikere og masterstudenter i dramatisk skrivekunst.

Double Bind

Kunstakademiet deltok i EØS-prosjektet der målet er å skape nye nettverk for en ung generasjon kunstnere i nordiske land i samarbeid med Øst-Europa. Vandretstillingen ble først vist i Vilnius, deretter KHIO før den ble avsluttet med visning i Reykjavik.

EØS

Samarbeidsprosjekt Rupert - centre for Art and Education, Vilnius, Litauen. Avsluttet i 2016. Prosjektet mottok støtte via EØS-midlene.

Institusjonsstrategiske avtaler

Et mangeårig samarbeid med International Academy of Art Palestine (IAAP) fra 2008, for å bygge en kunstutdanning i Palestina. Støtte fra Utenriksdepartementet. IAAP inngår fra 2017 i et fakultet for kunst ved Birzeit University. I 2017 er det sendt ny søknad om Global mobilitet (Erasmus+) sammen med: Birzeit University, Palestina.

Samarbeidsprosjektet med The Grotowski Institute, Polen; interkulturell dialog om skuespillertrening gjennom en serie seminarer, workshops og akademiske forelesninger med teaterhøgskolestudenter og lærere fra Polen og Norge. Prosjektet er støttet med NOK 2 536 000 fra polsk Kulturministerium. Prosjektet varte til våren 2016.

Oslo International Acting Festival er arrangert av avdeling Teaterhøgskolen. Festivalen startet i 2012, også 2013 og 2015. The Grotowski Institute er samarbeidspartner m.fl. Neste arrangement er i 2017.

Konsortiet Nordic Artistic Research Consortium – NARC består av:

- Valand Academy, University of Gothenburg
- KU Leuven
- gradCAM, Dublin Institute of Technology
- Glasgow School of Art
- Bergen National Academy of Art and Design
- Oslo National Academy of the Arts
- Norwegian Artistic Research Programme

NARC-konsortiet leverte søknad om H2020-midler til MARIE SKŁODOWSKA-CURIE ACTIONS, Innovative Training Networks (ITN) primo 2017. I søknaden ligger det intensjonsavtale med kunst- og utdanningssenteret Stacion, Kosovo, Pristina.

Drift av atelierhuset Villa Moderne Arcueil, Paris. Dialog og samarbeid med Les Laboratoires d'Aubervilliers, Paris.

Kunstneres Hus, leie av Akademirommet. Prosjekter og utstillinger.

Avtaler om FoU-samarbeid

Samarbeid gjennom prosjekter i Prosjektprogrammet:

Prosjektet Nye forestillinger – nye verktøy (2014-2017)

- Transiteatret-Bergen (Norway)
- Institut für angewandte Theaterwissenschaft, Giessen (Germany)
- Transiteatret-Bergen
- SISU-percussion ensemble
- Det Norske Teatret
- Dramatikkens Hus
- Neofelis Verlag (Berlin)

Prosjektet Segunda Vez (juni 2016- des. 2017)

- Torcuato Di Tella University
- University of Guayaquil, Ecuador
- Fachhochschule Nordwestschweiz Hochschule für Gestaltung und Kunst Basel CH
- Academy of Fine Arts in Valencia, Spain

Prosjektet Amphibious Triologies (aug. 2016- juli 2019)

- Arkitekthøgskolen i Oslo
- Høgskolen i Lillehammer

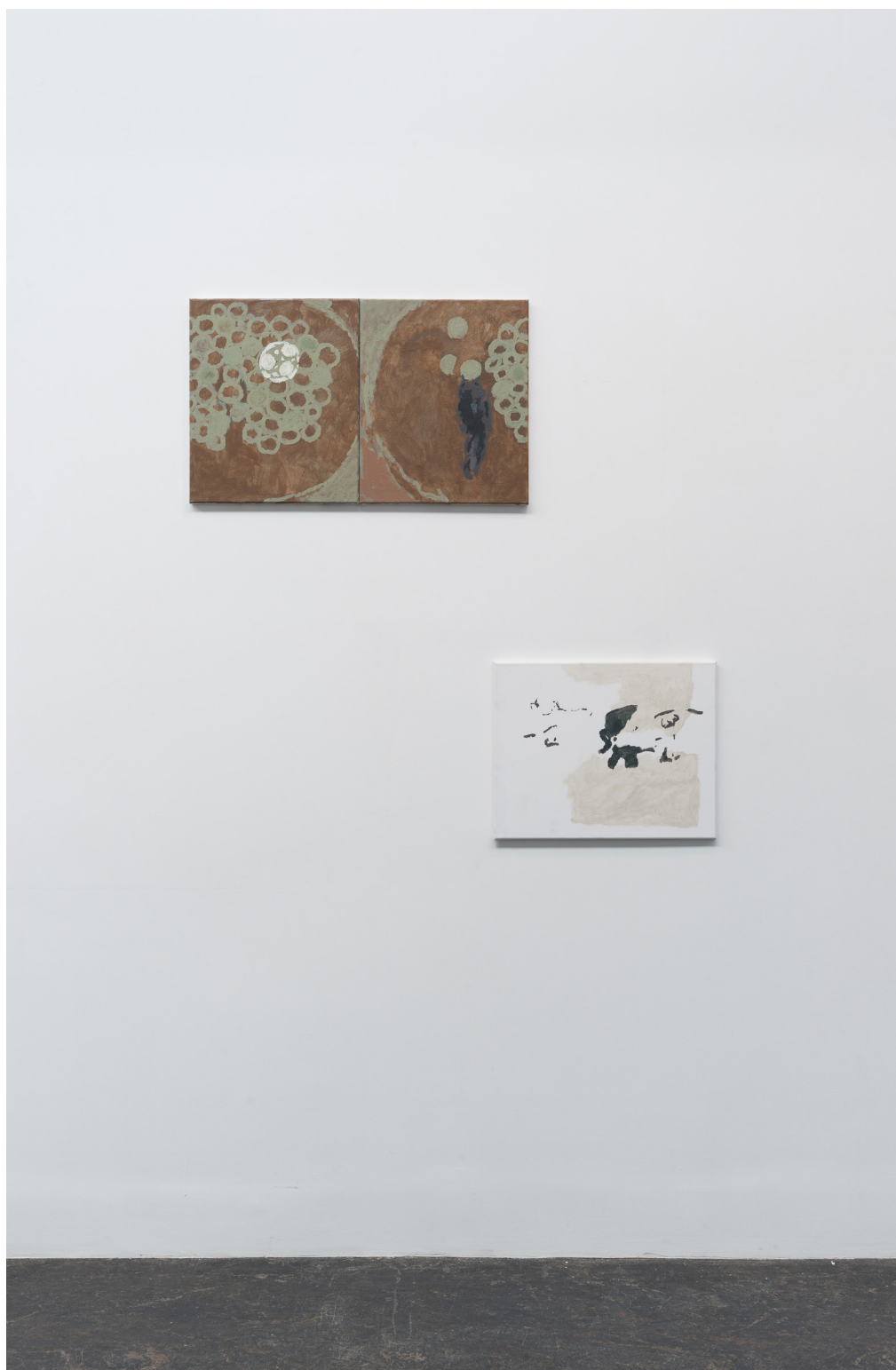
Utvikler prosjektet *Connecting wool*, sammen med Tama Art University, Japan. Søknad sendt februar 2016, ny søknad planlagt.

University of the Arts London, Central Saint Martins, Dr Lucy Steeds (søknad HERA, NFR).

Fellesgradsavtaler

Avtale fellesgrad – bachelornivå: Operastudium med Norges musikkhøgskole.

Avgangsarbeidene til student ved
master i billedkunst Shikh Sabbir
Alam. Foto: Sigurd A. Wold

IV. Styring og kontroll i virksomheten

Overordnet vurdering av internkontroll

Kunsthøgskolen i Oslo bekrefter at det er innført system, rutiner og tiltak for intern kontroll med vekt på de faktorer som fremgår av Bestemmelser om økonomistyring i staten, punkt 2.4.

Overordnet målstruktur fra Departementet, sektormålene, ligger til grunn for høgskolens virksomhet. Kunsthøgskolens virksomhetsmål slik de fremgår av årlig kvalitetsrapport og -plan er avledet av sektormålene og høgskolens strategiplan. Dette styringssystemet sikrer konsistens mellom overordnede sektormål, strategiske mål og virksomhetsmål for høgskolen.

Kunsthøgskolens økonomimodell er basert på studieprogrammene, og studieplanenes emnestruktur.

I den interne plan- og budsjettprosessen foretas en årlig gjennomgang av oppnådde resultater, en vurdering av grad av måloppnåelse, og plan for påfølgende budsjettår. Det foretas årlige styringsdialogmøter mellom høgskolens ledelse og ledelsen ved de ulike avdelingene hvor mål og resultater, de vesentligste utfordringer og tiltak ved avdelingene gjennomgås.

Det kvalitetssikringssystem som er etablert ved Kunsthøgskolen i Oslo innebærer at roller og ansvar er kjent, at avvik og tiltak rapporteres og at systemet utvikles på bakgrunn av erfaringer.

Kunsthøgskolen har høy grad av etterlevelse når det gjelder bestemmelser og reglement for økonomistyring i staten. Regnskapet for Kunsthøgskolen i Oslo holder høy kvalitet. Riksrevisjonen har ikke hatt merknader til regnskapet de senere år.

Styret la avgjørende vekt på ovenstående forhold i vurderingen av spørsmålet om etablering av internrevisjon våren 2016. Dette spørsmålet vil imidlertid bli tatt opp til ny vurdering innen utløpet av 2020.

Inngåelse av rammeavtaler for anskaffelser har vært et kontinuerlig arbeid de siste 2-3 årene. Kunsthøgskolen har hatt god nytte av SAK-samarbeidet på dette området. Det gjenstår imidlertid å kompensere for bortfall av stillingsressurs innenfor anskaffelsesområdet som følge av avslutningen av SAK-samarbeidet i 2016. Dette gjelder spesielt med tanke på de forestående anskaffelser som skal gjøres når det gjelder utskifting av nedslitte maskiner og utstyr kommende år.

Tiltak for avbyråkratisering og effektivisering

Reduksjon i bevilgningen knyttet til tiltak for avbyråkratisering og effektivisering er blitt behandlet som ordinært budsjettkutt. Det innebærer at alle budsjettenheter – også faglig virksomhet – har fått reduserte rammer som følge av tiltaket.

Kunsthøgskolen kan ikke se, i alle fall på kort sikt, at det er mulig å ta ut den årlige reduksjon i bevilgningen i avbyråkratisering og effektivisering på en slik måte at det gir resultateffekt i nevneverdig grad. Gevinstene av de tiltak som er gjennomført har medført effektivisering i den forstand at tjenestene er overført til digitale plattformer som skal øke kvaliteten på data og dokumentflyten i virksomheten.

Av tiltak som er gjennomført, kan nevnes:

- Innføring av elektronisk reiseregning
- Rammeavtale for reisebyråttjenester
- Innføring av betalingsterminaler ved de fleste verksteder. Ordningen medfører bortfall av fakturering for salg av undervisningsmateriell. Rutiner for utfakturering og oppfølging av fordringer faller dermed bort.
- Brannvernopplæring i auditorium er erstattet med nettbasert opplæringstilbud.

Det arbeides med ordninger for digitalisering av timelærerprosessen og utleggsrefusjoner.

Nytt personalreglement ved Kunsthøgskolen i Oslo, trådt i kraft februar 2016, har lagt vekt på effektivisering og kvalitetssikring av tilsettingsprosesser ved Kunsthøgskolen i Oslo. Det er gitt tydeligere fullmakter til ulike ledd i rekrutteringsprosessene og understreker viktighet av kvalifikasjonsprinsippet i staten.

Arbeidet med å innføre en elektronisk læringsplattform CANVAS har vært ressurskrevende for både faglige og administrativt ansatte. Formålet er økt kvalitet i kommunikasjonen mellom lærer og student. Effekten ventes å komme fra kommende studieår.

Arkivet har i tillegg til ordinære driftsoppgaver arbeidet med utvikling av dokumentasjonsrutiner, utvikling av elektroniske løsninger for sak- og arkivsystem, ny arkivplan, ordning av gamle arkiv og etterregistrering av nyere dokumentasjon fra fagavdelinger

Sikkerhet og beredskap

Det ble våren 2015 gjennomført en ROS-workshop i ledergruppen med sikte på å tydeliggjøre roller og ansvar i beredskapsorganisasjonen, oppdatering av planverk, gjennomgang av varslingsmatrise – samt risikovurderinger.

Arbeidet ble konsentrert om følgende aktiviteter:

Aktivitet 1	Kartlegging av Kunsthøgskolens verdier
Aktivitet 2	Identifikasjon av alvorlige og uønskede hendelser som kan skade verdiene og utløse beredskap
Aktivitet 3	Prioritering av hendelser som utløser tiltak.

Som en følge av disse analysene er det utarbeidet plan for kriseberedskap, herunder sammensetning av krisestab. Det er utarbeidet tiltakskort for et antall uønskede hendelser.

I tillegg til dette er det lagt til rette for SMS-varsling av studenter og ansatte ved uønskede hendelser som ikke bør varsles med brannalarm.

Det er gjennomført to «skrivebordsøvelser» i 2016. En av øvelsene var en gjennomgang med DSB av Kunsthøgskolens beredskapsplan. Det har også vært gjennomført en øvelse med innkalling av beredskapsledelsen hvor krisestab ble satt.

Som et alternativ til brannvernopplæring organisert som undervisning i auditorium, har vi utarbeidet en nettbasert opplæringstilbud som alle ansatte er pålagt å gjennomføre. Det føres statistikk over hvem som gjennomfører opplæringen, med oppfølging av de som ikke gjennomfører innen fastsatt frist. Opplæringen tilbys både på norsk og engelsk.

Informasjonsteknologi

Styret ved Kunsthøgskolen i Oslo godkjente våren 2016 styringssystem for informasjonssikkerhet. Styringssystemet adresserer de fem tiltaksområdene i Handlingsplan for informasjonssikkerhet i statsforvaltningen.

Styringssystemet for informasjonssikkerhet består av:

- Hoveddokument for styringssystemet
- ROS-vurderinger
- Databehandleravtaler
- Tiltaksplan
- Avviksmeldinger

De styrende dokumentene angir sikkerhetsmål, sikkerhetsstrategi og -organisasjon. Når det gjelder sikkerhetsorganisasjonen, er følgende roller definert:

Rolle	Ansvar i hovedtrekk
Høgskolestyret	Vedtar styringssystem. Informeres årlig eller ved alvorlige sikkerhetsbrudd.
Høgskoledirektør	Overordnet daglig ansvar. Ansvar for implementering av styringssystem. Avtaler med eksterne. Setter av nødvendige ressurser. Mottar rapporter og rapporterer til styret.
CSO (Chief Security Officer) Funksjonen ivaretas inntil videre av seksjonssjef for økonomi og infrastruktur	Delegert myndighet fra høgskoledirektør. Planlegger og leder arbeidet. Følger opp driften av systemet og rapporterer årlig til direktør.
Informasjonssikkerhetsforum	Består av faglige og administrative ledere, og ledes av CSO. Møter én gang per semester, holdes orientert om status, og gjennomgår avvik/hendelser. Behandler forslag til systemendringer og foreslår mål/ressurser for arbeidet.
Seksjons-, avdelings- og enhetsledere	Systemeiere utøver daglig ansvar for sine områder. Sørger for at det gjennomføres risikovurderinger, at sikringstiltak blir iverksatt og at det er tilstrekkelig kompetanse i enheten til å forvalte sine informasjonsverdier i tråd med gjeldende regelverk.
Forskningsleder	Funksjonen er vedtatt opprettet og implementeres våren 2017.
IT-leder	Ansvar som for enhetsledere, men med særlig ansvar for å registrere og dokumentere uautorisert bruk av IT-løsninger og øvrige sikkerhets-hendelser/-brudd. Bistår enhetslederne ved risikovurderinger og IT-tekniske tiltak.
Leder av Drift	Ansvar som for enhetsledere, men med særlig ansvar for at risikovurderinger blir fulgt opp i nybygg eller ved bygningsmessige endringer (spesielt fysisk tilgang til bygninger og rom). Bistår i risikovurderinger mht. fysisk sikkerhet.
Brukere (ansatte, studenter og gjester)	Etterleve de til enhver tid gjeldende bestemmelser mht. IT-sikkerhet.

Organisasjonen kan synes i overkant omfattende, men man er innstilt på å prøve ut denne i en periode – og eventuelt foreslå forenklinger på et senere tidspunkt. De rollene som er beskrevet må imidlertid ivaretas.

Det er utarbeidet veiledning i gjennomføring av ROS-analyser for systemeierne.

Lærlinger

Kunsthøgskolen har søkt godkjenning som lærebedrift innen lærefaget IKT-servicefaget. Det vil bli ansatt én lærling innenfor dette fagområdet våren 2017.

Det planlegges å søke om godkjenning som lærebedrift også innen andre fagområder i løpet av 2017, etter at evaluering av første lærlingerunde er gjennomført og opplæring av seksjonen som skal motta lærling er gitt.

Brukerorientering

Som offentlig utdanningsinstitusjon med studenter fra både inn- og utland legger Kunsthøgskolen i Oslo stor vekt på å ha en høy grad av brukermedvirkning fra studentene.

Studentrådet er det høyeste studentorganet ved Kunsthøgskolen i Oslo, valgt av studentene selv. I studentrådet sitter medlemmer fra studentutvalgene. Studentutvalgene representerer de ulike studieretningene design, kunst og håndverk og scenekunst (Operahøgskolen, Balletthøgskolen og Teaterhøgskolen). Det er jevnlig møter mellom representanter fra Studentrådet og ledelsen ved Høgskolen. Det er i tillegg studentutvalg ved hver av de seks avdelingene.

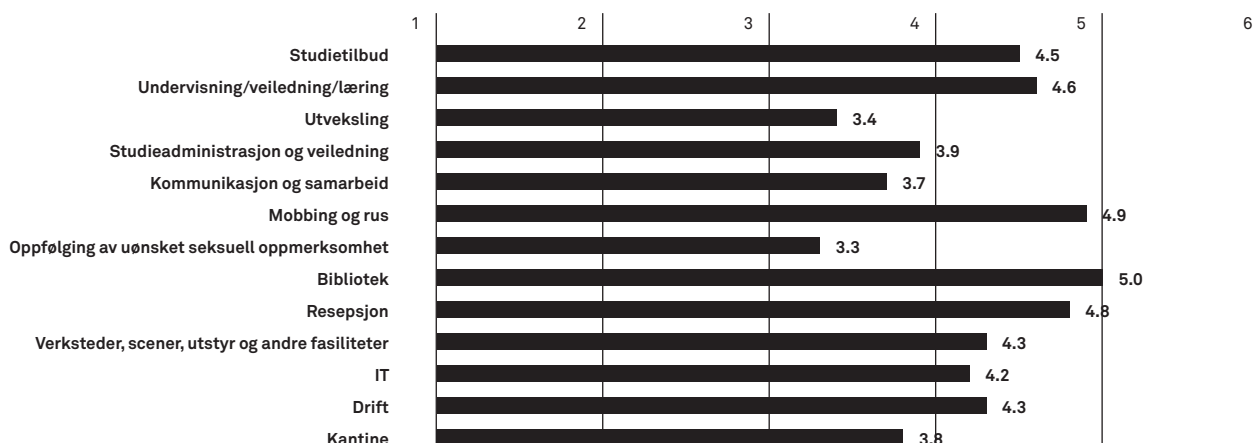
Styret er Kunsthøgskolens høyeste organ og gjør vedtak i alle viktige tilsettingsaker, budsjettsaker, oppretting av studieplasser og endringer i studieplaner. Studentene er representert med to medlemmer valgt av studentene.

Læringsmiljøutvalget har til oppgave å ta opp saker som vedkommer studentenes totale læringsmiljø, med særlig ansvar for fysiske, psykososiale forhold og velferds- og student-sosiale forhold. Studentene har fire representanter i utvalget, og en av studentene leder utvalget annethvert år.

Akers Mek er det viktigste enkelttiltaket for sosial velferd og miljø gjennom at det fins et eget hus drevet av studentene selv. I meldingsåret var det problem med å få dette til å fungere slik at det i perioder har vært avstengt. Studentene har startet et arbeid med å redefinere bruken av huset og oppussing av lokalene.

Studentundersøkelsen er det viktigste enkelttiltaket for å vurdere brukermedvirkning og om studentene er fornøyd med kvaliteten på utdanninga og de andre tekniske og administrative tjenestene ved Høgskolen. Undersøkelsen skjer i regi av Læringsmiljøutvalget og resultatene er også gjenstand for drøfting ved alle avdelinger og seksjoner ved KHIO.

Studenttilfredshet: gjennomsnitt per kategori for hele Kunsthøgskolen i Oslo

Forklaring

Tallene på «mobbing og rus» er invertert, det vil si høy skår er positivt. Gjennomsnittet i kategorien «Uønsket seksuell oppmerksomhet» blir målt kun på bakgrunn av to av spørsmålene: «Jeg vet hvor jeg skal henvende meg for å varsle om uønsket seksuell oppmerksomhet» og «Jeg opplever at uønsket seksuell oppmerksomhet gripes raskt tak i».

Likestilling, diskriminering og tilgjengelighet

	Totalt	Menn antall	%	Kvinner antall	%
1. Årsverk per stillingsgruppe					
Administrative	60,1		34,28		65,72
Drift- og vedlikeholdsstillinger	36,8		51,36		48,64
Støttestillinger	11,4		70,18		29,82
Undervisnings- forskningsstillinger	90,89		44,04		55,96
Totalt	199,19		43,94		56,06
Herav lederstillinger (rektor/direktør/dekan/seksjonssjef/personalsjef)	14		50		50
2. Årsverk per avdeling					
Balletthøgskolen	20,34	8,08	36	14,41	64
Design	20,85	12,05	58	8,8	42
Kunst og håndverk	24,3	5,7	23,5	18,6	76,5
Kunstakademiet	20,1	8,5	42,3	11,6	57,7
Teaterhøgskolen	14,25	9,4	66	4,85	34
Operahøgskolen	6,9	5,25	76	1,65	24
3. Gjennomsnittslønnstrinn per stillingsgruppe (31.12.16)					
		LT		LT	
Administrative	64,5	65		64	
Drift- og vedlikeholdsstillinger	50,5	51		50	
Støttestillinger	59,5	59		60	
Undervisnings- forskningsstillinger	69	69		69	
Totalt	60,8	61		60,75	
Lederstillinger (rektor/direktør/seksjonssjef/personalsjef/dekan)	83,3	82,2		84,4	
4. Kjønnsdelt statistikk over arbeidstid					
Heltid					
Balletthøgskolen	11	4		7	
Design	12	7		5	
Kunst og håndverk	14	3		11	
Kunstakademiet	11	4		7	
Teaterhøgskolen	8	6		2	
Operahøgskolen	3	2		1	
Totalt KHiO	59	26		33	

	Totalt	Menn antall	%	Kvinner antall	%
Deltid					
Balletthøgskolen	23	8		15	
Design	17	9		8	
Kunst og håndverk	23	7		16	
Kunstakademiet	18	8		10	
Teaterhøgskolen	11	5		6	
Operahøgskolen	8	6		2	
Totalt KHiO	100	43		57	

	Dager	Dager	Dager	Dager	Dager
5. Uttak av velferdspermisjon og omsorgspermisjoner (sykt barn og foreldrepermisjoner)	1522	148	9,7	1374	90,3
Totalt	1522				

	Pers.	Pers.	Pers.	Pers.	Pers.
6. Rekruttering av medarbeidere					
Nyansatte i administrative stillinger (ekskl. vikariat, midlertidig)	11	4		7	
Nyansatte i undervisnings- og forskerstillinger (fast, åremål)	25	11		14	
Totalt	36	15		21	

Tallene viser at det totalt er cirka 12% flere kvinner enn menn i antall årsverk i de ulike stillingsgrupper, en relativt lik fordeling som i 2015. Differansen er tydeligst i administrative stillingsgrupper der det er en overvekt av kvinner – 65,72% mot 34,28% menn. I støttestillinger, som eksempelvis innbefatter ansatte i IT-stillinger, er det derimot en stor overvekt av menn – 70,18% menn mot 29,82% kvinner. I de resterende stillingsgrupper er det en jevnere totalfordeling mellom kvinner og menn.

Når det gjelder fordeling per avdeling ser vi spesielt at det er en større andel kvinner enn menn på Balletthøgskolen (64% kvinner mot 36% menn) og på Kunst og håndverk (76,5% kvinner mot 23,5% menn). Fordelingen på Balletthøgskolen er allikevel noe utjevnet fra 2015 der andel menn i 2016 har økt med 10%.

I motsetning er det en overvekt av menn på Operahøgskolen (76% menn mot 24% kvinner), og andel menn har økt med cirka 16% fra 2015. Avdeling Operahøgskolen er den minste avdelingen på Kunsthøgskolen, og en endring i tiltredelse/fratredelse antas å ha gitt et relativt stort utslag på den totale oversikten for avdelingen. Tilsvarende er gjeldende for avdeling Teaterhøgskolen der andel menn har økt med cirka 6% fra 2015.

Når det gjelder gjennomsnittlig lønnstrinn har det vært en økning i alle stillingsgrupper fra 2015. De største forskjeller finner vi i avlønning i drift- og vedlikeholdsstillinger der gjennomsnittet har økt fra 48 til 50,5 fra 2015. Gjennomsnittlig lønnstrinn for kvinner i lederstillinger har også økt fra 2015 (til 84,4 mot 81,3 i 2015).

Uttak av velferd – og omsorgspermisjoner er som tidligere år fortsatt størst hos kvinnelige ansatte.

V.

Vurdering av framtidssikter

Framtidssiktene til Kunsthøgskolen i Oslo er gode. Institusjonen ble sammenslått i 1996 og har siden da blitt et varemerke for kvalitet. Dette vises både i søkertall og renommé. Samtidig er det bred politiske enighet om at det har nasjonal verdi å utdanne kunstnere og designere på høyt nivå i Norge. Kunsthøgskolen står i direkte institusjonell og historisk linje til Tegneskolen som ble etablert i 1818. Dette understreker den nasjonale betydningen av en institusjon som Kunsthøgskolen i Oslo.

Likevel må Kunsthøgskolen stadig redefinere sin relevans. Framtidssiktene til institusjonen er derfor avhengig av egne evne og vilje til å levere kvalitet i utdanningen, og ikke minst tilby relevante utdanninger i dag og i morgen. Dette skal Kunsthøgskolen klare gjennom løpende dialog både med profesjonsfeltet og med samfunnet for øvrig.

Kunsthøgskolen i Oslo vil i det nye UH-landskapet med færre og større enheter, være en relativt liten høgskole i norsk sammenheng. Samtidig er skolen selv et resultat av en fusjon av fem tidligere statlige skoler og er innenfor kunstfagene en betydelig kapasitet med svært gode resultater og et godt omdømme både nasjonalt og internasjonalt. Fordelene med en relativt liten organisasjon kommer til uttrykk i en flat organisasjon, med kort vei fra ledelse og faglærere til studenter og med evne til relativt raskt å tilpasse seg endrede krav til utdanningstilbudene. Også i fremtiden vil slike «smådriftsfordeler» ventes å bidra til høy kvalitet i tilbudene og gode resultater. Flexibilitet og evne til raske justeringer av studietilbudene kan vise seg å være viktig i en tid der fremtidens yrker er ukjente og endringstakten er høy.

Internasjonalt synes det å være en trend at kunstutdannelsene må legitimere sitt bidrag til verdiskapningen i samfunnet og begrunne sine bevilgninger over statsbudsjettet. Kunsthøgskolen er en høyt spesialisert skole som forsyner teatre, opera og andre scener med utøvende kunstnere av høy kvalitet. Innenfor de visuelle fagene utdannes våre studenter i stor grad til frie yrker og til en stadig voksende kreativ industri. Konkurransen internasjonalt er på et slikt nivå, at det vil være nødvendig med en betydelig kvalitet i våre utdanninger og vilje til å satse på kunstfagene for å kunne nå målet om å være på et internasjonalt høyt nivå. Statlig finansiering vil også i fremtiden være nødvendig for å sikre kvalitet og et konkurransedyktig resultat av utdanningene.

Samtidig må også våre kunstfag være innstilt på å utvikle sine bidrag ut mot arbeidslivets behov for kreativ kompetanse. Internasjonalt er man opptatt av å inkorporere kunstfagene i de såkalte «STEM»-fagene (Science, Technology, Engergy, Medicine) og har inkludert Art (fra STEM til STEAM) for å bedre utnytte de kreative kompetansene fra kunstfagene i moderne problemløsning. En slik utvikling også i Norge vil kunne understøttes av en utvikling av kunstnerisk forskning og av et nytt PhD-program.

Kunstfagenes «publikum» vil endre seg i årene som kommer. Vi vil fortsette å utdanne kunstnere som vil møte et kunstinteressert publikum som er forbrukere av opplevelser og produkter. I tillegg vil vi ha en viktig oppgave i å bidra til inkludering av mange ulike samfunnsgrupper og mennesker med ulike kulturelle og etniske erfaringer i utvikling av kunstfagene. Det er vårt håp at vi i fremtiden i større grad vil kunne ha bidrag inn i utviklingen av kreative fag i grunnutdanningen.

Å sikre høy kvalitet i våre utdanninger også i fremtiden handler først og fremst om å ha stor oppmerksomhet omkring å utvikle vår egen skole. For å tiltrekke oss de beste studentene, de dyktigste lærerne og forskerne vil vi ha behov for å videreutvikle fagene gjennom vår egen forskning og ved å knytte forskning og undervisning tett sammen. Kunsthøgskolens suksessformel gjennom mange tiår har vært høyt motiverte studenter og lærere i små og konsentrerte fagmiljøer som har kontakt med profesjonsfeltet. I en tid med strukturelle endringer i utdanningssektoren må vi sørge for å ta vare på denne formelen, samtidig som vi viser nysgjerrighet overfor andre like dedikerte fagmiljøer.

Risikovurdering

Risikovurderingene baserer seg på styrets og ledergruppens og institusjonens innspill til Strategiplan 2017-22. Vurderingene er organisert i henhold til de strategiske områdene.

Risikovurdering utdanning

Kunsthøgskolens utdanningstilbud har først og fremst utfordringer med unge masterprogrammer som både trenger modning og gode rutiner. Dette er skolen i ferd med å håndtere. På stipendiatområdet har det vært utfordringer knyttet til gjennomstrømning, men her er det tatt grep. For øvrig preges risikobildet av behov for å sikre en heterogen studentmasse, det er behov for å avklare konsekvensene av internasjonalisering i forhold til forventningene om å opprettholde norsk som fagspråk. Dette er spesielt krevende i små miljøer.

Inntakskvaliteten på studentene er generelt svært tilfredsstillende. Svikt i kandidatproduksjon i 2016 viser likevel er en viss risiko på dette området. Risikoen håndteres gjennom målgrupperettede rekrutteringstiltak og høy fokus på tilstrekkelige ventelister.

Risikovurdering kunstnerisk utviklingsarbeid

Kunstnerisk utviklingsarbeid er en ung forskningstradisjon som er sårbar i forhold til egenart og kvalitet. Dette krever løpende diskusjon om praksisens grunnlagsproblemer, om forholdet til akademisk forskning o.a. Kunsthøgskolen kan fremstå som en liten aktør med få stemmer i et slikt scenario. Konsekvensene kan både være få ressurser til kunstnerisk utviklingsarbeid og lav produksjon.

Risikovurdering formidling/kunnskapsdeling

Til tross for perspektivene innledningsvis representerer det åpenbare risikoer ved manglende involvering med omverdenen. Konsekvensen er at institusjonen og fagene fremstår med manglende relevans, noe som kan underminere legitimiteten til institusjonen. Dette kan bare bøtes på ved bevisste strategier for synliggjøring av forestillinger, utstillinger, resultat av kunstnerisk utviklingsarbeid og ikke minst meningsproduksjon i offentligheten. Representanter for Kunsthøgskolen skal sette agendaen for diskursen for kunstutdanningen.

Ressurser

Det er knyttet en vesentlig risiko til høyt ambisjonsnivå på alle fronter i en tid hvor krav til effektivisering av ressurser. Kunsthøgskolen må gjennomføre prioriteringer i fremtiden for å kunne opprettholde kvalitet på de områder.

Den nye strategien i 2017-2022 vil svare på de viktigste utfordringer vi står overfor i de nærmeste årene.

Planer med virksomhetsmål og styringsparametere for 2017

Kunsthøgskolen planlegger å tilpasse KHiOs nye strategi 2017-2022 (vedtas våren 2017) som våre virksomhetsmål. Disse vil dekke de nasjonale sektormålene.

Budsjett for 2017

Kunsthøgskolen i Oslo er tildelt en bevilgning på 334,808 mill. kroner for 2017. Fradraget for avbyråkratisering og effektivisering på 1,6 mill. kroner kommer i tillegg til tidligere års fradrag, slik at samlet fradrag i perioden 2015–2017 utgjør til sammen 5,8 mill. kroner.

Hovedutfordringen i budsjettet for 2017 er å balansere høye ambisjoner for utvikling av utdanning, forskning og formidlingsaktiviteter – og samtidig sørge for god finansiering av institusjonelle prioriteringer i samsvar med ny strategisk plan.

Det er et omforent strategisk mål å få etablert en egen kunstfaglig ph.d. utdanning. Som et første skritt mot dette målet, ønsker Kunsthøgskolen å ha 15–20 stipendiater – både internt finansierte og finansiert gjennom PKU. Dette forutsetter at en egnet «infrastruktur» er på

plass. Det er vedtatt opprettelse av stilling for forskningsleder med ansvar for forskningsutvikling ved Kunsthøgskolen, og ansvar for etablering og utvikling av høgskolens ph.d.-program. Det arbeides med organiseringen av denne virksomheten, hvor forholdet mellom forskningsleder og øvrig organisasjon utredes.

I budsjettet for 2016 ble det avsatt 1,5 mill. kroner for finansiering av internt finansierte stipendiater. For 2017 avsettes midler for ytterligere opptak av to internt finansierte stipendiater.

Det er i tillegg avsatt strategiske midler til disposisjon for høgskolens ledelse bl.a. for iverksettelse av nødvendige tiltak når det gjelder grensesnitt mellom faglig virksomhet og administrasjon, og støtte til kunstnerisk utviklingsarbeid.

I styrets budsjettvedtak for 2017 fastsettes også opptakstall for studieprogrammene. Dette er styrets verktøy for å sikre at Kunsthøgskolen når fastsatt kandidatmåltall. Det er for 2017 forutsatt opptak av 231 nye studenter til bachelorstudiene og mastergradsstudiene. I tillegg skal det tas opp 18 nye studenter til PPU i dans/teater, slik at samlet opptakstall utgjør 249 studenter.

Idet Kunsthøgskolen avsetter en større andel av bevilgningen til strategiske satsingsområder, vil det være nødvendig å foreta en kritisk vurdering av kostnader knyttet til drift av eksisterende virksomhet. Dette gjelder særlig kostnader til teknisk-administrative tjenester og drift av bygninger - men også til drift av studieprogrammene. Det vil bli iverksatt en prosess med sikte på avklaring av disse forholdene i 2017.

Den rituelle staten

Ingri Fiksdal har forsket på det rituelle gjennom stipendiatprosjektet sitt i koreografi. I 2016 hadde STATE norgespremiere på Black Box teater.

Konsept: Ingri Fiksdal og Jonas Corell Petersen. Koreografi: Ingri Fiksdal. Foto: Anders Lindén

Masterstudenter maler seg til himmels
I Idunsgate 3 i Oslo fikk masterstuden-
ter i design utdelt et spann med farger
fra Goethes fargelære-palett. I løpet av
en dag forvandlet den kremhvite veggen
i gårdsrommet seg til et regnbuefarget
eventur om vekst, helt opp til stjernene.

**Every tiger needs a horse –
Where is the horse?**
I Kunstakademiets program
«Scenarios for going public» prøvde
førsteårs masterstudenter ut kunst
i offentlig rom. Her fra Rahraw
Omarzads prosjekt i Kabul og
ved Oslo S.

Storformat på NewArtCentre
Professor i keramisk kunst Marit
Tingleff deltok med flere monumentale
verk produsert på KHiO, i en gruppe-
utstilling på det velrenommerte
britiske galleriet i London.

Kulturstipend

Aleksander Sahr fikk Kvinnerad kommunes kulturstipend og Hanna Björkdahl fikk Uddevalla kulturstipend, begge to for å finansiere bachelorstudiene ved KHiO.

Prisdrøys

Sigurd Bronger, professor II i metall og smykkekunst fikk tildelt to høgt-hengende utmerkelse. Bayerische Staatspreis i forbindelse med utstillingen Schmuck 2016 og Prins Eugen-medaljen for framstående kunstnerisk gjerning.

Ærespris

Ingunn Rimestad, høgskolelektor ved Balletthøgskolen, ble tildelt Danseinformasjonens ærespris på Dansens Hus i Oslo. Juryen omtalte henne som «unik i det norske dansefeltet».

VI. Årsregnskap 2016

Ledelseskommentarer til årsregnskapet 2016

Institusjonens formål

Kunsthøgskolen i Oslo er underlagt Kunnskapsdepartementet, og hovedformålet er utdanning, kunstnerisk utviklingsarbeid, forskning og formidling.

Kunsthøgskolen i Oslos visjon er å være landets fremste arena for kunst og design, og har som målsetting å utdanne kunstnere og designere på høyeste internasjonale nivå.

Bekreftelse

Kunsthøgskolen i Oslo bekrefter at årsregnskapet for 2016 gir et dekkende bilde, og er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, de statlige regnskapsstandardene (SRS), rundskriv fra Finansdepartementet og krav fra Kunnskapsdepartementet.

Det er ingen vesentlige usikkerhetsmomenter knyttet til regnskapet.

Vurdering av Kunsthøgskolens drift i 2016

Inntekter

Sum driftsinntekter utgjør 351,883 mill. kroner i 2016. Dette er en økning på 16,001 mill. kroner, eller 4,5%. Inntekter fra bevilgninger utgjør 349,179 mill. kroner.

Kostnader

Årets driftskostnader utgjør totalt 354,970 mill. kroner. Dette er et positivt avvik på ca. 4,1 mill. kroner i forhold til budsjetterte kostnader. Driftskostnadene økte med 18,5 mill. kroner (5,2%) fra 2015 til 2016.

Lønnskostnadene har en økning på 3,1% fra 2015 til 2016. Andre driftskostnader øker med 7,4% fra 2015 til 2016. Økningen i andre driftskostnader har i hovedsak sammenheng med økning i drift av bygninger. Spesielt husleier, felleskostnader og fjernvarme har en sterk kostnadsøkning fra 2015 til 2016.

Kostnadene til avskrivning av varige driftsmidler er på om lag samme nivå som for 2015.

Resultat

Kunsthøgskolen har et negativt driftsresultat på 3,087 mill. kroner. Driftsbudsjettene for faglig virksomhet inkluderer tidligere års avsetninger som gjelder utsatt virksomhet.

Vesentlige avvik mellom periodisert resultatbudsjett og resultatregnskap

Da Kunsthøgskolens inntekter i hovedsak består av inntekt fra bevilgninger, er det ingen vesentlige avvik mellom budsjetterte og regnskapsførte inntekter.

De regnskapsførte lønnskostnadene overstiger budsjettet med 1,3 mill. kroner. Regnskapsførte kostnader for andre driftskostnader har et positivt avvik på 5,4 mill. kroner. Avviket består av både overskridelser av ordinært driftsbudsjett, samt besparelser og utsatte aktiviteter på avdelingenes budsjetter. I tillegg har vi ikke benyttet avsatte midler til investeringer fullt ut da dette planlegges brukt over de nærmeste årene.

Utviklingen i avsatt andel av tilskudd til bevilgningsfinansiert virksomhet

Reduksjon i avsatt andel av tilskudd til bevilgningsfinansiert virksomhet fra 2015 til 2016 utgjør 3,109 mill. kroner. Avsatt andel midler til stipendiater og prosjektprogrammet har økt med ca. 2,4 mill. kroner fra 2015 til 2016, mens andre avsetninger har gått ned med ca. 5,3 mill. kroner. Øvrig endring i avsatt andel tilskudd gjelder inntektsførte bidrag.

Gjennomførte investeringer i perioden og planlagte investeringer i senere perioder

Kunsthøgskolen har i de senere år foretatt avsetning av midler til investeringer for å erstatte og skifte ut maskiner, utstyr og inventar. Per 2016 var det avsatt totalt 17,2 mill. kroner til dette formål.

Balansført verdi av varige driftsmidler er 55,088 mill. kroner per 31.12.2016.

Det er gjennomført investeringer i 2016 for 2,362 mill. kroner. Vi regner med at fremtidige investeringer vil øke i årene som kommer, idet vi planlegger utskifting av maskiner, utstyr mv. i størrelsesorden 2 – 4 mill. kroner kommende år. Det planlegges investeringer i utskifting av maskiner og utstyr tilknyttet verkstedene og sceneteknisk virksomhet, ombygging av lokaler og IKT infrastruktur fra og med 2017. Disse investeringene vil i det vesentlige bli finansiert av avsatte midler.

Revisjon

Regnskapet for Kunsthøgskolen i Oslo revideres av Riksrevisjonen.

Oslo, 14.3.2017

Jørn Mortensen
rektor/styreleder

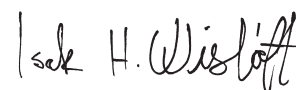

Anne Grete Eriksen
faglig representant

Olga Schmedding
vara for Kirsti Bræin
faglig representant

Karen Disen
faglig representant

Christian Tviberg
teknisk-administrativ repr.

Helene Therese Duckert
studentrepresentant

Isak Wisløff
studentrepresentant

Morten Gjeltén
ekstern representant

Alfild Skaardal
vara for Karin Hindsbo
ekstern representant

Anna Lindal
ekstern representant

Oppstilling av bevilgningsrapportering

Alle tall i 1000 kroner

Beholdninger på konti i statens kapitalregnskap

Konto	Tekst	Note	31.12.2016	31.12.2015	Endring
6001/8202xx	Oppgjørskonto i Norges Bank	17	64 862	61 741	3 121
628002	Leieboerinnskudd	11	0	0	0
640205	Tøyenfondet ³⁾		0	0	0
640206	Observatoriefondet ³⁾		0	0	0
6402xx/8102xx	Gaver og gaveforsterkninger		0	0	0

Beholdninger rapportert i likvidrapport ¹⁾

	Note	Regnskap 31.12.2016
Oppgjørskonto i Norges Bank		
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank	17	61 741
Endringer i perioden (+/-)		3 121
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank	17	64 862
Øvrige bankkonti Norges Bank ²⁾		
Inngående saldo på i øvrige bankkonti i Norges Bank	17	0
Endringer i perioden (+/-)		0
Sum utgående saldo øvrige bankkonti i Norges Bank	17	0

Samlet utbetaling i henhold til tildelingsbrev

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet utbetaling
260	Universiteter og høyskoler	50	Statlige universiteter og høyskoler	330 037
280	Felles enheter	01	Driftsutgifter	0
280	Felles enheter	21	Spesielle driftsutgifter	0
280	Felles enheter	50	Senter for internasjonalisering av utd.	0
280	Felles enheter	51	Drift av nasjonale fellesoppgaver	0
281	Felles tiltakfor univ. og hs	01	Driftsutgifter, kan nyttes under post 70	0
281	Felles tiltakfor univ. og hs	45	Større utstyrsanskaffelser, kan overføres	0
Sum på kapitler og poster under programkategori 07.60 Høyere utdanning og fagskoler				330 037
Sum utbetalinger på andre kapitler og poster i statsbudsjettet				0
Sum utbetalinger i alt				330 037

¹⁾ Dersom virksomheten disponerer flere oppgjørskontoer i Norges Bank enn den ordinære driftskontoen, skal også disse beholdningene spesifiseres med inngående saldo, endring i perioden og utgående saldo. Slike beholdninger skal også inngå i oversikten over beholdninger rapportert til kapitalregnskapet. Vesentlige beløp spesifiseres særskilt nedenfor.

²⁾ Oversikten skal omfatte andre konti som virksomheten har i Norges Bank. Som eksempel nevnes gavekonti.

³⁾ Gjelder bare Universitetet i Oslo

Prinsipp for bevilgningsoppstilling

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen er satt opp i samsvar med prinsippene som gjelder for føring av statsregnskapet. Dette innebærer at opplysningene knyttet til bevilgningsregnskap og kapitalregnskap er satt opp etter kontantprinsippet og gjelder for regnskapsterminen fra 1. januar til 31. desember.

Bevilgningsoppstillingens del I viser alle finansielle eiendeler som virksomheten er ført opp med i statens kapitalregnskap. Beholdningene i statens kapitalregnskap er basert på at transaksjonene er ført med verdien på betalingstidspunktet. Verdien på balansedagen er satt til historisk kostpris på transaksjonstidspunktet.

Bevilgningsoppstillingens del II omfatter det som er rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser saldo og likvidbevegelser på virksomhetens oppgjørskonto og øvrige konti i Norges Bank. Beholdningene rapportert i likvidrapporten er avstemt mot statens konsernkontosystem og øvrige beholdninger i Norges Bank.

Bevilgningsoppstillingens del III gir en oversikt over utbetalingene som er registrert i statens konsernkontosystem. Utbetalingene er knyttet til og avstemt mot tildelingsbrevene og er satt opp etter inndelingen Stortinget har fastsatt for budsjettet og de spesifikasjonene som er angitt i tildelingsbrevene.

Oppstilling av virksomhetsregnskapet

Alle tall i 1000 kroner

	Note	31.12.2016	31.12.2015	Ref.
Driftsinntekter				
Inntekt fra bevilgninger	1	349 179	332 040	RE.1
Inntekt fra gebyrer	1	0	0	RE.2
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	1 208	2 224	RE.3
Salgs- og leieinntekter	1	1 397	1 482	RE.5
Andre driftsinntekter	1	100	136	RE.6
Sum driftsinntekter		351 883	335 882	RE.7
Driftskostnader				
Lønnskostnader	2	167 758	162 490	RE.8
Varekostnader		0	0	RE.9
Kostnadsførte investeringer og påkostninger	4,5	0	0	RE.11
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	4,5	9 308	9 248	RE.12
Nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	4,5	0	0	RE.13
Andre driftskostnader	3	177 904	164 717	RE.10
Sum driftskostnader		354 970	336 455	RE.14
Driftsresultat		-3 087	-573	RE.15
Finansinntekter og finanskostnader				
Finansinntekter	6	23	22	RE.16
Finanskostnader	6	45	97	RE.17
Sum finansinntekter og finanskostnader		-22	-75	RE.18
Resultat av periodens aktiviteter		-3 109	-648	RE.21
Avregninger og disponeringer				
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	0	0	RE.22
Avregning bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	15 I	3 109	648	RE.23
Disponering av periodens resultat (til virksomhetskapital)	8	0	0	RE.26
Sum avregninger og disponeringer		3 109	648	RE.24
Innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten				
Avgifter og gebyrer direkte til statskassen	9	0	0	RE.28
Avregning med statskassen innkrevningsvirksomhet	9	0	0	RE.30
Sum innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten		0	0	RE.31
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten				
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning	10	0	0	RE.32
Utbetalinger av tilskudd til andre	10	0	0	RE.33
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		0	0	RE.34

Eiendeler	Note	31.12.2016	31.12.2015	Ref.
A. Anleggsmidler				
I Immaterielle eiendeler				
Forskning og utvikling	4	0	0	AI.01
Programvare og lignende rettigheter	4	0	0	AI.02
Immaterielle eiendeler under utførelse	4	0	0	AI.02A
Sum immaterielle eiendeler		0	0	AI.1
II Varige driftsmidler				
Bygninger, tomter og annen fast eiendom	5	6 737	7 203	AII.01
Maskiner og transportmidler	5	26 033	29 479	AII.02
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	5	22 318	26 455	AII.03
Anlegg under utførelse	5	0	0	AII.04
Infrastruktureiendeler	5	0	0	AII.06
Sum varige driftsmidler		55 088	63 137	AII.1
III Finansielle anleggsmidler				
Investeringer og aksjer og andeler	11	0	0	AIII.03
Obligasjoner		0	0	AIII.04
Andre fordringer		0	0	AIII.04A
Sum finansielle anleggsmidler		0	0	AIII.1
Sum anleggsmidler		55 088	63 137	AIV.1
B. Omløpsmidler				
I Beholdninger av varer og driftsmateriell				
Beholdninger av varer og driftsmateriell	12	0	0	BI.1
Sum beholdning av varer og driftsmateriell		0	0	BI.3
II Fordringer				
Kundefordringer	13	260	1 176	BII.1
Andre fordringer	14	2 780	832	BII.2
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	16	0	0	BII.3
Sum fordringer		3 040	2 009	BII.4
III Bankinnskudd, kontanter og lignende				
Bankinnskudd på konsernkonto i Norges Bank	17	64 862	61 741	BIV.1
Andre bankinnskudd	17	0	0	BIV.2
Kontanter og lignende	17	0	0	BIV.3
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		64 862	61 741	BIV.4
Sum omløpsmidler		67 902	63 750	BIV.5
Sum eiendeler		122 991	126 887	BV.1

Statens kapital og gjeld	Note	31.12.2016	31.12.2015	Ref.
C. Statens kapital				
I Innskutt virksomhetskapital				
Innskutt virksomhetskapital	8	0	0	CI.01
Opptjent virksomhetskapital	8	0	0	CI.03
Sum virksomhetskapital		0	0	CI.1
II Avregninger				
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)		0	0	CII.01
Avregnet bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	15	27 581	30 691	CII.02
Sum avregninger		27 581	30 691	CII.1
III Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler				
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	4, 5	55 088	63 137	CIII.01
Sum statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler		55 088	63 137	CIII.1
Sum statens kapital		82 670	93 828	SK.1
D. Gjeld				
I Avsetning for langsiktige forpliktelser				
Avsetninger langsiktige forpliktelser		0	0	DI.01
Sum avsetning for langsiktige forpliktelser		0	0	DI.3
II Annen langsiktig gjeld				
Øvrig langsiktig gjeld		0	0	DII.01
Sum annen langsiktig gjeld		0	0	DII.1
III Kortsiktig gjeld				
Leverandørgjeld		7 468	4 941	DIII.1
Skyldig skattetrekk		6 337	5 680	DIII.2
Skyldige offentlige avgifter		5 847	5 319	DIII.3
Avsatte feriepenger		13 474	12 409	DIII.4
Ikke inntektsført bevilgning, tilskudd og overføringer (nettobudsjetterte)	15	-99	887	DIII.05
Mottatt forskuddsbetaling	16	0	0	DIII.06
Annen kortsiktig gjeld	18, 20	7 294	3 823	DIII.6
Sum kortsiktig gjeld		40 321	33 059	DIII.7
Sum gjeld		40 321	33 059	DV.1
Sum virksomhetskapital og gjeld		122 991	126 887	SKG.1

Kontantstrømpstilling for nettobudsjetterte virksomheter (direkte modell)

	Note	31.12.2016	31.12.2015	B 2017
Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter				
Innbetalinger				
innbetalinger av bevilgning (nettobudsjetterte)		340 722	328 636	345 108
innbetalinger av skatter, avgifter og gebyrer til statskassen		0	0	0
innbetalinger fra salg av varer og tjenester		2 501	1 285	1 350
innbetalinger av avgifter, gebyrer og lisenser		0	0	0
innbetalinger av tilskudd og overføringer ¹⁾		-111	750	150
innbetaling av refusjoner		4 825	5 032	0
andre innbetalinger ²⁾		1 669	1 730	1 000
Sum innbetalinger		349 604	337 432	347 608
Utbetalinger				
utbetalinger av lønn og sosiale kostnader		170 752	165 853	159 643
utbetalinger for varer og tjenester for videresalg og eget forbruk		173 565	166 366	181 892
utbetalinger av skatter og offentlige avgifter		-19	-18	0
utbetalinger og overføringer til andre statsetater		0	0	0
utbetalinger og overføringer til andre virksomheter		0	0	0
andre utbetalinger		0	0	0
Sum utbetalinger		344 298	332 200	341 535
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter *		5 306	5 232	6 073
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter				
innbetalinger ved salg av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler (+)		200	0	0
utbetalinger ved kjøp av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler (-)		-2 362	-5 746	-5 000
innbetalinger ved salg av aksjer og andeler (+)		0	0	0
utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler (-)		0	0	0
innbetalinger ved salg av obligasjoner og andre fordringer (+)		0	0	0
utbetalinger ved kjøp av obligasjoner og andre fordringer (-)		0	0	0
innbetalinger av utbytte (+)		0	0	0
innbetalinger av renter (+)		23	22	0
utbetalinger av renter (-)		-45	-97	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-2 185	-5 821	-5 000
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter				
innbetalinger av virksomhetskaper		0	0	0
tilbakebetalinger av virksomhetskaper (-)		0	0	0
utbetalinger av utbytte til statskassen (-)		0	0	0
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		0	0	0
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter (+/-)		0	0	0
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter (+/-)		3 121	-589	1 073
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse		61 741	62 330	64 862
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt		64 862	61 741	65 935

* Avstemming	Note	31.12.2016	31.12.2015
resultat av periodens aktiviteter		-3 109	-648
avregning av bevilgningsfinansiert aktivitet	15	3 109	648
avregning av resultat av bidragsfinansiert aktivitet	15	0	0
bokført verdi avhendede anleggsmidler		1 103	0
ordinære avskrivninger		9 308	9 248
nedskrivning av anleggsmidler		0	0
netto avregninger		-3 109	-648
inntekt fra bevilgning (gjelder vanligvis bruttobudsjetterte virksomheter)		0	0
arbeidsgiveravgift/gruppeliv ført på kap 5700/5309		0	0
avsetning utsatte inntekter (tilgang anleggsmidler)		-2 362	-5 746
resultatandel i datterselskap		0	0
resultatandel tilknyttet selskap		0	0
endring i ikke inntektsført bevilgning knyttet til anleggsmidler		-8 049	-3 503
endring i varelager		0	0
endring i kundefordringer		916	-241
endring i ikke inntektsførte bevilgninger og bidrag		-985	260
endring i ikke inntektsførte gaver og gaveforsterkninger		0	0
endring i leverandørgjeld		2 527	-412
effekt av valutakursendringer		0	0
inntekter til pensjoner (kalkulatoriske)		0	0
pensjonskostnader (kalkulatoriske)		0	0
poster klassifisert som investerings- eller finansieringsaktiviteter		2 185	5 821
korrigerende avsetning for feriepenge når ansatte går over i annen statsstilling		0	-163
endring i andre tidsavgrensningsposter		3 773	616
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter*		5 306	5 232

¹⁾ Regnskapslinjen gjelder tilskudd og overføringer som er en del av driftsinntektene til institusjonen og som kommer fra statlige etater eller virksomheter som skal behandles tilsvarende.

²⁾ Regnskapslinjen gjelder innbetalinger som er en del av driftsinntektene og som etter sin art ikke skal føres på de øvrige linjene i avsnittet.

Prinsippnote årsregnskapet til virksomhetsregnskapet

Generelle regnskapsprinsipper

Regnskapet er utarbeidet og avlagt i samsvar med de Statlige Regnskapsstandardene (SRS) og etter de nærmere retningslinjene som er fastsatt for forvaltningsorganer med fullmakt til bruttoføring utenfor statsregnskapet i Bestemmelser om økonomistyringen i staten av 12. desember 2003 med endringer, senest 5. november 2015. Regnskapet er avlagt i henhold til punkt 3.4 i Bestemmelser om økonomistyringen i staten og retningslinjene i punkt 6 i Finansdepartementets rundskriv R-115 med Kunnskapsdepartementets tilpasninger for universitets- og høyskolesektoren. Alle regnskapstall er oppgitt i 1000 kroner dersom ikke annet er særskilt opplyst.

Anvendte regnskapsprinsipper

Inntekter

Tildelinger uten motytelse eller med utsatt motytelse er behandlet etter bestemmelsene i SRS 10 og sammenstilt med de tilsvarende kostnadene (motsatt sammenstilling). Ordinære driftsbevilgninger fra Kunnskapsdepartementet og tilskudd til ordinær drift fra andre departementer er med mindre annet ikke er særskilt angitt, å anse som opptjent på balansedagen. Dette innebærer at slike bevilgninger og tilskudd bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet og andre departementer er presentert i regnskapet i den perioden midlene er bevilget. Bevilgninger og tilskudd til ordinær drift som ikke er benyttet på balansedagen, er klassifisert som forpliktelse og ført opp i avsnitt C II Avregninger i balanseoppstillingen. Tilsvarende gjelder for andre statlige bevilgninger og tilskudd til ordinære driftsoppgaver som gjelder vedkommende regnskapsperiode og som ikke er benyttet på balansedagen. Bevilgninger og tilskudd fra statlige virksomheter som etter sin art er forutsatt benyttet i senere perioder, er klassifisert som forskudd og presentert som ikke inntektsført bevilgning i avsnitt D III Kortsiktig gjeld i balanseoppstillingen. Bidrag og tilskudd fra statlige etater og tilskudd fra Norges forskningsråd samt bidrag og tilskudd fra andre som ikke er benyttet på balansedagen, er klassifisert som forskudd og presentert som ikke inntektsførte bidrag i avsnitt D III Kortsiktig gjeld i balanseoppstillingen. Tilsvarende gjelder for gaver og gaveforsterkninger.

Inntekter som forutsetter en motytelse er behandlet etter bestemmelsene i SRS 9 og er resultatført i den perioden rettigheten til inntekten er opptjent. Slike inntekter måles til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekter fra salg av tjenester anses som opptjent på det tidspunktet krav om vederlag oppstår.

Kostnader

Kostnader ved virksomhet som er finansiert av bevilgninger eller midler som skal behandles tilsvarende, er resultatført i den perioden kostnaden er pådratt eller når det er identifisert en forpliktelse.

Kostnader som vedrører transaksjonsbaserte inntekter er sammenstilt med de tilsvarende inntekter og kostnadsført i samme periode. Prosjekter innen oppdragsvirksomhet er behandlet etter metoden løpende avregning uten fortjeneste. Fullføringsgraden er målt som forholdet mellom påløpte kostnader og totalt estimerte kontraktskostnader.

Tap

Det er ikke foretatt en generell vurdering knyttet til latente tap i aktive oppdragsprosjekter. Eventuelle tap konstateres først ved avslutning av prosjektet og er som hovedregel kostnadsført når en eventuell underdekning i prosjektet er endelig konstatert. For aktive prosjekter hvor det er konstatert sannsynlig tap, er det avsatt for latente tap.

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld. Fordringer er klassifisert som omløpsmidler hvis de skal tilbakebetales i løpet av ett år etter utbetalingstidspunktet.

Omløpsmidler er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Aksjer og andre finansielle eiendeler

Aksjer og andre finansielle eiendeler er balanseført til historisk anskaffelseskost på transaksjonstidspunktet. Aksjer og andeler som er anskaffet med dekning i bevilgning over 90-post og aksjer anskaffet før 1. januar 2003 og som ble overført fra gruppe 1 til gruppe 2 fra 1. januar 2009, har motpost i Innskutt virksomhetskapital. Aksjer og andeler er finansiert av overskudd av eksternt finansiert oppdragsaktivitet, har motpost i Opptjent virksomhetskapital. Dette gjelder både langsiktige og kortsiktige investeringer. Mottatt utbytte og andre utdelinger er inntektsført som annen finansinntekt. Når verdifallet ikke er forventet å være forbigående, er det foretatt nedskrivning til virkelig verdi.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler er vurdert til anskaffelseskost og avskrives over driftsmidlets forventede levetid, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Varig driftsmidler balanseføres med motpost Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler.

Forpliktelsen som etableres på investeringstidspunktet oppløses i takt med avskrivningene og utligner dermed resultatvirkningen av avskrivningene.

Ved realisasjon/avgang av driftsmidler resultatføres regnskapsmessig gevinst/tap. Gevinst/tap beregnes som forskjellen mellom salgsvederlaget og balanseført verdi på realisasjonstidspunktet. Resterende bokført verdi av forpliktelse knyttet til anleggsmiddelet på realisasjonstidspunktet er vist som Utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler i note 1.

For eiendeler som inngår i åpningsbalansen er bruksverdi basert på gjenanskaffelsesverdi lagt til grunn for verdifastsettelsen, mens virkelig verdi benyttes når det gjelder finansielle eiendeler. Ved fastsettelse av gjenanskaffelsesverdi er det tatt hensyn til slit og elde, teknisk funksjonell standard og andre forhold av betydning for verdifastsettelsen. For tomter, bygninger, infrastruktur er gjenanskaffelsesverdien dels basert på estimer utarbeidet og dokumentert av virksomheten selv, og dels på kvalitetssikring fra og verdi-vurderinger utarbeidet av uavhengige tekniske miljøer. Verdi knyttet til nasjonaleiendom og kulturminner, samt kunst og bøker er i utgangspunktet ikke inkludert i åpningsbalansen. Slike eiendeler er inkludert i den grad det foreligger en reell bruksverdi for virksomheten. Finansieringen av varige driftsmidler, som er inkludert i åpningsbalansen for første gang, er klassifisert som en langsiktig forpliktelse. Denne forpliktelsen løses opp i takt med avskrivningen på de anleggsmidler som finansieringen dekker.

For omløpsmidler, kortsiktig gjeld samt eventuelle øvrige forpliktelser som inkluderes i åpningsbalansen, er virkelig verdi benyttet som grunnlag for verdifastsettelsen.

Immaterielle eiendeler

Eksternt innkjøpte immaterielle eiendeler er vurdert til anskaffelseskost og avskrives over driftsmidlets forventede levetid, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Immaterielle eiendeler er balanseført med motpost *Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler*.

Forpliktelsen som etableres på investeringstidspunktet oppløses i takt med avskrivningene og utligner dermed resultatvirkningen av avskrivningene.

Varebeholdninger

Lager av innkjøpte varer er verdsatt til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Egentilvirkede ferdigvarer og varer under tilvirkning er vurdert til full tilvirkningskost. Det er foretatt nedskrivning for påregnelig ukurans.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap er gjort på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg er det for kundefordringer gjort en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Internhandel

Alle vesentlige interne transaksjoner og mellomværender innen virksomheten er eliminert i regnskapet.

Pensjoner

De ansatte er tilknyttet Statens Pensjonskasse (SPK). Det er lagt til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming, og det er ikke foretatt beregning eller avsetning for eventuell over- eller underdekning i pensjonsordningen. Årets pensjonskostnad tilsvarer årlig premie til SPK.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert etter kursen ved regnskapsårets slutt.

Virksomhetskapskapital

Universiteter og høyskoler kan bare opptjene virksomhetskapskapital innenfor sin oppdragsvirksomhet. Deler av de midlene som opptjenes innenfor oppdragsvirksomhet kan føres tilbake til og inngå i virksomhetens tilgjengelige midler til dekning av drift, anskaffelser eller andre forhold innenfor formålet til institusjonen. Midler som gjennom interne disponeringer er øremerket slike formål, er klassifisert som virksomhetskapskapital ved enhetene.

Kontantstrøm

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den direkte metode tilpasset statlige virksomheter.

Kontoplan

Standard kontoplan og Kunnskapsdepartementets anbefalte føringskontoplan for virksomheter i universitets- og høyskolesektoren er lagt til grunn.

Selvassurandørprinsipp

Staten er selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle bankinnskudd/utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank. Bankkonti utenfor konsernkontoordningen er presentert på linjen Andre bankinnskudd i avsnitt IV i balanseoppstillingen.

Note 1 Spesifikasjon av driftsinntekter

Notene er ikke fortløpende nummerert, men har lik nummerering som i økonomirapporteringen til DBH. Vi henviser til publisert rapportering.

Alle tall i
1000 kroner

	31.12.2016	31.12.2015	B 2017
Inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet			
Overført bevilgning fra foregående år (bruttobudsjetterte virksomheter)	0	0	0
Periodens bevilgning fra Kunnskapsdepartementet *	330 037	319 861	334 808
- brutto benyttet til investeringsformål/varige driftsmidler av periodens bevilgning/driftstilskudd (-)	-2 362	-5 746	-5 000
- ubrukt bevilgning til investeringsformål (bruttobudsjetterte virksomheter)	0	0	0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (avskrivninger) (+)	9 308	9 248	9 400
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (nedskrivninger) (+)	0	0	0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler	1 103	0	0
+ inntekt til pensjoner (gjelder virksomheter som er med i sentral ordning)	0	0	0
- periodens tilskudd til andre (-)	0	0	0
Andre poster som vedrører bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet *	10 442	8 147	10 000
Sum inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet	348 528	331 511	349 208
* Vesentlige tildelinger skal spesifiseres på egne linjer under oppstillingen.			
Tilskudd og overføringer fra andre departement			
Periodens tilskudd/overføring fra andre departement *	651	529	300
- brutto benyttet til investeringsformål/varige driftsmidler av periodens bevilgning/driftstilskudd (-)	0	0	0
- ubrukt bevilgning til investeringsformål (bruttobudsjetterte virksomheter)	0	0	0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (avskrivninger) (+)	0	0	0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (nedskrivninger) (+)	0	0	0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler (+)	0	0	0
- tilskudd til andre (-)	0	0	0
Andre poster som vedrører tilskudd og overføringer fra andre departement (spesifiseres)	0	0	0
Sum tilskudd og overføringer fra andre departement	651	529	300
* Vesentlige tilskudd/overføringer skal spesifiseres på egne linjer under oppstillingen.			
Sum inntekt fra bevilgninger (linje RE.1 i resultatregnskapet)	349 179	332 040	349 508
Gebyrer og lisenser ^{1) 2)}			
Gebyrer	0	0	0
Lisenser	0	0	0
Sum gebyrer og lisenser (linje RE.2 i resultatregnskapet)	0	0	0
Tilskudd og overføringer fra statlige etater ¹⁾			
Periodens tilskudd/overføring fra andre statlige etater	-9	980	150
+ periodens tilskudd fra andre statlige etater via andre virksomheter	0	0	0
- periodens tilskudd til andre virksomheter (-)	0	0	0
Periodens netto tilskudd fra andre statlige etater	-9	980	150
	31.12.2016	31.12.2015	B 2017
Periodens tilskudd/overføring direkte fra Norges forskningsråd (NFR)	0	0	0
+ periodens tilskudd fra NFR via andre virksomheter (+)	0	0	0
- periodens tilskudd/overføring fra NFR til andre (-)	0	0	0
Periodens netto tilskudd fra NFR	0	0	0
Andre poster som vedrører tilskudd/overføringer fra andre statlige etater (spesifiseres) ²⁾	0	0	0
Sum tilskudd og overføringer fra statlige etater	-9	980	150

¹⁾ Vesentlige bidrag skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Linjene N1.21 skal bare omfattetilskudd/overføringer som omfattes av bestemmelsene i rundskriv F-07-13. Midler som benyttes til investeringer, skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet. Oppdragsinntekter og salgs- og leieinntekter skal spesifiseres i de respektive avsnittene nedenfor.

²⁾ Vesentlige bidrag skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Linje N1.30 skal omfatte tilskudd/overføringer som ikke omfattes av bestemmelsene i rundskriv F-07-13.

Tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet ¹⁾

Periodens tilskudd/overføring fra regionale forskningsfond (RFF)	0	0	0
+ periodens tilskudd fra RFF via andre virksomheter (+)	0	0	0
- periodens tilskudd/overføring fra RFF til andre (-)	0	0	0
Periodens netto tilskudd/overføring fra RFF	0	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra kommunale og fylkeskommunale etater	678	596	500
Periodens tilskudd/overføring fra organisasjoner og stiftelser	101	438	0
Periodens tilskudd/overføring fra næringsliv og private	36	155	0
Periodens tilskudd/overføring fra andre bidragsyttere	0	33	0
- periodens tilskudd/overføring fra diverse bidragsyttere til andre virksomheter (-)	0	0	0
Periodens netto tilskudd/overføring fra diverse bidragsyttere	815	1 222	500
Periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning (FP6, FP7 og Horisont 2020)	0	0	0
+ periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning fra andre (+)	0	0	0
- periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning til andre (-)	0	0	0
Periodens netto tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning (FP6, FP7 og Horisont 2020)	0	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet	402	22	500
+ periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet fra andre (+)	0	0	0
- periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet til andre (-)	0	0	0
Periodens netto tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet	402	22	500
Periodens tilskudd/overføring fra andre bidragsyttere ²⁾	0	0	0
Sum tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet	1 216	1 244	1 000

¹⁾ Vesentlige bidrag skal spesifiseres på i egne avsnitt under oppstillingen.

Midler som benyttes til investeringer skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet.

Avsnittet gjelder bidrag som tilfredsstiller kravene i rundskriv F-07-13.

²⁾ Gjelder tilskudd/overføringer som ikke omfattes av bestemmelsene i F-07/2013.

Tilskudd fra gaver og gaveforsterkninger *

Mottatte gaver/gaveforsterkninger i perioden	0	0	0
- ikke inntektsførte gaver og gaveforsterkninger (-)	0	0	0
+ utsatt inntekt fra mottatte gaver/gaveforsterkninger (+)	0	0	0
Sum tilskudd fra gaver og gaveforsterkninger	0	0	0

* Vesentlige bidrag skal spesifiseres på egne linjer eller i egne avsnitt under oppstillingen. Midler som benyttes til investeringer skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet.

Sum tilskudd og overføringer fra andre (linje RE.3 i resultatregnskapet)	1 208	2 224	1 150
---	--------------	--------------	--------------

* Vesentlige salgstransaksjoner skal kommenteres og det skal angis eventuell øremerking av midlene.

Merk at det er den regnskapsmessige gevinst og ikke salgssum som skal spesifiseres under driftsinntekter, jf. også note 9.

Oppdragsinntekter, salgs- og leieinntekter**Inntekt fra oppdragsfinansiert aktivitet ¹⁾**

Statlige etater	0	0	0
Kommunale og fylkeskommunale etater	0	0	0
Organisasjoner og stiftelser	0	0	0
Næringsliv/privat	0	0	0
Andre	0	0	0
Sum inntekt fra oppdragsfinansiert aktivitet	0	0	0

¹⁾ Avsnittet skal omfatte oppdragsinntekter som omfattes av bestemmelsene i rundskriv F-07-13.

Andre salgs- og leieinntekter

Andre salgs- og leieinntekter 1	1 150	1 199	1 100
Andre salgs- og leieinntekter 2	247	284	250
Andre salgs- og leieinntekter*	0	0	0
Sum andre salgs- og leieinntekter	1 397	1 482	1 350
Sum oppdrags-, salgs- og leieinntekter (linje RE.5 i resultatregnskapet)	1 397	1 482	1 350

Note 1 forts.

Alle tall i
1000 kroner

Andre driftsinntekter			
Gaver som skal inntektsføres	0	0	0
Øvrige andre inntekter 1	100	136	100
Øvrige andre inntekter 2	0	0	0
Øvrige andre inntekter*	0	0	0
Sum andre driftsinntekter (linje RE.6 i resultatregnskapet)	100	136	100

Gevinst ved salg av eiendom, anlegg, maskiner mv. ¹⁾

Salg av eiendom	0	0	0
Salg av maskiner, utstyr mv	0	0	0
Salg av andre driftsmidler	0	0	0
Sum gevinst ved salg av eiendom, anlegg, maskiner mv. (linje RE.6 i resultatregnskapet)	0	0	0

¹⁾ Vesentlige inntekter av denne typen skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Dette avsnittet skal bare brukes når gebyrene eller lisensene skal klassifiseres som driftsinntekt for institusjonen.

²⁾ Dersom institusjonen krever inn gebyrer eller mottar midler knyttet til lisenser på vegne av staten og som skal overføres til statskassen, skal slike midler klassifiseres som innkrevingsvirksomhet og presenteres i avsnittet for innkrevingsvirksomhet i resultatregnskapet og spesifiseres i note 9.

Sum driftsinntekter	351 883	335 882	352 108
----------------------------	----------------	----------------	----------------

Note 2 Lønn og sosiale kostnader

Alle tall i
1000 kroner

Del 1	31.12.2016	31.12.2015
Lønninger	120 510	117 710
Feriepenger	14 722	14 152
Arbeidsgiveravgift	20 494	19 654
Pensjonskostnader ¹⁾	14 643	13 957
Sykepenger og andre refusjoner	-5 491	-4 740
Andre ytelser	2 881	1 756
Sum lønnskostnader	167 758	162 490
Antall årsverk	199	191

¹⁾ Gjelder virksomheter som betaler pensjonspremie selv (alle som har unntak fra bruttoprinsippet). Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats til Statens pensjonskasse er 12,3 prosent for 2016. Premiesatsen for 2015 var 12,7 prosent.

Tall oppgitt i
hele kroner

Del 2	Lønn	Andre godtgjørelser
Lønn og godtgjørelser til ledende personer		
Rektor (gjelder også dersom rektor er tilsatt) **	907 006	5 662
Ekstern styreleder (gjelder institusjoner som har ansatt rektor)	0	0
Administrerende direktør ***	1 083 479	3 863
Godtgjørelse til styremedlemmer	Fast godtgjørelse	Godtgjørelse pr. møte
Styremedlemmer fra egen institusjon ****	0	0
Eksterne styremedlemmer	185 000	0
Styremedlemmer valgt av studentene	91 110	0
Varamedlemmer for styremedlemmer fra egen institusjon	0	0
Varamedlemmer for eksterne styremedlemmer	0	0
Varamedlemmer for studentrepresentanter	5 520	0

Lønn og godtgjørelser til ledende personer oppgis i kroner for regnskapsåret 2016. For styremedlemmer som har fast godtgjørelse, oppgis godtgjørelsen for regnskapsåret 2016. Når det gis godtgjørelse pr. møte, oppgis satsen pr. møte.

** Rektor er styrets leder, og styrevervet honoreres ikke utover lønnen oppgitt under Lønn og godtgjørelser til ledende personer.

*** I 2016 består postene Lønn og andre godtgjørelser Administrerende direktør av lønn, godtgjørelser og sluttoppgjør til avgått direktør fram til 01.02., for fungerende direktør fram til 08.08. og for ny direktør fra 08.08. og ut året.

**** Styremedlemmer fra egen institusjon honoreres ikke utover sin faste lønn.

Note 3 Andre driftskostnader

	31.12.2016	31.12.2015
Husleie	126 532	122 601
Vedlikehold egne bygg og anlegg	12	109
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	2 148	1 481
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	11 209	9 227
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	1 503	1 305
Mindre utstysanskaffelser	7 166	6 467
Tap ved avgang anleggsmidler **	903	0
Leie av maskiner, inventar og lignende	2 422	2 091
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	12 002	7 937
Reiser og diett	6 125	5 504
Øvrige driftskostnader ¹⁾	7 882	7 996
Sum andre driftskostnader	177 904	164 717

(*) Spesifiseres ytterligere under oppstillingen dersom det er andre vesentlige poster som bør fremgå av regnskapet.

Note 5 Varige driftsmidler

	Driftsbygninger	Maskiner, transportmidler	Annet Inventar og utstyr	Sum
Anskaffelseskost 31.12.2015	7 946	47 038	93 496	148 480
+ tilgang nybygg pr. 31.12.2016 - eksternt finansiert (+)	0	0	0	0
+ tilgang nybygg pr. 31.12.2016 - internt finansiert (+)	0	0	0	0
+ andre tilganger pr. 31.12.2016 (+)	0	696	1 667	2 362
- Avgang anskaffelseskost pr. 31.12.2016 (-)	0	-3 000	0	-3 000
+/- fra anlegg under utførelse til annen gruppe (+/-)	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.2016	7 946	44 734	95 163	147 843
- Akkumulerte nedskrivninger pr. 31.12.2015 (-)	0		0	0
- Nedskrivninger pr. 31.12.2016 (-)	0	0	0	0
- Akkumulerte avskrivninger 31.12.2015 (-)	-743	-17 560	-67 041	-85 343
- Ordinære avskrivninger pr. 31.12.2016 (-)	-466	-3 039	-5 804	-9 308
+ Akkumulerte avskrivninger avgang pr. 31.12.2016 (+)	0	1 897	0	1 897
Balansført verdi 31.12.2016	6 737	26 033	22 318	55 088
Avskrivningssatser (levetider)	10-60 år dekomponert lineært	3-15 år lineært	3-15 år lineært	
Tilleggsopplysninger når det er avhendet anleggsmidler				
Vederlag ved avhending av anleggsmidler	0	200	0	200
- bokført verdi av avhendede anleggsmidler (-)	0	-1103,226	0	-1103,226
Regnskapsmessig gevinst/tap	0	-903,226	0	-903,226

Resterende forpliktelse vedrørende bokført verdi av avhendede anleggsmidler er inntektsført og vist i note 1 som "utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler". Universiteter og høyskoler som kostnadsfører anskaffelser og påkostninger, skal oppgi anskaffelser av andre varige driftsmidler som har en kostpris større enn kr. 30.000 (dersom dette avviker fra benyttet sats, skal faktisk sats oppgis) og økonomisk levetid over 3 år. Vedlikehold og mindre investeringer og påkostninger skal kostnadsføres som andre driftskostnader.

Note 6 Finansinntekter og finanskostnader

	31.12.2016	31.12.2015
Finansinntekter		
Renteinntekter	2	4
Agio gevinst	21	19
Oppskrivning av aksjer	0	0
Utbytte fra eierandeler i selskaper mv. (spesifiseres i avsnittet nedenfor)	0	
Annen finansinntekt	0	0
Sum finansinntekter	23	22
Finanskostnader		
Rentekostnad	26	18
Nedskrivning av aksjer	0	0
Agio tap	19	79
Annen finanskostnad	0	0
Sum finanskostnader	45	97

¹⁾ Spesifikasjon av utbytte fra eierandeler i selskaper mv.

Mottatt utbytte fra selskap XX	0	0
Mottatt utbytte fra selskap YY	0	0
Mottatt utbytte fra selskap ZZ	0	0
Mottatt utbytte fra andre selskap ²⁾	0	0
Sum mottatt utbytte	0	0

²⁾ Spesifiseres om nødvendig på egne linjer under oppstillingen.

Grunnlag beregning av rentekostnad på investert kapital

	31.12.2016	31.12.2015	Gjennomsnitt i perioden
Balanseført verdi immaterielle eiendeler	0	0	0
Balanseført verdi varige driftsmidler	55 088	63 137	59 113
Sum	55 088	63 137	59 113

Antall måneder på rapporteringstidspunktet	12
Gjennomsnittlig kapitalbinding i år 2016	59 113
Fastsatt rente for år 2016	1,15%
Beregnet rentekostnad på investert kapital ³⁾	680

Beregning av rentekostnader på den kapitalen som er investert i virksomheten vises her i henhold til "Utkast til veiledningsnotat om renter på kapital".

³⁾ Gjelder bare institusjoner som balansefører anleggsmidler. Beregnet rentekostnad på investert kapital skal kun gis som noteopplysning. Den beregnede rentekostnaden skal ikke regnskapsføres.

Note 13 Kundefordringer

	31.12.2016	31.12.2015
Kundefordringer til pålydende	507	1 560
Avsatt til latent tap (-)	-247	-383
Sum kundefordringer	260	1 176

Note 14 Andre kortsiktige fordringer

	31.12.2016	31.12.2015
Fordringer		
Forskuddsbetalt lønn	138	96
Reiseforskudd	55	67
Personallån	180	130
Andre fordringer på ansatte	0	0
Forskuddsbetalte kostnader **	885	-340
Andre fordringer	1 522	879
Fordring på datterselskap mv. ¹⁾	0	0
Sum	2 780	832

* gjelder også tilknyttet selskap (TS) og felleskontrollert virksomhet.

** Posten gjelder hovedsakelig kostnader periodisert via Basware.

I 2015 inkluderte posten kr 1 063 116 i påløpt kostnad. Påløpt kostnad er overført gjeldssiden i 2016.

Note 15 Avregning statlig og bidragsfinansiert aktivitet mv. (nettobudsjetterte virksomheter)

Den andel av bevilgninger og midler som skal behandles tilsvarende som ikke er benyttet ved regnskapsavslutningen, er å anse som en forpliktelse. Det skal spesifiseres hvilke formål bevilgningen forutsettes å dekke i påfølgende termin. Vesentlige poster skal spesifiseres på egne avsnitt under oppstillingen.

Det er foretatt følgende interne avsetninger til de angitte prioriterte oppgaver/formål innenfor bevilgningsfinansiert aktivitet og aktivitet som skal behandles tilsvarende:

Del I: Inntektsførte bevilgninger	Avsetning pr. 31.12.2016	Overført fra virksomhetskaptal	Avsetning pr. 31.12.2015	Endring i perioden
Kunnskapsdepartementet				
Utsatt virksomhet				
KUF (FoU) - basisbevilgning	2 791		2 760	31
Prosjektmidler/stipendiater KD	7 844		5 472	2 371
Sum utsatt virksomhet	10 635	0	8 232	2 402
Strategiske formål				
Sum strategiske formål	0	0	0	0
Større investeringer				
Sum større investeringer	0	0	0	0
Andre avsetninger				
Mindreforbruk basisbevilgning KD ordinær drift - Avsetning til reinvesteringer	15 624		12 241	3 383
Mindreforbruk basisbevilgning KD ordinær drift – Styrets reserve	364		4 780	-4 415
Merforbruk (mindreforbruk i 2014) basisbevilgning KD ordinær drift - Fellesnivå + husleie	-6 526		-2 305	-4 222
Mindreforbruk basisbevilgning KD ordinær drift – Avdeling Ballett	2 235		2 825	-590
Merforbruk (mindreforbruk i 2014) basisbevilgning KD ordinær drift - Avdeling Opera	365		-74	438
Mindreforbruk basisbevilgning KD ordinær drift – Avdeling Teater	1 016		2 594	-1 578
Mindreforbruk basisbevilgning KD ordinær drift – Avdeling Design	1 669		873	796
Mindreforbruk basisbevilgning KD ordinær drift – Avdeling Kunstakademiet	903		805	98
Mindreforbruk (merforbruk i 2014) basisbevilgning KD ordinær drift - Avdeling Kunst og håndverk	1 378		561	817
Ovf av statsinterne ferieforpliktelse	-164		-126	-37
Sum andre avsetninger	16 864	0	22 174	-5 310
Sum Kunnskapsdepartementet	27 498	0	30 406	-2 908
Andre departementer				
Utsatt virksomhet	0		0	0
Strategiske formål	0		0	0
Større investeringer	0		0	0
Andre avsetninger	0		0	0
Sum andre departementer	0	0	0	0
Sum avsatt andel av bevilgningsfinansiert aktivitet	27 498	0	30 406	-2 908

Inntektsførte bidrag**Andre statlige etater**

08012 Rammeavtalen mellom UD og KHiO	0		40	-40
08253 VOX	83		83	0
08505 Etablering av designutdanning i Maputo	0		161	-161
Utsatt virksomhet	83		285	-201
Strategiske formål	0		0	0
Større investeringer	0		0	0
Andre avsetninger	0		0	0
Sum andre statlige etater	83	0	285	-201

Norges forskningsråd

Utsatt virksomhet	0		0	0
Strategiske formål	0		0	0
Større investeringer	0		0	0
Andre avsetninger	0		0	0
Sum Norges forskningsråd	0	0	0	0

Regionale forskningsfond

Utsatt virksomhet	0		0	0
Strategiske formål	0		0	0
Større investeringer	0		0	0
Andre avsetninger	0		0	0
Sum regionale forskningsfond	0	0	0	0

Andre bidragsyttere*

Utsatt virksomhet	0		0	0
Strategiske formål	0		0	0
Større investeringer	0		0	0
Andre avsetninger	0		0	0
Sum andre bidragsyttere	0	0	0	0

Direkte posterte statsinterne feriepengeforpliktelser -

inkl. arbeidsgiveravgift (underkonto 2168)	0		0	0
Sum avsatt andel av tilskudd til statlig og bidragsfinansiert aktivitet	27 581	0	30 691	-3 109

Korreksjon for feriepengeforpliktelser

Tilført fra annen opptjent virksomhetskaptal, se note 8				0
---	--	--	--	---

Resultatført endring av avsatt andel av tilskudd til bidrags- og bevilgningsfinansiert aktivitet				-3 109
---	--	--	--	---------------

Del II: Ikke inntektsførte bevilgninger, bidrag og gaver: 4)**Kunnskapsdepartementet**

Driftsmidler	0		0	0
Tiltak/oppdage/formål*	0		0	0
Sum Kunnskapsdepartementet	0		0	0

Andre departementer

08701 Tilskudd fra UD: Ramallah konsolidering IAAP Videreføring - start 2014	-93		307	-401
08702 Tilskudd fra UD: Ramallah IAAP - reservekonto utgifter 2013	83		91	-7
Sum andre departementer	-10		398	-408

Note 15 forts.

Andre statlige etater (unntatt NFR)			
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0
Sum andre statlige etater	0	0	0
Norges forskningsråd			
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0
Sum Norges forskningsråd	0	0	0
Regionale forskningsfond			
Tiltak/oppgave/formål ⁶⁾	0	0	0
Sum regionale forskningsfond	0	0	0
Andre bidragsytere¹⁾			
Kommunale og fylkeskommunale etater	0	0	0
Organisasjoner og stiftelser	0	0	0
08850 Artist in residence	-1	100	-101
08008 BKH - stipend	8	0	8
Næringsliv og private bidragsytere	0	0	0
Øvrige andre bidragsytere	0	0	0
08550 Artikkel i Valuing Norwegian Wool	33	74	-41
08401 Oslo International Acting Festival	-43	-20	-24
08100, 08101 Kompetanse for mangfold 2014-2015	2	40	-38
EU tilskudd/tildeling fra rammeprogram for forskning	0	0	0
EU tilskudd/tildeling til undervisning og andre formål	0	0	0
08403 EU Collective Plays	-86	295	-381
Sum andre bidrag¹⁾	-89	489	-577
Andre tilskudd og overføringer ²⁾	0	0	0
Sum andre bidrag, tilskudd og overføringer	-89	489	-577
Sum ikke inntektsførte bevilgninger og bidrag	-99	887	-985
Gaver og gaveforsterkninger			
Tiltak/oppgave/formål/giver ⁵⁾	0	0	0
Sum gaver og gaveforsterkninger	0	0	0
Sum ikke inntektsførte bevilgninger, bidrag og gaver mv	-99	887	-985

⁵⁾ og ⁶⁾ Vesentlige poster spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

⁴⁾ Avsnittet "Ikke inntektsførte bevilgninger, bidrag og gaver" skal primært brukes til periodisering av bevilgninger m.v. i forbindelse med presentasjon av delårsregnskap. Ved årsavslutningen kan avsnittet bare brukes når det kan dokumenteres at midlene er forutsatt brukt i påfølgende termin fra bevilgnende myndighets side. Vesentlige poster bør presenteres på egne linjer.

I avsnittet "Inntektsførte bevilgninger og bidrag" skal de prioriterte oppgavene grupperes i kategorier som vist under den delen av note som spesifiserer avsetningene under Kunnskapsdepartementet. I avsnittet "Utsatt virksomhet" skal institusjonene føre opp tildelinger til planlagt virksomhet som ikke ble gjennomført i perioden. I avsnittet "Strategiske formål" skal institusjonene føre opp avsetninger til tiltak som i henhold til institusjonens strategiske plan eller annet planverk er forutsatt gjennomført i senere perioder og som ikke er dekket gjennom bevilgninger i de terminer tiltakene planlegges gjennomført. I avsnittet "Større investeringer" skal institusjonene føre opp avsetninger til utstyr til nybygg eller andre bevilgninger til eller i tilslutning til byggevirksomhet som er forutsatt gjennomført i senere perioder og som ikke er dekket gjennom bevilgninger i de terminer investeringene er planlagt gjennomført. I avsnittet "Andre avsetninger" skal institusjonene føre opp avsetninger uten spesifisert formål eller formål som som ikke hører inn under de tre kategoriene som er omtalt ovenfor.

³⁾ I avsnittet "Andre bidragsytere" skal vesentlige poster spesifiseres etter bidragsyter i kategoriene "Utsatt virksomhet", "strategiske formål", "Større investeringer" og eventuelt "Andre avsetninger, jf. oppstillingen i avsnittet for NFR.

Note 17 Bankinnskudd, kontanter og lignende ²⁾

	31.12.2016	31.12.2015
Innskudd på oppgjørskonto i statens konsernkontosystem ³⁾	64 862	61 741
Øvrige bankkonti i Norges Bank ¹⁾³⁾	0	0
Øvrige bankkonti utenom Norges Bank ¹⁾	0	0
Håndkasser og andre kontantbeholdninger ¹⁾	0	0
Sum bankinnskudd og kontanter	64 862	61 741

¹⁾ Vesentlige beholdninger skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

²⁾ Bankinnskudd og andre beholdninger skal oppgis i tusen kroner med tre desimaler.

³⁾ Skal samsvare med kontoutskrift for oppgjørskontoen fra Norges Bank.

Note 18 Annen kortsiktig gjeld

	31.12.2016	31.12.2015
Skyldig lønn *	1 525	1 505
Skyldige reiseutgifter	258	132
Annen gjeld til ansatte	0	0
Påløpte kostnader **	3 930	1 596
Midler som skal videreformidles til andre ¹⁾	0	0
Annen kortsiktig gjeld ***	1 581	590
Gjeld til datterselskap m.v ²⁾	0	0
Sum	7 294	3 823

¹⁾ Gjelder også tilknyttet selskap (TS) og felleskontrollert virksomhet.

Alle vesentlige poster skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

²⁾ Gjelder midler som skal videreformidles til andre samarbeidspartnere i neste termin.

Alle vesentlige poster skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Se også note 20 om spesifikasjon av midler som er videreformidlet.

* Skyldig lønn omfatter avsetning lønn timelærere og avsetning opptjent fleksitid.

** Påløpte kostnader er hovedsakelig knyttet til avregning felleskostnader husleie samt energi og fjernvarme.

I 2015 lå påløpte kostnader vedrørende energi og fjernvarme under forskuddsbetalte kostnader, jf. note 14.

*** Annen kortsiktig gjeld gjelder semesteravgift, innbetalt depositum utenlandske studenter, samt

Nordplus og Erasmus stipender. I 2015 var depositum utenlandske studenter kr 0.

Note 30 EU-finansierte prosjekter

Prosjektnavn (tittel)	Prosjektets kortnavn (hos EU)	Tilskudd fra Horisont 2020	Tilskudd fra EUs rammepr. for forskning (FP6 og FP7)	Tilskudd fra EUs randsone-progr. til FP7	Tilskudd fra andre tiltak/progr. finansiert av EU	Sum	Koordinatorrolle (ja/nei)
EU Collective Plays! (Kreativt Europa)	ECOPLAY				381	381	nei
Politics of Emotion: art in the expanded sphere (Diversity of Arts)					21	21	nei
Sum		0	0	0	402	402	nei

Forklaring

Tabellen omfatter de tiltak/prosjekter ved institusjonen som finansieres av EU. Prosjekter som er EU-finansiert, størrelsen på finansieringen og navnet og kortnavnet på prosjektene skal rapporteres. Det skal skilles mellom prosjekter som finansieres via EUs rammeprogram for forskning (FP7 og eventuelt FP6) og andre EU-finansierte prosjekter.

Tilskudd fra EUs randsoneprogram til FP7 skal oppgis særskilt. Institusjoner som har koordinatorrolle i EU-finansierte prosjekter skal opplyse om dette. Det vises til departementets brev av 16. desember 2011 som inneholder en oversikt over aktuelle randsoneprogrammer til FP7.

Note 31 Resultat - Budsjettoppfølgingsrapport

	Budsjett pr:	Regnskap pr:	Avvik budsjett/ regnskap	Regnskap pr:
	31.12.2016	31.12.2016	31.12.2016	31.12.2015
Driftsinntekter				
Inntekt fra bevilgninger	349 179	349 179	0	332 040
Inntekt fra gebyrer	0	0	0	0
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1 200	1 208	-8	2 224
Salgs- og leieinntekter	1 300	1 397	-97	1 482
Andre driftsinntekter	100	100	0	136
Sum driftsinntekter	351 779	351 883	-104	335 882
Driftskostnader				
Lønn og sosiale kostnader	166 453	167 758	-1 305	162 490
Varekostnader	0	0	0	0
Kostnadsførte investeringer og påkostninger	0	0	0	0
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	9 308	9 308	0	9 248
Nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	0	0	0	0
Andre driftskostnader	183 295	177 904	5 391	164 717
Sum driftskostnader	359 056	354 970	4 086	336 455
Driftsresultat	-7 277	-3 087	-4 190	-573
Finansinntekter og finanskostnader				
Finansinntekter	0	23	-23	22
Finanskostnader	0	45	-45	97
Sum finansinntekter og finanskostnader	0	-22	22	-75
Resultat av periodens aktiviteter	-7 277	-3 109	-4 168	-648
Avregninger				
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	0	0	0	0
Avregning bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	7 277	3 109	4 168	648
Tilført annen opptjent virksomhetskapi tal	0	0	0	0
Sum avregninger	7 277	3 109	4 168	648
Periodens resultat	0	0	0	0
Innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten				
Inntekter av avgifter og gebyrer direkte til statskassen	0	0	0	0
Avregning med statskassen innkrevningsvirksomhet	0	0	0	0
Sum innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0	0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten				
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning	0	0	0	0
Utbetalinger av tilskudd til andre	0	0	0	0
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	0	0	0	0

Note 32 Datagrunnlag for indikatorer i finansieringssystemet

Indikator	31.12.2016	31.12.2015
Tilskudd fra EU	402	22
Tilskudd fra Norges forskningsråd - NFR	0	0
Tilskudd fra regionale forskningsfond - RFF	0	0
Sum tilskudd fra NFR og RFF	0	0
Tilskudd fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)		
- diverse bidragsinntekter	815	1 222
- tilskudd fra statlige etater *	-9	980
- oppdragsinntekter	0	0
Sum tilskudd fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet	806	2 202

* 2016 tall inkluderer redusert inntekt pga. tilbakebetalt tilskudd til UD.

VII. Appendiks

Avgang 2016

Avgangsforestillingene og -utstillingene på Kunsthøgskolen ble i 2016 i større grad enn tidligere markedsført som et felles initiativ under en felles paraply. Nytt av året var også at bachelorutstillingene på Design, Kunst og håndverk og Kunstakademiet ble vist på Kunsthøgskolen i samme periode og med en felles åpning, og det ble satt besøksrekord for skolen med nærmere 1000 besøkende på én kveld. Her kan du se bilder fra noen av forestillingene og utstillingene.

AVGANG 2016

DESIGN
Bachlor 11.-22. mai
Master 3.-13. juni

KUNST OG HÅNDVERK
Bachlor 11.-22. mai
Master 3.-13. juni

KUNSTAKADEMIET
Bachlor 15.-22. mai
Master 27. mai-12. juni

OPERAHØGSKOLEN
Bachlor 15.-18. mars
Bachlor 9.-13. mai

TEATERHØGSKOLEN
Bachlor 26. februar-3. mars

BALLETTHØGSKOLEN
Bachlor 8.-15. juni

Teaterhøgskolen
Operahøgskolen
Balletthøgskolen
Design
Kunstakademiet
Kunst og håndverk

KUNSTHØGSKOLEN I OSLO
OSLO NATIONAL ACADEMY OF THE ARTS

AVGANG 2016

DESIGN
Bachlor 11.-22. mai
Master 3.-13. juni

KUNST OG HÅNDVERK
Bachlor 11.-22. mai
Master 3.-13. juni

KUNSTAKADEMIET
Bachlor 15.-22. mai
Master 27. mai-12. juni

OPERAHØGSKOLEN
Bachlor 15.-18. mars
Bachlor 9.-13. mai

TEATERHØGSKOLEN
Bachlor 26. februar-3. mars

BALLETTHØGSKOLEN
Bachlor 8.-15. juni

Teaterhøgskolen
Operahøgskolen
Balletthøgskolen
Design
Kunstakademiet
Kunst og håndverk

AVGANG 2016

DESIGN
Bachlor 11.-22. mai
Master 3.-13. juni

KUNST OG HÅNDVERK
Bachlor 11.-22. mai
Master 3.-13. juni

KUNSTAKADEMIET
Bachlor 15.-22. mai
Master 27. mai-12. juni

OPERAHØGSKOLEN
Bachlor 15.-18. mars
Bachlor 9.-13. mai

TEATERHØGSKOLEN
Bachlor 26. februar-3. mars

BALLETTHØGSKOLEN
Bachlor 8.-15. juni

Teaterhøgskolen
Operahøgskolen
Balletthøgskolen
Design
Kunstakademiet
Kunst og håndverk

ARTS

FOSSVIEN 2A, OSLO
WWW.KHIO.NO

AVGANG 2016

DESIGN
Bachlor 11.-22. mai
Master 3.-13. juni

KUNST OG HÅNDVERK
Bachlor 11.-22. mai
Master 3.-13. juni

KUNSTAKADEMIET
Bachlor 15.-22. mai
Master 27. mai-12. juni

OPERAHØGSKOLEN
Bachlor 15.-18. mars
Bachlor 9.-13. mai

TEATERHØGSKOLEN
Bachlor 26. februar-3. mars

BALLETTHØGSKOLEN
Bachlor 8.-15. juni

Teaterhøgskolen
Operahøgskolen
Balletthøgskolen
Design
Kunstakademiet
Kunst og håndverk

KUNSTHØGSKOLEN I OSLO
OSLO NATIONAL ACADEMY OF THE ARTS

AVGANG 2016

DESIGN
Bachlor 11.-22. mai
Master 3.-13. juni

KUNST OG HÅNDVERK
Bachlor 11.-22. mai
Master 3.-13. juni

KUNSTAKADEMIET
Bachlor 15.-22. mai
Master 27. mai-12. juni

OPERAHØGSKOLEN
Bachlor 15.-18. mars
Bachlor 9.-13. mai

TEATERHØGSKOLEN
Bachlor 26. februar-3. mars

BALLETTHØGSKOLEN
Bachlor 8.-15. juni

Teaterhøgskolen
Operahøgskolen
Balletthøgskolen
Design
Kunstakademiet
Kunst og håndverk

ARTS

KUNSTHØGSKOLEN I OSLO
OSLO NATIONAL ACADEMY OF THE ARTS

AVGANG 2016

DESIGN
Bachlor 11.-22. mai
Master 3.-13. juni

KUNST OG HÅNDVERK
Bachlor 11.-22. mai
Master 3.-13. juni

KUNSTAKADEMIET
Bachlor 15.-22. mai
Master 27. mai-12. juni

OPERAHØGSKOLEN
Bachlor 15.-18. mars
Bachlor 9.-13. mai

TEATERHØGSKOLEN
Bachlor 26. februar-3. mars

BALLETTHØGSKOLEN
Bachlor 8.-15. juni

Teaterhøgskolen
Operahøgskolen
Balletthøgskolen
Design
Kunstakademiet
Kunst og håndverk

ARTS

KUNSTHØGSKOLEN I OSLO
OSLO NATIONAL ACADEMY OF THE ARTS

FOSSVIEN 2A, OSLO
WWW.KHIO.NO

Operahøgskolen

Masterstudentene i opera satte opp «Ariadne auf Naxos – Vorspiel» og «Gianni Schicchi» på Den Norske Opera & Ballett. Foto: Stephen Hutton.

Bachelor- og årsstudium i opera satte opp «Faust» og «Dialogues des carmélites» på Kunsthøgskolens hovedscene. Foto: Stephen Hutton.

Balletthøgskolen

Øverst: Fra avgangsforestillingen til studentene ved bachelorstudiet i jazzdans og bachelorstudiet i samtidsdans. Koreografi: «Korridor» av Christopher Arouni. Foto: Erik Berg.

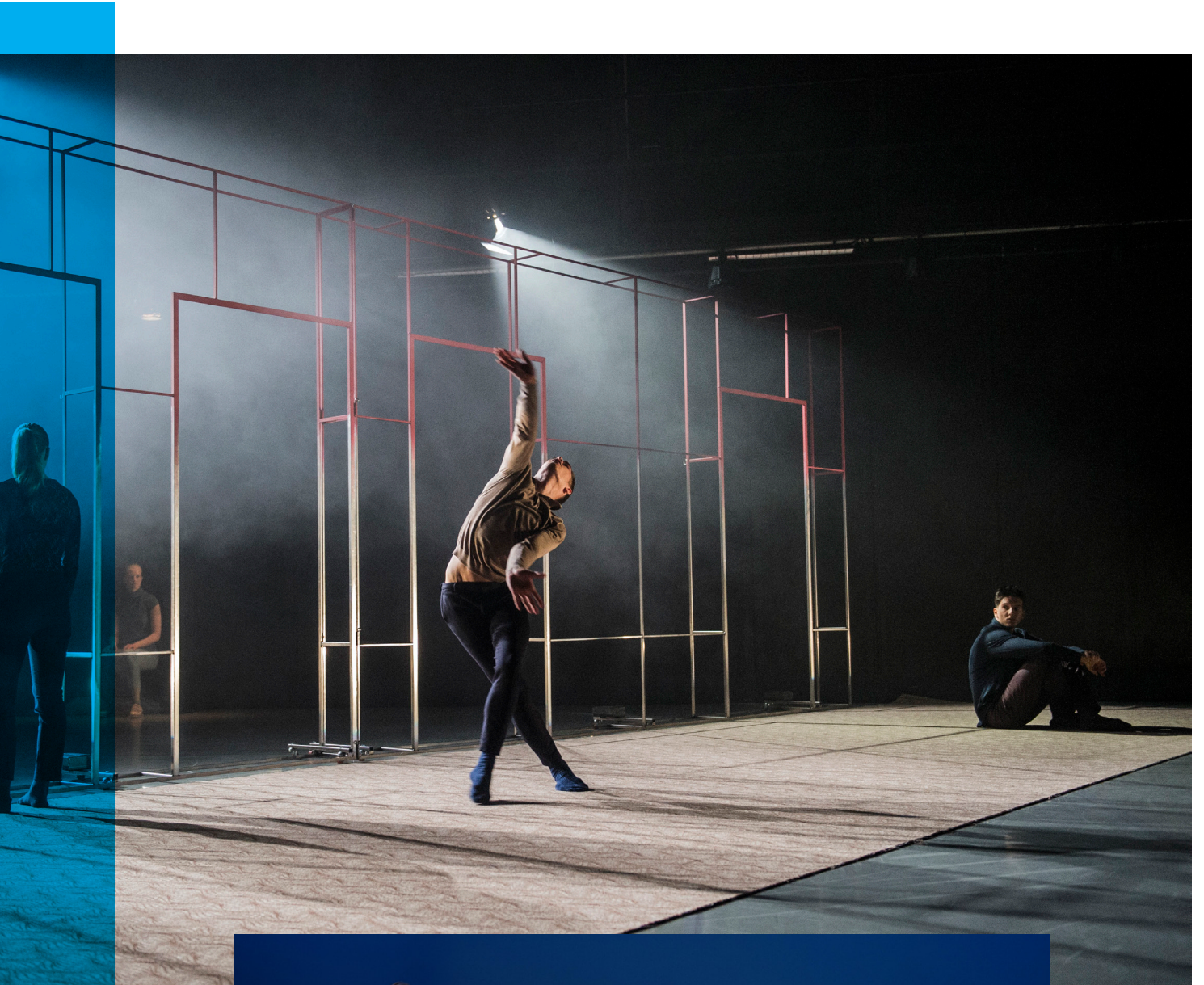
Nederst: Fra avgangsforestillingen til studentene ved bachelorstudiet i klassisk ballett. Foto: Victoria Francisca Amundsen.

Fra avgangsforestillingen til studentene ved bachelorstudiet i jazzdans og bachelorstudiet i samtidsdans. Koreografi: «Kaboom» av Subjazz. Foto: Erik Berg.

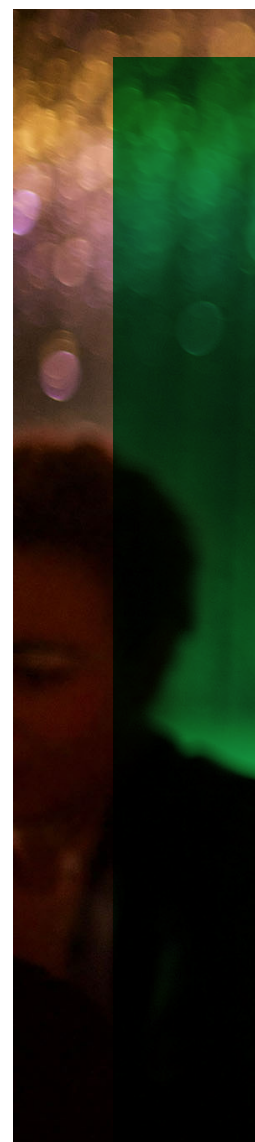

Teaterhøgskolen

Bilder fra «Quai Ouest» av Bernard-Marie Koltès, med avgangstudentene i bachelor skuespillerfag. Foto: Stephen Hutton.

Design

Denne siden: Fra masterstudent i design (spesialisering kles- og kostymedesign) Matilda Karlströms avgangsprosjekt «om omslag i lag». Foto: Roger Fosaas

Denne siden: Fra bachelorstudent i kles- og kostymedesign Ragna Hatlands avgangsprosjekt «Spor». Foto: Roger Fosaas

Fra masterstudent i design (spesialisering kles- og kostymedesign) Solveig Aksnes' avgangprosjekt «Raske jenter». Foto: Roger Fosaas

Kunst og håndverk

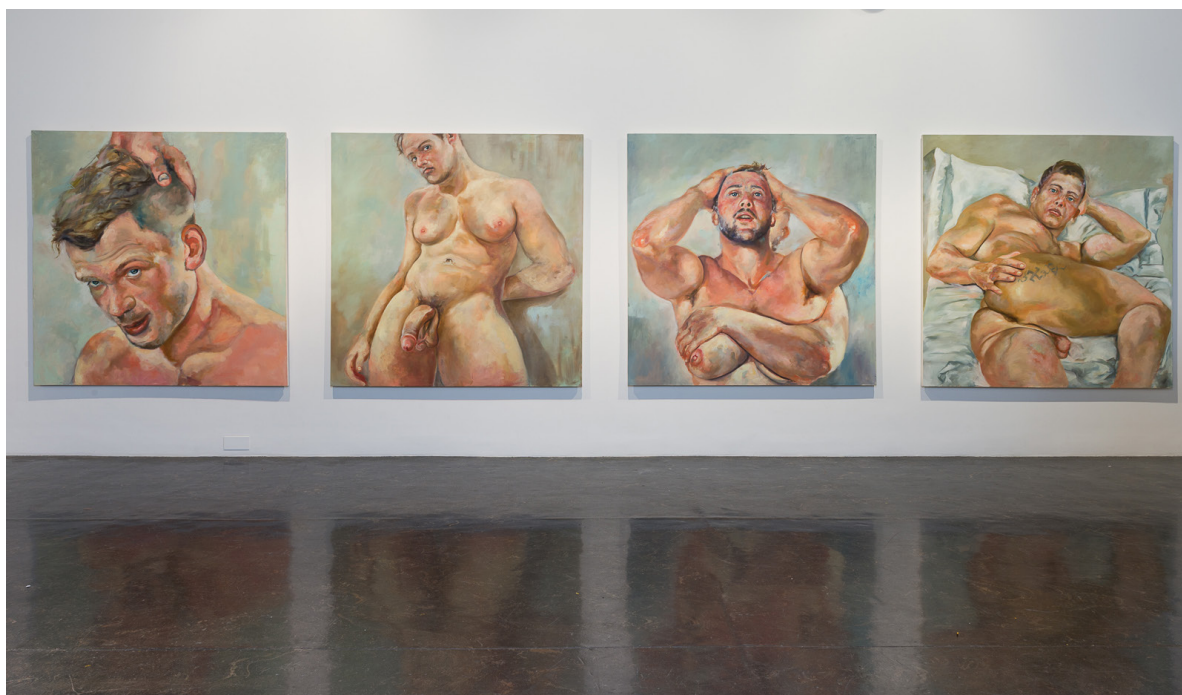
Bachelorstudent i medium- og materialbasert kunst Ragnhild Prestholt. Foto: Stephen Hutton.

Bachelorstudent i medium- og materialbasert kunst Jonas Olsson.
Foto: Stephen Hutton.

Kunstakademiet

Avgangsarbeidet til student ved bachelor i billedkunst Anton Jawdokimov. Foto: Sigurd A. Wold

Avgangsarbeidene til student ved master i billedkunst Guillermo C. Rodriguez. Foto: Sigurd A. Wold

Avgangsarbeidet til student ved bachelor i billedkunst Tomas Maria Postiglione Øvrelid. Foto: Sigurd A. Wold

Nederst: Fra masterstudent i billedkunst Malin Bülows performance «Sinusoid Slime», med malerier av Inga Sund Hofset i bakgrunnen. Foto: Sigurd A. Wold

Sånn er det å studere på Kunsthøgskolen i Oslo

Skolens fem hundre studenter har like mange forskjellige historier om hvordan det er å være del av skolen. Her er seks av dem.

What it's like to study at the Oslo National Academy of the Arts

The Academy's five hundred students have just as many different stories about what it's like to be a part of the Academy. Here we present six of them.

Henrik Eilif Borge sitter i salen hvor han for bare kort tid siden spilte stykket Love and Money.

Henrik Eilif Borge sitting in the auditorium where he acted in Love and Money just a short while ago.

– Den dagen jeg fikk beskjeden om at jeg var kommet inn: Det var en fantastisk dag, sier Henrik Eilif Borge, som før sommeren tok bachelor på Teaterhøgskolen, som en av åtte studenter.

Henrik Eilif Borge (24 år), bachelor fra Teaterhøgskolen
Da han begynte på Sandvika barne- og ungdomsteater, visste han endelig hva han ville gjøre her i verden: Spille teater. Etter det har det ikke vært tvil.

– Jeg ble aldri engasjert i noe på skolen, og fritidsaktivitetene jeg gikk på var også noe jeg bare gjorde fordi jeg måtte. Men da jeg begynte med teater, var det endelig noe som grep meg, det var et sted jeg kunne forlate mitt eget liv og bli en annen. Det var helt nydelig, forteller han.

Å søke Teaterhøgskolen må være blant de tøffeste opptaksprosessene i Norge: Det er mellom 6- og 700 søkere, og det tar tre harde prøver og cirka et halvt år til studentene får beskjed om at de har kommet inn. Det er bare åtte plasser.

“The day I found out I had been accepted – that was an amazing day,” says Henrik Eilif Borge, who completed his Bachelor’s degree at the Academy of Theatre as one of eight students.

Henrik Eilif Borge (24), Bachelor’s degree from the Academy of Theatre

When Henrik Eilif Borge joined a local acting company for children and youth in Sandvika outside of Oslo, he finally knew what he wanted to do in this world: act. And afterwards there has been no doubt.

“There was never really anything at school that excited me, and the after-school activities I was involved in were also just something I did because I had to,” he recalls. “But when I began acting, there was finally something that grabbed me. It was a space where I could step out of my own life and become someone else. It was wonderful!”

Applying to the Academy of Theatre is surely one of the toughest application processes in Norway. There are around 600–700 applicants, and it takes three demanding auditions

– Det er jo som den hellige gral det, å komme inn her. Og den sommeren, da jeg hadde fått beskjeden om at jeg hadde kommet inn – jeg tror jeg må ha vært en skikkelig riksklyse, jeg var så høy på meg selv, sier han.

Han anbefaler nye studentene på Teaterhøgskolen å prøve å bevare ydmykheten, og huske hvor mange dyktige skuespillere som har prøvd å komme inn, og hvor mye tilfeldigheter og flaks som utgjør det avgjørende utvalget av åtte studenter.

– Jeg hadde egentlig innstilt meg på det: At om jeg ikke kom inn her nå, skulle jeg søke andre skoler. Jeg gikk på Forstudium Teater på Schous plass her i Oslo, og der fikk jeg mer av en innstilling at det finnes forskjellige skoler, som passer til forskjellige skuespillertalenter. Men når jeg nå prøvde å søke Teaterhøgskolen, jobbet jeg utrolig hardt for det, og den dagen jeg fikk beskjeden om at jeg var kommet inn: Det var en fantastisk dag, sier han.

I løpet av de tre årene han har gått på skolen har han spilt i sju produksjoner.

– Det har vært utrolig mye å gjøre disse tre årene, jeg har vært veldig mye på skolen, sier han.

Noen av høydepunktene han kan se tilbake på, er arbeidet med regissør Ole Giæver, som resulterte i tre kortfilmer nå før sommeren, og oppsetningen av Love and Money av Dennis Kelly.

– Det er en forestilling jeg gjerne skulle satt opp igjen, fordi det stykket sier noe så viktig om folks forhold til økonomi. Og det har jeg lært ved å gå på denne skolen, og det er at alt forarbeidet man legger inn i en forestilling, alle besøk på museum, lesing av andre tekster og å sette seg inn i hele den verden som teksten representerer, det syns når stykket settes opp, sier han.

Han kunne ønsket seg mer fokus på at studentene selv må sette i gang prosjekter, være mer av en motor i sin egen karriere. For faktum er at ikke alle skuespillertalentene går videre til norske institusjonsscener, slik de gjorde tidligere.

– Ta aktive valg for din utdanning! Ikke tro at du får noe servert på et fat. Si fra når du tror noe er galt, på en konstruktiv måte, selvsagt. Og finn ut hva du egentlig vil med denne utdanningen, hva du liker. Jeg fikk ikke jobb på et teater nå idet jeg var ferdig med bachelor, men merkelig nok kjennes det bra. Jeg har denne utdanningen i bagasjen, jeg vet at jeg vil spille teater som gjør noe med folk, ikke bare underholder. Nå vet jeg hva jeg skal snakke med regissører om, hvordan jeg skal presentere meg for castere, sier han.

Rustet med utdanningen skal han til høsten gå ut i verden og lage teater.

and about half a year before the applicants find out whether they've been accepted. Only eight spots are available. "I mean, getting in here is like the Holy Grail," he says. "And the summer when I found out that I had got in I was probably totally unbearable – I was just so high on myself!"

His advice to new students at the Academy of Theatre is that they try to remain humble, keep in mind how many other talented actors applied for the programme and remember how much the final selection of eight students is down to chance and good fortune.

"To be honest," he recalls, "I had prepared myself mentally for rejection, that if I didn't get in here, I would apply to other schools. I attended the Forstudium Teater at Schous Plass here in Oslo, where I began to realise that there are different schools that are more suited to different kinds of budding actors. But when I first decided to apply to the Academy of Theatre, I worked incredibly hard to get in, and the day I found out I had been accepted – that was an amazing day!"

During the three years he has attended the Academy, Borge has acted in seven productions. "There's been a tremendous amount to do over these three years, so I've been spending a great deal of time at school," he says. Some of the highlights he can look back at include working with the director Ole Giæver, which resulted in three short films released before the summer break, and a production of Dennis Kelly's Love and Money.

"Love and Money is a play I would like to put on again," he adds, "because it has something important to say about the way people relate to money. And one thing I've learned from going to this school is that all the preparatory work you put into a production – all the visits to museums, all the reading of other texts, immersing yourself in the entirety of the world that the text represents – all that is entirely visible when you put on a play."

Borge would have liked a greater emphasis on the students having to initiate projects themselves and be more active in their own careers, because the fact is that not all the aspiring actors will be hired by an institutional theatre company in Norway, as was the case before.

"Make active choices in your own education!" he urges. "Don't believe that anything will be handed to you on a platter. Speak out when you think something's wrong, though in a constructive way, of course. And find out what you really want to get out of this education and what it is you like. I wasn't hired by a theatrical company straight away after I completed my Bachelor's degree now, but strangely enough I'm fine with that. I'll have this education with me as part of my toolkit, and I've found out that I want to act in plays that affect people and not just entertain them. I now know what I should talk to directors about and how I should present myself to casting agents."

Equipped with what he's learned at the Academy, Borge is going out into the world this autumn to do some acting.

Malin Bülow i resepsjonsområdet til Kunsthøgskolen.

Malin Bülow in the reception area at the Oslo National Academy of the Arts.

– Kunstakademiet byr på enormt med plass, fantastiske verksteder, og en åpen og hjelpsom atmosfære. Jeg har utviklet meg veldig i løpet av den tiden jeg har vært her. Og ikke minst har jeg blitt helt avhengig av de flotte verkstedene – og det er jo baksiden av medaljen: at jeg er blitt så godt vant, nå som jeg skal stå på egne ben, sier Malin Bülow etter å ha fullført master på Kunstakademiet.

Malin Bülow (37 år), master fra avdeling Kunstakademiet
Da Malin Bülow begynte på Kunstakademiet, var det etter en bachelor fra en tilsvarende utdanning i Amsterdam. Bülow er opprinnelig svensk, men har bodd en stor del av sitt liv utenlands.

– Den internasjonale bredden på masterstudiet var en viktig bakgrunn for at valget mitt falt på Kunstakademiet i Oslo, sier Malin Bülow.

“The Academy of Fine Art offers acres of space, fantastic studios and an open, friendly environment,” says Malin Bülow after having completed her Master’s degree there. “I’ve developed tremendously during the time I’ve been here. And I’ve not least become entirely dependent on the wonderful studios here. And that’s the flip side of the coin: I’ve become so used to being here, and now it’s time for me to find my own two feet.”

Malin Bülow (37), Master’s degree from the Academy of Fine Art

When Malin Bülow began her education at the Academy of Fine Art, she did so after already taking a Bachelor’s degree at a similar institution in Amsterdam. Bülow is originally from Sweden but has lived a good deal of her life abroad.

“The international breadth of the Master’s programme was an important factor in my choosing the Academy of Fine Art

– Likevel ble jeg overrasket over at så mange av studentene i klassen var utenlandske.

Malin Bülow er utdannet nevrobiolog før hun begynte på kunstutdanningen, og som kunstner jobber hun i skjæringspunktet mellom kunst og vitenskap. Hun har brukt mye av sine to år som masterstudent på å utforske forskjellige arbeidsmetoder og materialer, og har jobbet på mange av skolens 23 verksteder: Hun har vært både på modell- og prototypeverstedet, på keramikk, på klær og kostyme og metallverkstedene.

– Jeg innledet tidlig et samarbeid med dansestudenter på samtidsdans på Balletthøgskolen. Det er det som er så fantastisk med å gå her, så mange flinke mennesker under samme tak! Det er mange muligheter for spontane og produktive samarbeid med studenter fra andre avdelinger, forteller hun.

Kunstarbeidene hennes består av skulptur, installasjon og performance. Samarbeidet med danserne har vært viktig for performance-arbeidene hennes.

– Jeg vil oppfordre nye studenter til å ikke stenge seg inne på studioet sitt. Det kan skje så mye spennende kunstnerisk og faglig om du benytter deg av alle mulighetene som denne skolen gir. Jeg vil særlig anbefale ferske studenter å få med seg så mange studioveiledninger som mulig. Det er en utrolig luksus som vi som studenter kan benytte oss av – at professorene sitter ned og snakker om kunsten vår, en hel time, når det måtte passe, sier Malin Bülow.

Nå planlegger hun å skaffe seg atelier i Oslo og vil fortsette å jobbe med kunst. Målet er å etablere seg som kunstner i Norge og etterhvert utenlands. På sikt ønsker hun også å dele sine erfaringer fra kunsten og vitenskapen med andre gjennom kunstnerisk tekst og undervisning.

– Kunstakademiet byr på enormt med plass, fantastiske verksteder, og en åpen og hjelpsom atmosfære. Jeg har utviklet meg veldig i løpet av den tiden jeg har vært her. Og ikke minst har jeg blitt helt avhengig av de flotte verkstedene – og det er jo baksiden av medaljen: at jeg er blitt så godt vant, nå som jeg skal stå på egne ben, sier hun.

in Oslo,” she notes. “But I was still surprised that so many of the students in my class were from outside of Norway.”

Malin Bülow initially trained as a neurobiologist before embarking on her artistic career, and as an artist she works in the intersection between art and science. She has spent a good deal of her two years as a Master’s student testing out different methods and materials, and she has worked at many of the Academy’s 23 studios, including the model and prototype studio and the studios for ceramics, metals and clothes and costumes.

“Early on I began collaborating with students of modern dance at the Academy of Dance,” she remembers. “That is what’s so fabulous about going here – there are so many talented people under the same roof! There are many opportunities for impromptu and productive collaborations with students from other departments.”

Her works of art include sculptures, installations and performances. Bülow’s collaboration with the modern dancers has been important for her performance pieces. “I would like to encourage new students to not lock themselves into their studios,” she says. “So many exciting artistic and academic things can happen if you take advantage of all the opportunities that the school provides you with. I would in particular advise first-year students to participate in as many supervised studio sessions as possible. Having the professors sit down and discuss our art – for an entire hour, whenever they have the time – is an amazing luxury that is available to us as students.”

Bülow now plans to rent a studio in Oslo and continue working with art. Her goal is to establish herself as an artist in Norway and gradually also abroad. In the long term she also wants to share her experiences from art and science with others through artistic texts and teaching.

“The Academy of Fine Art offers acres of space, fantastic studios and an open, friendly environment,” she says. “I’ve developed tremendously during the time I’ve been here. And I’ve not least become entirely dependent on the wonderful studios here. And that’s the flip side of the coin: I’ve become so used to being here, and now it’s time for me to find my own two feet.”

Geir Baldersheim Leirvåg i dansepositur utanfor kantina på Kunsthøgskolen.

Geir Baldersheim Leirvåg in a dance pose outside the lunch room at the Oslo National Academy of the Arts.

– Miljøet her er fantastisk, og vi får utruleg god oppfølging i små klassar. Det har alltid vore draumen å gå på denne skulen, alltid vore draumen å bli dansar. Skulen levde opp til forventingane. Eg er klar til å jobbe som dansar no! seier Geir Baldersheim Leirvåg etter å ha gjennomført bachelor i jazzdans.

“The environment here is fantastic, and the small class sizes allow us to receive really good supervision,” says Geir Baldersheim Leirvåg after having completed a Bachelor’s degree at the Academy of Dance. “It’s always been my dream to go to this school, always been my dream to become a dancer. The school lived up to my expectations. And now I’m ready to work as a dancer!”

Geir Baldersheim Leirvåg (22 år), bachelor frå avdeling Balletthøgskolen

– Det har vore tre flotte år på Kunsthøgskolen. Eg var veldig heldig med klassa mi, for vi har hatt eit sånt fint samhold! Vi er gode vener, og kjem til å halde kontakt etter dette. Eg meiner – sjå! Her sit vi no, ein gjeng i kantina, dagen etter at vi blei ferdig uteksaminert! Vi vil ikkje gå herifrå!

Geir Baldersheim Leirvåg (22), Bachelor’s degree from the Academy of Dance

“The three years I’ve studied at the Academy of Dance have been wonderful,” Geir Baldersheim Leirvåg says. “I was incredibly lucky with my class, because we’ve created a real camaraderie. We’re good friends and we’ll remain in touch in the future. I mean, look at us! We’ve all gathered here together in the lunch room, the day after we graduated. We don’t want to leave this place!”

Haugesundingen har jobba heile sommaren og har trena med eit dansekompani i heimbyen. I haust skal han tilbake til Kunsthøgskolen for å ta PPU (praktisk-pedagogisk utdanning).

– Det er nokre fantastiske lærarar her, som følgjer deg opp nært. Dei viser omsorg når dei jobbar med å gjøre deg betre. Du skjønner heile tida at dei vil deg godt, og at dei vil gjøre deg til ein betre dansar. Den første veka på studiet kan narre deg. Då er det ikkje så mange klasser. Men ganske fort kjem hardkjøret i gang, og det er 3-4 klasser kvar dag.

– Tre år har gått så fort! Eg har jobba hardt og lært mykje i desse tre åra, i fantastiske fasilitetar. Og vi har arbeida godt med framføringane!

Det er nokre fallgruver ein kan unngå som fersk student.

– Eg tenker at det første du skal gjøre når du kjem inn her, er å ikkje stresse for mykje med å vise at du er god nok. Du har jo kome inn på skulen av ein grunn! Prøv heller fokusere på å utvikle deg best mogleg, jobb med å forhindre skadar, og ikkje misbruk fysioterapeuten si tid med kvar minste skade du får. For du vil bli skada, seier han.

Sjølv blei han alvorleg skada i ein muskel som strekker seg over skulderbladet, og armen hans ble satt ut av funksjon. Dermed byrja eit halvår kor han tolmodig og målretta måtte jobbe seg frisk igjen, med god hjelp frå fysioterapeutar og legar ved Norsk idrettsmedisinsk institutt.

– Miljøet her er fantastisk, og vi får utruleg god oppfølging i små klassar. Det har alltid vore draumen å gå på denne skolen, alltid vore draumen å bli dansar. Og skolen levde opp til forventingane. Eg er klar til å jobbe som dansar!

The young man from Haugesund in Southwestern Norway has worked the entire summer and trained with a dance company in his home town. This autumn he will be returning to the Oslo National Academy of the Arts to attend its one-year teacher training programme (PPU).

“There are some absolutely marvellous teachers here,” he enthuses. “They supervise you closely and are very caring when they work on how to improve you. You understand all the while that they want what’s best for you, and they want to make you a better dancer. The first week of classes may fool you, because there aren’t that many classes. But things get serious pretty quickly, with three to four classes a day.”

“These three years have passed by so quickly!” he adds. “I’ve worked hard and learned quite a lot during my time here, using the Academy’s terrific facilities. And we’ve put a lot of blood, sweat and tears into our productions!”

There is the odd pitfall or two that first-year students might want to avoid, he cautions. “I think the first thing you should do when you get in here is not to stress too much about trying to prove that you’re good enough. I mean, there’s a reason you got in! Try instead to focus on making as much progress as possible, work on preventing injuries and don’t waste the physio’s time with each little injury you suffer. Because you will suffer injuries.”

Baldersheim Leirvåg himself seriously injured one of his muscles that stretch across his shoulder blade, and his arm was put out of action. In the following semester he had to work patiently and doggedly to recover, ably assisted by the physiotherapists and doctors at Nimi (the Norwegian Institute of Sports Medicine).

“The environment here is fantastic, and the small class sizes allow us to receive really good supervision. It’s always been my dream to go to this school, always been my dream to become a dancer. The school lived up to my expectations. And now I’m ready to work as a dancer!”

Sven Roald Undheim sammen med sine avgangsarbeider i metall fra masterutstillingen *The Silent After*.

Sven Roald Undheim along with his graduation works in metal from the Master's exhibition *The Silent After*.

Jobbe hardt, og ta ansvar for eget studieløp, er rådene fra Sven Roald Undheim, som er ferdig med fem års studier på Kunst og håndverk. – Jeg tror man vil finne folk som har den samme innstillingen til arbeidet som en selv, det er alltid noen som er som deg her, sier han.

Work hard and take responsibility for your own progression as a student are the recommendations from Sven Roald Undheim, who has completed a five-year programme at the Art and Craft department. “I think you’ll find people who have the same attitude to their work as you do,” he says of the department. “There’s always someone like you here.”

Sven Roald Undheim (28 år), master fra avdeling Kunst og håndverk

–Jeg har alltid visst at jeg ville lære meg å smi. Da jeg begynte på Kunsthøgskolen, var det fordi det finnes så få steder man kan utdannes innen smikunsten, sier han.

Før han begynte på Kunsthøgskolen gikk han på NISS sin spesialeffektlinje, og samtidig begynte han å jobbe med metallarbeider. Forventningene hans til skolen var blandede.

Sven Roald Undheim (28), Master’s degree from the Art and Craft department

“I have always known that I wanted to learn how to forge metals,” Sven Roald Undheim says. “I applied to the Academy because there are so few places where you can train in the art of smithing.”

Before he began his studies at the Academy he attended the special effects programme at the Nordic Institute of Stage and Studio (NISS), at the same time as he began working with metals.

– Jeg forventet at det skulle være pretensiøst her, kanskje på grunn av en del negative opplevelser på forskolen. Jeg hadde ikke sett for meg at jeg skulle ha det så bra her og få så mange venner. Jeg så vel egentlig for meg at jeg skulle smi, for meg selv. Men her har jeg møtt utrolig mange seriøse og flinke medstudenter. Jeg tror at man vil finne folk som har den samme innstillingen til arbeidet som en selv, det er alltid noen som er som deg her.

Metall er, i likhet med alle linjene på Kunst og håndverk, en fri linje, hvor man kan benytte seg av alle verkstedene skolen har å by på. Man kan kurses i å bruke så mange som 23 verksteder, som til sammen dekker 33 forskjellige fagområder.

– Jeg vil anbefale nye studenter å lære seg mye utenom akkurat den linja du har søkt på. Selv har jeg vært innom keramikk, 3D-print, bokbinding og smykkekunst, jeg har lært meg støping, kaldsmiing og emaljering. Jeg tror jeg har vært innom alt bortsett fra tekstilarbeider. Det kan skje at du får innspill og teoretiske tilnærminger fra kursene som kan hjelpe deg videre i din egen fordypning, sier han.

Hans viktigste råd til nye studenter er å ikke la seg føre med strømmen, og vente på at noen skal bestemme hva de skal gjøre.

– Du må selv ta ansvar her. Jeg vil råde nye studenter til å jobbe hardt og være disiplinert. Du kan selvsagt komme deg gjennom studiet uten å gjøre altfor mye, men hva er vitsen med det? Bruker du ikke den muligheten denne skolen har gitt deg, tar du plassen fra noen som virkelig hadde villet arbeide. Friheten her er viktig og jeg tror man skal passe på å ikke begrense seg mens man er her, men du må gjøre deg fortjent til den friheten også, og jobbe hardt, sier han.

Nå venter et liv utenfor skolen. Drømmen er å få tak i en egen smie, som han kan drive sammen med andre kunstnere.

– Heldigvis har vi flere profesjonsforberedende kurs, sier han.

– Nå som jeg er ferdig med master her, kan jeg se tilbake på fem helt enestående år. Jeg er blitt veldig glad i denne skolen.

He had mixed feelings about beginning at the Academy.

“I expected that it would be pretentious here, perhaps because of a few negative experiences at the preparatory school I went to,” he explains. “I didn’t imagine I would enjoy myself so much here and get so many friends. I envisioned myself rather doing smithing by myself. But here I’ve met so many dedicated and talented peers. I think you’ll find people who have the same attitude to their work as you do. There’s always someone like you here.”

Similar to all the programmes at the Art and Craft department, the Academy’s metalwork programme allows the students to freely use all the studios the Academy has to offer. Courses are available that allow students to use as many as 23 different studios, which in total cover 33 different disciplines.

“My advice to new students is that they learn things outside of the particular programme they’ve applied to. For my part, I studied ceramics, 3D printing, bookbinding and jewellery, and I also learned casting, cold forging and enamelwork. I think I’ve dabbled in just about everything except textiles. There’s a chance that the courses will give you feedback and theoretical tips that help you along in your studies.”

His most important advice to new students is to not just go with the flow and wait for someone else to decide what they are supposed to do.

“You have to take charge of this yourself,” he explains. “I would advise new students to work hard and stay disciplined. Of course, you can always cruise through your studies here without doing all that much, but what would the point of that be? If you don’t use the opportunity this school has given you, you’re taking the spot of somebody else who really would have made an effort. Freedom is important at this school and I think you should take care not to limit yourself while going here. But you also have to earn that freedom and work hard.”

A life outside of the Academy awaits him now. Undheim’s dream is to acquire his own smithy, which he could then run along with other artists.

“Fortunately, there are several courses we can take that prepare us for professional life,” he adds, before concluding: “And now that I’ve completed my Master’s degree here, I can look back at five wonderful years. I’ve become very fond of this school.”

Sara Gretteberg på eigen benk i eit av skulen sine atelier.

Sara Gretteberg sitting on a bench in one of the Academy's studios.

– Eg hadde ikkje trudd eg skulle utvikle meg så mykje som designar, ja, at eg skulle få ein så stor teoretisk base for arbeida mine i tida framover, og bli så reflektert og rotfesta i virket mitt, seier Sara Gretteberg, som no er utdanna møbel- og interiørdesignar.

Sara Gretteberg (24 år), bachelor frå avdeling Design

– Eg drøymde om å bli interiørarkitekt allereie då eg var 13 år. Og no er eg her, og har studert interiørarkitektur og møbeldesign i tre år! Tre gonger var eg inne på Kunsthøgskolen sine nettsider og lasta ned opptaksprøven, før eg endeleg vågde å søke, fortel Sara Gretteberg.

Før ho søkte på skulen, tok hun forskulen Krabbesholm i Danmark i eitt år.

“I never thought I'd make such advances as a designer, or that I would acquire such a wide-ranging theoretical foundation for my future endeavours, and become so reflective and well-grounded in my career,” says Sara Gretteberg, who graduated just now as a furniture and interior designer.

Sara Gretteberg (24), Bachelor's degree from the Design department

“I dreamt of becoming an interior architect already when I was 13 years old,” Sara Gretteberg explains. “And now I'm here and I've studied interior architecture and furniture design for three years! It took three visits to the Academy's website to download the application test before I finally dared to apply.”

Before Gretteberg applied to the Academy, she spent a year at the Krabbesholm preparatory art school in Denmark.

– Eg trudde ikkje at eg skulle bli såpass rotfesta i virket mitt som designar her på KHiO, slik at eg ikkje hoppar på den neste trenden eller blir dratt med i eit kommersielt dragsug, seier ho. I klassa jobba dei nært både med andre studentar og professorar.

– Professorane her blei meir som rettleiarar enn vanlege lærar. Vi er ei lita gruppe studentar, og lærarane følgjer oss opp på ein fantastisk måte, seier ho.

– I klassa mi var det 12 forskjellige folk, med heilt ulike inngongar til designfaget, noko som var veldig lærerikt.

Ho vil oppmode dei som startar på Kunsthøgskolen til hausten å ta for seg av alle moglegheitene som finst på skulen, og prøve ulike verkstadar og metodar.

– Dette må jo være ein av dei finaste skulane i verda! Verkstadar og lokale er heilt på topp i verda, vil eg tru! Når du byrjar her, må du ta ansvar for ditt eige studieløp, være tøff og flink til å seie frå, og jobbe mykje. Gå sterkt ut frå starten, ikkje berre heng med! Og viss du får vener på avdeling Balletthøgskolen allereie første semester, ja, då kjenner du dei om tre år også!

Ho rår nye studentar på Kunsthøgskolen å legge av seg noko av frykta for framtida.

– I byrjinga var eg redd for kva det skulle bli av meg, men det kjem etter kvart. Vi får kurs som førebur oss på framtida som designar. Som ny student skulle eg ønskje eg ikkje hadde grubla så mykje det første året, det er det ingen vits i, seier ho.

Sara Gretteberg blei tidlig medlem av Studentutvalet, og har engasjert seg på vegner av studentane.

– Om du har noko på hjartet, rår eg deg til å engasjere deg!

“I didn’t think I’d become so well-grounded in my career as a designer here at the Academy, so that I don’t merely jump on to the latest trend or get sucked in by the commercial undertow.”

In class the students worked closely both with their peers and the professors.

“The professors became more like mentors than regular teachers. We are a small group of students, and the teachers follow us up in a terrific way.”

“In my class there were twelve different people, with entirely different approaches to design, something that was very educational.”

She would recommend those starting their studies at the Academy this autumn to avail themselves of all the opportunities that are open to them at the school, and try out different studios and methods.

“I mean, this has to be one of the nicest schools in the entire world! The studios and the facilities are at a world-class level, I would have to imagine. When you begin here, you have to take charge of your own career path, toughen up and let your voice be heard, and work a lot. Start strongly right out of the gate, don’t just tag along! And if you make friends at the Academy of Dance already during your first semester, then believe me, you’ll still be friends three years later.”

She advises first-year students to put some of their fears for the future behind them. “In the beginning I was worried about what would become of me, but all that gets sorted out in the end. We take courses that prepare us for a future as designers. I wish I hadn’t worried so much about things my first year here – there’s no point in that.”

Sara Gretteberg joined the student council and has worked there on behalf of her fellow students. “If you have something on your chest, my advice is to get involved!”

Marcela Randem på hovedscenen til Kunsthøgskolen, hvor hun har sunget flere roller i løpet av årsstudiet.

Marcela Randem at the main stage at the Oslo National Academy of the Arts, where she has sung several roles while attending the one-year programme.

Marcela Randem (23) har pushet sine egne grenser på årsstudiet på Operahøgskolen. – Du kan sprekke og gå feil vei av scenen. Det er ikke så farlig! Det er en skole og vi skal lære, sier hun.

Marcela Randem (23) has pushed her own limits at the year-long programme at the Academy of Opera. “You might mess things up and exit the stage in the wrong direction,” she says. “But it’s no big deal! This is a school, and we’re supposed to learn here.”

Marcela Randem (23 år), årsstudium fra avdeling Operahøgskolen

– Jeg gikk på Musikkhøgskolen først, fordi jeg tenkte at å søke på Operahøgskolen ville være for vanskelig for meg. Jeg har drømt om å bli operasanger fra jeg var 15 år. Jeg husker godt at jeg så en operasanger for første gang, jeg ble så imponert. Hun sang så høyt og uten mikrofon! Det var en stor opplevelse! Jeg har alltid likt klassisk musikk og som barn var jeg medlem i Operaens Barnekor, forteller hun.

Da Marcela Randem endelig søkte Kunsthøgskolen, kom hun inn. Og etter fullført årsstudium skal hun til høsten ta master på skolen.

Marcela Randem (23), one-year programme at the Academy of Opera

“I went to the Norwegian Academy of Music first, because I thought that applying to the Academy of Opera would be too hard for me,” Marcela Randem recalls. “I’ve dreamt of becoming an opera singer since I was 15. I remember well the first time I ever saw an opera singer, I was just so impressed. She sang so loudly, even without a microphone. It was a terrific experience! I’ve always enjoyed classical music, and as a kid I was a member of the Children’s Choir of the Norwegian National Opera.”

When Marcela Randem finally did apply to the Academy of Opera, she was accepted. And after having completed

I løpet av årsstudiet har hun lært mer om samspill og scenearbeid, og om å arbeide med forskjellige dirigenter og regissører.

– Jeg har fått utrolig god oppfølging, og jeg har blitt pusha helt til grensene av hva jeg trodde jeg skulle klare. Jeg sang for eksempel rollen som komponisten i Ariadne fra Naxos, og det er en veldig vanskelig rolle. Jeg tenkte «dette kan jeg ikke gjøre. Det er 10 år til jeg kan gjøre det!»

Jeg var så uhyre nervøs da det var generalprøve, og så, under forestillingen, da satt det. Det fine med å gå her er selvsagt at du kan teste ut grensene. Du kan sprekke og gå feil vei av scenen. Det er ikke så farlig! Det er en skole og vi skal lære, sier hun.

Å synge med fullt orkester på en ordentlig scene, gjorde det tydelig for henne: Det var dette hun ville gjøre.

– Til nye studenter tenker jeg: Ikke bruk så mye tid på tvile og lure på om du er god nok. Du er god nok, du kom jo inn her! Bruk heller krefter på å bli bedre, og lære mer! Lærerne her vil vårt beste, og selv var jeg så heldig med kullet mitt, vi er alle blitt gode venner og har hatt det veldig gøy sammen.

Det eneste hun har savnet på studiet, er mer audition-trening. Det trengs jo når man går ut i yrkeslivet som ferdigutdanna operasanger.

– Jeg vet at de jobber med å få mer auditiontrening på studiet. Det er jo noe med det: På audition er jeg så nervøs, enda det er da jeg burde slappe av og vise meg fra min beste side, uten å tenke at det skal bli perfekt – for det blir det jo aldri! Så det burde jeg lære meg å like.

a one-year programme, this autumn she will be taking a Master's degree at the Academy. During the one-year programme she learned more about interaction and working on stage, and about collaborating with different conductors and directors.

“The supervision I've received has been excellent, and I have been pushed to the very limits of what I thought I would be able to manage. For instance, I sang the role as the composer in Ariadne on Naxos, and that is a very, very difficult role. I thought to myself, 'I can't do this. I won't be ready to do this for another ten years!' I felt so horribly nervous during the dress rehearsal, and then, during the actual performance, everything fell in place. Of course, what's nice about going here is that you can test your limits. You might mess things up and exit the stage in the wrong direction. But it's no big deal! This is a school, and we're supposed to learn here.”

Singing with a full orchestra on a proper stage made things clear to her: this is what she wants to do.

“What I would say to new students is don't waste time wondering whether you're good enough. You are good enough, that's why you got in here! Instead, spend your time and energy on improving yourself and learning more. The teachers here want what's best for us, and for my part I was incredibly lucky with my class. We've all become good friends and have had a really fun time together.”

The only thing she has missed during her studies was more training for handling auditions, a skill that will be needed when the graduates try to find work as opera singers.

“I know that they're working to include more audition training in the programme. It's strange: at auditions I'm so nervous, even though it's then that I should relax and put my best foot forward, without thinking about everything having to be perfect – because it never is! So I should learn to enjoy that.”

